Analizy i raporty statystyczne
Statistical analyses and reports

GUS

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2024

Financial economy of local government units 2024

Warszawa Warsaw 2025

Analizy i raporty statystyczne
Statistical analyses and reports

GUS

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2024

Financial economy of local government units 2024

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2025

Opracowanie merytoryczne
Content-related works
Główny Urząd Statystyczny, Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów
Statistics Poland, Macroeconomic Studies and Finance Department

Pod kierunkiem
Supervised by
Mirosław Błażej

Zespół autorski
Editorial team
Kinga Banaszek, Agnieszka Chełchowska, Andrzej Dyżewski, Sławomir Dziejowski, Joanna Kulczycka

Aneks statystyczny
Statistical appendix
Agnieszka Chełchowska, Barbara Pawlak (CIS Radom), Ryszard Tierentjew

Skład i opracowanie graficzne
Typesetting and graphics
Andrzej Paluchowski, Paweł Luty

e-ISSN 2956-4824

ISSN 2084-0489

Publikacja dostępna na stronie internetowej
Publication available on website
stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Z przyjemnością przekazujemy Państwu publikację pt. „Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2024", zawierającą informacje o wykonaniu budżetów oraz o sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego różnych kategorii. Opracowanie bazuje na danych pochodzących ze sprawozdawczości Ministerstwa Finansów oraz statystykach Głównego Urzędu Statystycznego.

W publikacji przedstawiono ogólne zasady gospodarki budżetowej samorządów lokalnych, akcentując wybrane zmiany w latach 2020–2024. Kolejne jej części zawierają informacje na temat wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem oraz gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw. Ponadto, szczególną uwagę poświęcono zagadnieniu długu budżetów samorządów terytorialnych. Dane budżetowe za 2024 r. zostały zaprezentowane na tle wyników osiągniętych w poprzednich latach, a także w kontekście realizacji zakładanych planów finansowych. Całość uzupełnia aneks statystyczny, dostępny w wersji elektronicznej, który zawiera szeregi czasowe dochodów, wydatków, wyników, przychodów i rozchodów oraz zobowiązań samorządów lokalnych od 2003 r.

Zachęcamy do korzystania z pozostałych publikacji Głównego Urzędu Statystycznego, jak również baz danych takich jak Bank Danych Lokalnych oraz Dziedzinowe Bazy Wiedzy, w których znajdą Państwo dodatkowe informacje z tego obszaru.

Przekazując Państwu niniejszą publikację, będziemy wdzięczni za uwagi i sugestie, które pozwolą nam lepiej dostosować kolejne edycje publikacji do Państwa potrzeb i oczekiwań.

Dyrektor
Departamentu Studiów Makroekonomicznych
i Finansów

Mirosław Błażej

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr hab. Marek Cierpiał-Wolan

Warszawa, listopad 2025 r.

Preface

It is with great pleasure that we present to you the publication 'Financial Economy of Local Government Units 2024', which contains information on budget execution and the financial situation of local government units of various categories. The study is based on data reported by the Ministry of Finance and Statistics Poland.

The publication outlines the general principles of local government budget management, emphasizing selected changes that took place in 2020–2024. The subsequent sections provide information on the execution of budgets by local government units in total and by individual gminas, cities with powiat rights, powiats and voivodships. In addition, special attention is dedicated to the issue of local government budget debt. The budget data for 2024 are presented against the background of the results achieved in the previous years, and also in the context of the implementation of the assumed financial plans. The publication is complemented by a statistical annex, available in electronic form, which contains time series of the revenues, expenditures, results, income and outlays, and liabilities of local governments starting from 2003.

We would like to encourage you to explore other Statistics Poland publications, as well as databases such as the Local Data Bank and Knowledge Databases, where you will find additional information in this area.

By presenting you with this publication, we would be grateful for any comments and suggestions that will help us adapt any future editions to your needs and expectations.

Director of
Macroeconomic Studies
and Finance Department

Mirosław Błażej

President
of Statistics Poland

Marek Cierpiał-Wolan, Assoc. Prof.

Warsaw, November 2025

Spis treści
Contents

Przedmowa ... 3
Preface ... 4

Spis tablic ... 8
List of tables ... 8

Spis wykresów ... 11
List of charts ... 11

Objaśnienia znaków umownych ... 15
Symbols ... 15

Ważniejsze skróty ... 15
Major abbreviations ... 15

Wstęp ... 16
Introduction ... 16

Synteza ... 18
Executive summary ... 19

Rozdział 1. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego ... 20
Chapter 1. Legal basis and conditions of local government units' financial economy ... 20

1.1. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego ... 20
1.1. Basic rules of local government units' financial economy ... 20

1.2. Struktura budżetów jednostek samorządu terytorialnego ... 23
1.2. Structure of local government units budgets ... 23

1.3. Wybrane czynniki wpływające na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego ... 24
1.3. Selected factors impacting the financial economy of local government units ... 24

Rozdział 2. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego ... 26
Chapter 2. Financial economy of local government units ... 26

2.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego ... 27
2.1. Revenue of local government units ... 27

2.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego ... 48
2.2. Expenditure of local government units ... 48

2.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego ... 57
2.3. Result of budgets of local government units ... 57

2.4. Finansowanie ... 59
2.4. Financing ... 59

Rozdział 3. Gospodarka finansowa gmin . . . 62
Chapter 3. Financial economy of gminas . . . 62

3.1. Dochody gmin . . . 63
3.1. Revenue of gminas . . . 63

3.2. Wydatki gmin . . . 78
3.2. Expenditure of gminas . . . 78

3.3. Wynik budżetów gmin . . . 87
3.3. Result of gminas' budgets . . . 87

3.4. Finansowanie . . . 89
3.4. Financing . . . 89

Rozdział 4. Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu . . . 91
Chapter 4. Financial economy of cities with powiat status . . . 91

4.1. Dochody miast na prawach powiatu . . . 92
4.1. Revenue of cities with powiat status . . . 92

4.2. Wydatki miast na prawach powiatu . . . 111
4.2. Expenditure of cities with powiat status . . . 111

4.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu . . . 115
4.3. Result of budgets of cities with powiat status . . . 115

4.4. Finansowanie . . . 116
4.4. Financing . . . 116

Rozdział 5. Gospodarka finansowa powiatów . . . 118
Chapter 5. Financial economy of powiats . . . 118

5.1. Dochody powiatów . . . 119
5.1. Revenue of powiats . . . 119

5.2. Wydatki powiatów . . . 130
5.2. Expenditure of powiats . . . 130

5.3. Wynik budżetów powiatów . . . 135
5.3. Result of budgets of powiats . . . 135

5.4. Finansowanie . . . 135
5.4. Financing . . . 135

Rozdział 6. Gospodarka finansowa województw . . . 137
Chapter 6. Financial economy of voivodships . . . 137

6.1. Dochody województw . . . 138
6.1. Revenue of voivodships . . . 138

6.2. Wydatki województw . . . 149
6.2. Expenditure of voivodships . . . 149

6.3. Wynik budżetów województw . . . 153
6.3. Result of budgets of voivodships . . . 153

6.4. Finansowanie . . . 154
6.4. Financing . . . 154

Rozdział 7. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego 156
Chapter 7. Debt of local government units 156

7.1. Zadłużenie gmin 161
7.1. Debt of gminas 161

7.2. Zadłużenie miast na prawach powiatu 163
7.2. Debt of cities with powiat status 163

7.3. Zadłużenie powiatów 164
7.3. Debt of powiats 164

7.4. Zadłużenie województw 165
7.4. Debt of voivodships 165

Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie XLS (spis tablic) 166
Statistical appendix available in the electronic version in XLS format (List of tables) 166

Spis tablic
List of tables

Tablica 1.1. Dotacje celowe otrzymane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 25
Table 1.1. Targeted grants received from the COVID-19 Counteracting Fund 25

Tablica 2.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST 26
Table 2.1. Revenue, expenditure and result of JST budgets 26

Tablica 2.2. Dochody JST 27
Table 2.2. Revenue of JST 27

Tablica 2.3. Dochody ogółem według kategorii JST 28
Table 2.3. Total revenue by JST categories 28

Tablica 2.4. Dochody własne JST 31
Table 2.4. Own revenue of JST 31

Tablica 2.5. Wpływy z dochodów własnych, w tym z podatków PIT i CIT, w dochodach JST 35
Table 2.5. Own revenue, including from PIT and CIT taxes, in JST revenue 35

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST 37
Table 2.6. Grants total of JST 37

Tablica 2.7. Subwencja ogólna JST 43
Table 2.7. General subvention of JST 43

Tablica 2.8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych 45
Table 2.8. Funds for financing and co-financing EU programs and projects 45

Tablica 2.9. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według kategorii JST 47
Table 2.9. Funds for financing and co-financing EU programs and projects by JST categories 47

Tablica 2.10. Wydatki według kategorii JST 48
Table 2.10. Expenditure by JST categories 48

Tablica 2.11. Wydatki ogółem JST 49
Table 2.11. Total expenditure of JST 49

Tablica 2.12. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych 53
Table 2.12. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects 53

Tablica 2.13. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych 55
Table 2.13. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects 55

Tablica 2.14. Wynik budżetów JST 57
Table 2.14. Result of budgets of JST 57

Tablica 2.15. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym 58
Table 2.15. Number of JST with surplus and budget deficit 58

Tablica 3.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem 62
Table 3.1. Revenue, expenditure and budget result of gminas – total 62

Tablica 3.2. Dochody według typów gmin ... 63
Table 3.2. Revenue by types of gminas ... 63

Tablica 3.3. Dochody własne gmin ogółem ... 67
Table 3.3. Own revenue of gminas ... 67

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin ... 71
Table 3.4. Grants for gminas ... 71

Tablica 3.5. Subwencja ogólna dla gmin ... 77
Table 3.5. General subvention for gminas ... 77

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin ... 78
Table 3.6. Expenditure by types of gminas ... 78

Tablica 3.7. Wydatki gmin ... 85
Table 3.7. Expenditure of gminas ... 85

Tablica 4.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu ... 91
Table 4.1. Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets ... 91

Tablica 4.2. Dochody miast na prawach powiatu ... 93
Table 4.2. Revenue of cities with powiat status ... 93

Tablica 4.3. Dochody własne miast na prawach powiatu ... 95
Table 4.3. Own revenue of cities with powiat status ... 95

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu ... 100
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status ... 100

Tablica 4.5. Subwencja ogólna dla miast na prawach powiatu ... 109
Table 4.5. General subvention for cities with powiat status ... 109

Tablica 4.6. Wydatki miast na prawach powiatu ... 111
Table 4.6. Expenditure of cities with powiat status ... 111

Tablica 5.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów ... 118
Table 5.1. Revenue, expenditure and result of powiats' budgets ... 118

Tablica 5.2. Dochody powiatów ... 119
Table 5.2. Revenue of powiats ... 119

Tablica 5.3. Dochody własne powiatów ... 121
Table 5.3. Own revenue of powiats ... 121

Tablica 5.4. Dotacje powiatów ... 123
Table 5.4. Grants for powiats ... 123

Tablica 5.5. Subwencja ogólna powiatów ... 129
Table 5.5. General subvention of powiats ... 129

Tablica 5.6. Wydatki powiatów ... 131
Table 5.6. Expenditure for powiats ... 131

Tablica 6.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw ... 137
Table 6.1. Voivodships revenue, expenditure and budgets result ... 137

Tablica 6.2. Dochody województw ... 138
Table 6.2. Revenue of voivodships ... 138

Tablica 6.3. Dochody własne województw 140
Table 6.3 Own revenue of voivodships 140

Tablica 6.4. Dotacje ogółem dla województw 142
Table 6.4. Total grants for voivodships 142

Tablica 6.5. Subwencja ogólna województw 148
Table 6.5. General subvention from the state budget for voivodships 148

Tablica 6.6. Wydatki województw 149
Table 6.6. Expenditure of voivodships 149

Tablica 7.1. Zobowiązania ogółem poszczególnych kategorii JST 156
Table 7.1. Total liabilities of individual categories of local government units 156

Tablica 7.2. Wskaźnik zadłużenia do dochodów JST 158
Table 7.2. Debt to revenue ratio 158

Tablica 7.3. Zobowiązania poszczególnych kategorii JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE 159
Table 7.3. Liabilities of individual categories of local government units due to loans and borrowings related to the use of EU funds 159

Tablica 7.4. Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia 161
Table 7.4. Gminas in voivodships according to the debt ratio 161

Spis wykresów
List of charts

Wykres 2.1. Budżety JST ... 27
Chart 2.1. Budgets of JST ... 27

Wykres 2.2. Dochody JST ... 30
Chart 2.2. Revenue of JST ... 30

Wykres 2.3. Struktura dochodów własnych JST ... 34
Chart 2.3. Structure of own revenue of JST ... 34

Wykres 2.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych JST (r/r) ... 34
Chart 2.4. Changes of selected categories of own revenue of JST (y/y) ... 34

Wykres 2.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez JST ... 42
Chart 2.5. Structure of targeted grants received by JST ... 42

Wykres 2.6. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych na tle całości dochodów JST ... 46
Chart 2.6. Funds for financing and co-financing EU programs and projects against the total revenue of local government units ... 46

Wykres 2.7. Struktura wydatków JST ... 52
Chart 2.7. Structure of expenditure of JST ... 52

Wykres 2.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r) ... 52
Chart 2.8. Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y) ... 52

Wykres 2.9. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych na tle całości wydatków JST ... 55
Chart 2.9. Expenditure for financing EU programs and projects against the total expenditure of local government units ... 55

Wykres 2.10. JST według relacji wyniku do dochodów ... 58
Chart 2.10. JST by budget result/revenue relation ... 58

Wykres 2.11. Wynik operacyjny budżetów JST ... 59
Chart 2.11. Operational result of the local government units ... 59

Wykres 2.12. Przychody JST ... 60
Chart 2.12. Proceeds of JST ... 60

Wykres 2.13. Rozchody JST ... 61
Chart 2.13. Outlays of JST ... 61

Wykres 3.1. Budżety gmin ... 63
Chart 3.1. Budgets of gminas ... 63

Wykres 3.2. Dochody według typów gmin ... 67
Chart 3.2. Revenue by types of gminas ... 67

Wykres 3.3. Struktura dochodów własnych gmin ... 70
Chart 3.3. Structure of own revenue of gminas ... 70

Wykres 3.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych gmin (r/r) ... 70
Chart 3.4. Changes of selected categories of own revenue of gminas (y/y) ... 70

Wykres 3.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy ... 76
Chart 3.5. Structure of targeted grants received by gminas ... 76

Wykres 3.6. Wydatki według typów gmin ... 82
Chart 3.6. Expenditure by types of gminas ... 82

Wykres 3.7. Struktura wydatków gmin ... 83
Chart 3.7. Structure of expenditure of gminas ... 83

Wykres 3.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków gmin (r/r) ... 83
Chart 3.8. Changes of selected categories of expenditure of gminas (y/y) ... 83

Wykres 3.9. Struktura wydatków gmin według działów ... 84
Chart 3.9. Structure of gminas' expenditure by divisions ... 84

Wykres 3.10. Wynik budżetu według typów gmin ... 87
Chart 3.10. Budget result by types of gminas ... 87

Wykres 3.11. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów ... 88
Chart 3.11. Gminas by budget result/revenue relation ... 88

Wykres 3.12. Przychody gmin ... 90
Chart 3.12. Proceeds of gminas ... 90

Wykres 3.13. Rozchody gmin ... 90
Chart 3.13. Outlays of gminas ... 90

Wykres 4.1. Budżety miast na prawach powiatu ... 92
Chart 4.1. Budgets of cities with powiat status ... 92

Wykres 4.2. Dochody miast na prawach powiatu ... 94
Chart 4.2. Revenue of cities with powiat status ... 94

Wykres 4.3. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu ... 98
Chart 4.3. Structure of own revenue of cities with powiat status ... 98

Wykres 4.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych miast na prawach powiatu (r/r) ... 99
Chart 4.4. Changes of selected categories of own revenue of cities with powiat status (y/y) ... 99

Wykres 4.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu ... 108
Chart 4.5. Structure of targeted grants received by cities with powiat status ... 108

Wykres 4.6. Struktura wydatków miast na prawach powiatu ... 113
Chart 4.6. Structure of expenditure of cities with powiat status ... 113

Wykres 4.7. Zmiany wybranych kategorii wydatków miast na prawach powiatu (r/r) ... 114
Chart 4.7. Changes of selected categories of expenditure of cities with powiat status (y/y) ... 114

Wykres 4.8. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów ... 115
Chart 4.8. Structure of cities with powiat status' expenditure by divisions ... 115

Wykres 4.9. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku do dochodów ... 116
Chart 4.9. Cities with powiat status by result/revenue relation ... 116

Wykres 4.10. Przychody miast na prawach powiatu ... 117
Chart 4.10. Proceeds of cities with powiat status ... 117

Wykres 4.11. Rozchody miast na prawach powiatu ... 117
Chart 4.11. Outlays of cities with powiat status ... 117

Wykres 5.1. Budżety powiatów 119
Chart 5.1. Budgets of powiats 119

Wykres 5.2. Dochody powiatów 120
Chart 5.2. Revenue of powiats 120

Wykres 5.3. Struktura dochodów własnych powiatów 122
Chart 5.3. Structure of own revenue of powiats 122

Wykres 5.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r) 123
Chart 5.4. Changes of selected categories of own revenue (y/y) 123

Wykres 5.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty 128
Chart 5.5. Structure of targeted grants received by powiats 128

Wykres 5.6. Struktura wydatków powiatów według działów 133
Chart 5.6. Structure of powiats' expenditure by divisions 133

Wykres 5.7. Wydatki bieżące i majątkowe powiatów 134
Chart 5.7. Current and capital expenditure of powiats 134

Wykres 5.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r) 134
Chart 5.8. Changes of selected categories of powiats expenditure (y/y) 134

Wykres 5.9. Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów 135
Chart 5.9. Powiats by result/revenue relation 135

Wykres 5.10. Przychody powiatów 136
Chart 5.10. Proceeds of powiats 136

Wykres 5.11. Rozchody powiatów 136
Chart 5.11. Outlays of powiats 136

Wykres 6.1. Budżety województw 138
Chart 6.1. Budgets of voivodships 138

Wykres 6.2. Dochody województw 139
Chart 6.2. Revenue of voivodships 139

Wykres 6.3. Struktura dochodów własnych województw 141
Chart 6.3. Structure of own revenue of voivodships 141

Wykres 6.4. Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r) 142
Chart 6.4. Change of selected categories of own revenue (y/y) 142

Wykres 6.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa 147
Chart 6.5. Structure of targeted grants received by voivodships 147

Wykres 6.6. Struktura wydatków województw według działów 151
Chart 6.6. Structure of expenditure of voivodships by divisions 151

Wykres 6.7. Struktura wydatków województw 152
Chart 6.7. Structure of expenditure of voivodships 152

Wykres 6.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków województw (r/r) 153
Chart 6.8. Changes of selected categories of voivodships expenditure (y/y) 153

Wykres 6.9. Województwa według relacji wyniku do dochodów 154
Chart 6.9. Voivodships by result/ revenue relation 154

Wykres 6.10. Przychody województw 155
Chart 6.10. Proceeds of voivodships 155

Wykres 6.11. Rozchody województw 155
Chart 6.11. Outlays of voivodships 155

Wykres 7.1. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu 157
Chart 7.1. Debt of local government units according to the place of issue 157

Wykres 7.2. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów 158
Chart 7.2. Debt to revenue ratio 158

Wykres 7.3. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów 160
Chart 7.3. Number of JST by debt to revenue ratio 160

Wykres 7.4. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów 162
Chart 7.4. Gminas according to the debt to revenue ratio 162

Wykres 7.5. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów 164
Chart 7.5. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio 164

Wykres 7.6. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów 165
Chart 7.6. Powiats according to the debt to revenue ratio 165

Wykres 7.7. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów 165
Chart 7.7. Voivodships according to the debt to revenue ratio 165

Objaśnienia znaków umownych
Symbols

Symbol Symbol		Opis Description
Kreska	(–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero	(0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
	(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka	(.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless

Ważniejsze skróty
Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thousand	tysiąc thousand	JST	Jednostki samorządu terytorialnego Local government units
mln	milion million	PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych Personal income tax
mld bn	miliard billion	PKB GDP	Produkt krajowy brutto Gross domestic product
PLN zl	złoty zloty	SFP	Sektor finansów publicznych Public finance sector
BDL	Bank Danych Lokalnych GUS Local Data Bank of Statistics Poland	UE EU	Unia Europejska European Union
CIT	Podatek dochodowy od osób prawnych Corporate income tax	EFTA	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu European Free Trade Association
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland		

Wstęp
Introduction

Dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowane w niniejszej publikacji oraz w aneksie statystycznym pochodzą ze sprawozdań budżetowych wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Finansów oraz z publikacji Ministerstwa Finansów m.in. ze „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa - Informacji o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego".

Dane za 2024 r. zostały zebrane przez Ministerstwo Finansów na aktualnie obowiązujących sprawozdaniach:

- Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30S – sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-34S – sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych;
- Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych;
- Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

W aneksie statystycznym do niniejszej publikacji prezentowane są również dane pochodzące z niefunkcjonujących już sprawozdań archiwalnych jak:

- Rb-27S – roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych;
- Rb-30S – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-31 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych gospodarstw pomocniczych;
- Rb-32 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych środków specjalnych;
- Rb-33 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej;
- Rb-34 – kwartalne sprawozdanie z wykonania planów finansowych dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych.

Dane za 2024 r. zostały zebrane na sprawozdaniach budżetowych według zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 652).

Zgodnie z ww. przepisami jednostki samorządu terytorialnego sporządzają wymagane prawem sprawozdania, w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf w sprawozdaniach: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S i Rb-34S; natomiast w sprawozdaniu Rb-N wg tytułów należności, a w sprawozdaniu Rb-Z według tytułów dłużnych. Dane z tych sprawozdań przekazywane są do Ministerstwa Finansów.

Prezentowane w niniejszej publikacji dane za 2024 r., ze sprawozdań: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S opracowano w Centrum Informatyki Statystycznej, na podstawie bazy danych Ministerstwa Finansów, według stanu na dzień 18 marca 2025 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych do Ministerstwa Finansów w później-

szym terminie. Dane ze sprawozdań: Rb-34S; Rb-Z oraz Rb-N, pochodzą bezpośrednio z udostępnionych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów baz danych oraz „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa - Informacja o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego".

Dane prezentowane w niniejszej publikacji obejmują jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. z 2024 poz. 1756, z późn. zm.) oraz rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych – tablice w załączniku w wersji elektronicznej.

Szczegółowe dane dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego są dostępne na stronie internetowej GUS www.stat.gov.pl. – w *Banku Danych Lokalnych* https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start, a także w *Dziedzinowych Bazach Wiedzy* https://dbw.stat.gov.pl/pl/baza-danych – w zakładkach *Finanse Publiczne*.

Występujące w powyższych sprawozdaniach kategorie budżetowe grupowane są według aktualnej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, a grupowania analityczne nawiązują do grupowań stosowanych przez Ministerstwo Finansów w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego." Dane dla sektora JST prezentowane są w ujęciu nieskonsolidowanym.

Synteza

W 2024 r. dochody budżetów JST wyniosły 431 411,4 mln zł i były wyższe o 19,2%, w porównaniu z rokiem poprzednim. Przy wydatkach ogółem na poziomie 432 230,7 mln zł (wyższych o 12,3% niż w 2023 r.), JST zakończyły rok budżetowy 2023 deficytem w kwocie 819,3 mln zł.

Dochody własne ukształtowały się na poziomie 217 654,8 mln zł. Łączna kwota dotacji ogółem przekazanych do JST w 2024 r. wyniosła 94 027,5 mln zł. Przekazana została również subwencja ogólna w wysokości 119 729,0 mln zł. W 2024 r. wydatki bieżące wyniosły 345 713,2 mln zł, zaś wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 86 517,4 mln zł.

Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 1 242 jednostkach samorządu terytorialnego, tj. 44,2% wszystkich JST. Deficyt budżetowy odnotowało 1 565 jednostek, tj. 55,8%. W 2024 r. przychody ogółem JST wyniosły 53 299,8 mln zł, zaś rozchody ogółem JST osiągnęły 13 478,1 mln zł.

Zobowiązania ogółem JST w 2024 r. osiągnęły kwotę 111 056,9 mln zł, co oznacza wzrost w ciągu roku o 8,1%. Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do wykonanych dochodów ogółem, wyniósł 25,7% i zmniejszył się o 2,6 p. proc. w stosunku do 2023. Przy wyłączeniu zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych, wskaźnik ten wyniósł 24,2% i był o 2,1 p. proc. niższy niż rok wcześniej.

Executive summary

In 2024, revenue of the local governments' budgets amounted to 431,411.4 million PLN and were higher by 19.2%, compared to the previous year. With total expenditure at 432,230.7 million PLN (higher by 12.3% than in 2023), the local government units ended the 2024 financial year with a deficit of 819.3 million PLN.

Own revenues stood at 217,654.8 million PLN. The total amount of total grants transferred to local governments in 2024 amounted to 94.027,5 million PLN. A general subvention of 119,729.0 million PLN was also transferred. In 2024, current expenditures amounted to 345,713.2 million PLN, while property expenditures stood at 86,517.4 million PLN.

A budget surplus was recorded in 1,243 local government units, i.e. 44.2% of all units. A budget deficit was recorded by 1,565 units, i.e. 55.8%. In 2024, total proceed of local governments amounted to 53,299.8 million PLN, while their total outlay reached 13,478.1 million PLN.

Total liabilities of local government units in 2024 reached 111,056.9 million PLN, which represents a increase of 8.1% over the year. The debt ratio, calculated as the ratio of total liabilities to total revenue made, amounted to 25.7% and decreased by 2.6 p.p. compared to 2023. Excluding liabilities related to the implementation of programmes and projects involving EU funds, the ratio amounted to 24.2% and was 2.1 p.p. lower than a year earlier.

Rozdział 1. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

Chapter 1. Legal basis and conditions of local government units' financial economy

1.1. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

1.1. Basic rules of local government units' financial economy

Jednostka samorządu terytorialnego (JST). Od reformy z 1999 r. w Polsce obowiązuje trójstopniowa struktura samorządu terytorialnego. Zgodnie z nią terytorium Polski podzielone zostało na województwa, następnie na powiaty (w tym miasta na prawach powiatu) oraz gminy[1] .

Według stanu na 1 stycznia 2024 r. podział administracyjny Polski obejmował:

- 16 województw,
- 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu,
- 2477 gmin (w tym 302 gminy miejskie, 711 gmin miejsko-wiejskich i 1464 gmin wiejskich).

W porównaniu ze stanem z początku 2023 r. – przybyło 34 miasta, a w konsekwencji 34 gminy zmieniły status z wiejskich na miejsko-wiejskie.

Analizowane w niniejszej publikacji zagadnienia gospodarki finansowej JST przedstawiane są w następujących przekrojach: JST ogółem, gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty i województwa. Podział taki ma uzasadnienie w sposobie finansowania poszczególnych kategorii JST oraz obowiązującym systemie sprawozdawczości budżetowej.

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce funkcjonuje w oparciu o ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego[2] oraz ustawę o finansach publicznych[3].

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów; określa także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Ustawa o finansach publicznych określa przygotowanie odpowiedniej zawartości uchwały budżetowej JST, w której zapisane są m. in: łączna kwota planowanych dochodów JST z wyodrębnieniem dochodów bieżących i majątkowych, a także łączna kwota planowanych wydatków, z podziałem na wydatki bieżące i majątkowe. Zapisany jest również planowany wynik finansowy (kwota deficytu lub kwota nadwyżki) wraz ze źródłami pokrycia deficytu albo przeznaczenia nadwyżki budżetu JST. Uchwała budżetowa zawiera również łączną kwotę planowanych przychodów budżetu JST oraz łączną kwotę planowanych rozchodów, a także limity zobowiązań z rozbiciem na poszczególne tytuły.

Ustawa o finansach publicznych stanowi, że uchwały budżetowe zawierają: zestawienie planowanych kwot dotacji (w podziale na dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych i dotacje dla jednostek spoza tego sektora, udzielanych z budżetu JST); plany dochodów i wydatków JST; plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

1 Informacje o liczebności poszczególnych jednostek administracyjnych w poszczególnych latach można uzyskać na stronie Rejestru TERYT.
2 Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, z późn. zm.).
3 Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1756, z późn. zm.).

Ustawa o finansach publicznych szczegółowo określa też sposób przygotowania przez JST projektu uchwały budżetowej, harmonogram i warunki podjęcia tejże uchwały oraz sposób funkcjonowania JST do czasu uchwalenia budżetu. Określa również szczegóły wykonania budżetu JST. Ponadto ustawa ta reguluje zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych JST prowadzących gospodarkę budżetową, jakimi są jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe.

Jednostki budżetowe samorządu to jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu JST, a dochody odprowadzają na rachunek tego budżetu. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków.

Samorządowe zakłady budżetowe to jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, wykonujące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie: gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi, dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i cieplną oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, targowisk i hal targowych, cmentarzy, zieleni gminnej i zadrzewień, kultury fizycznej i sportu (w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych), pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, utrzymywania gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Samorządowe zakłady budżetowe odpłatnie wykonują zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych, które mogą być powiększone o dotacje otrzymane z budżetu JST. Podstawą gospodarki finansowej samorządowych zakładów budżetowych jest roczny plan finansowy obejmujący przychody (w tym dotacje z budżetu JST), koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, w planie finansowym samorządowych zakładów budżetowych mogą być dokonywane jego zmiany w ciągu roku, pod warunkiem, że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu jednostki samorządu terytorialnego, ani zwiększenia dotacji z budżetu JST. Samorządowe zakłady budżetowe wpłacają do budżetu JST ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego nadwyżkę środków obrotowych, chyba że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej.

Gospodarka finansowa JST oparta jest o reguły fiskalne, tj. zasady zrównoważonego budżetu oraz indywidualnego wskaźnika zadłużenia.

REGUŁY FISKALNE DOTYCZĄCE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
FISCAL RULES FOR LOCAL GOVERNMENT UNITS

Zasada zrównoważonego budżetu

1. Zasada zrównoważonego budżetu ujęta w art. 242. 1. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Według niej, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8.

2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem

środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

4. W przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami.

Indywidualny wskaźnik zadłużenia

Indywidualny wskaźnik zadłużenia JST to wskaźnik finansowy określony w ustawie o finansach publicznych, służący do oceny poziomu zadłużenia JST w kontekście jej zdolności do obsługi tego zadłużenia. Zakłada on, że organ stanowiący JST nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w ustawie wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę zobowiązań wynikających z papierów wartościowych emitowanych na cele określone w ustawie, spłat rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji do planowanych dochodów bieżących budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji jej dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, obliczoną według wzoru:

$$\frac{R+O}{Db} <= \frac{1}{7}\sum_{i=1}^{7}\frac{Dbei - Wbei}{Dbi}$$

gdzie użyte symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, oraz wykupów papierów wartościowych, z wyłączeniem kwot spłat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych odpowiednio zaciągniętych lub emitowanych na cel wyszczególniony w ustawie;

O – planowane na rok budżetowy wydatki bieżące na obsługę długu, w tym odsetki od zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji;

Db – dochody planowane na rok, na który ustalana jest relacja, dochody bieżące budżetu pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące;

Dbe_i – dochody bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków publicznych;

Db_i – dochody bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące;

Wbe_i – wydatki bieżące w roku poprzedzającym o i-lat rok, na który ustalana jest relacja, pomniejszone o wydatki bieżące z tytułu spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego wydatki bieżące na obsługę długu oraz wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków publicznych.

Reguły i definicje te, były modyfikowane i podlegały wyłączeniom na podstawie przepisów obowiązujących w danym okresie. W ustawie o finansach publicznych są one bardziej szczegółowo zdefiniowane, wraz z określeniem wyłączeń i warunków, w tym dla 2024 r.

Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych z późń. zm.

Source: Act of 27 August 2009 on the Public Finance as amended.

Uwzględniając sytuację gospodarczą, w 2024 r. utrzymano poluzowane w 2020 r. reguły fiskalne (tj. zasadę zrównoważonego budżetu i indywidualny wskaźnik zadłużenia JST) wraz z szeregiem wyłączeń dla budżetów JST.

W ramach zasady zrównoważonego budżetu dopuszczono przekroczenie relacji dochodów i wydatków bieżących oraz wprowadzono czasową zmianę podejścia do rozliczenia tej reguły (zbilansowanie deficytu w kolejnych latach).

W indywidualnym wskaźniku zadłużenia wyłączono z limitu zadłużenia kategorie pożyczek, kredytów i emisji obligacji związane z ubytkiem dochodów spowodowanym epidemią COVID-19.

Dodatkowo, wysokość spłaty długu w kolejnych latach będzie pomniejszona o zobowiązania związane z wydatkami poniesionymi w 2020 r. i 2021 r. na działania łagodzące skutki pandemii.

W 2022 r. wprowadzono kolejne wyłączenia (utrzymane w 2023 i 2024 r.), dotyczące wydatków poniesionych na pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym.

NOWA USTAWA O DOCHODACH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
NEW ACT ON THE REVENUES OF LOCAL GOVERNMENT UNITS

Ministerstwo Finansów, w porozumieniu z samorządami oraz organizacjami zrzeszającymi jednostki samorządu terytorialnego, przygotowało reformę finansowania JST, która zaczęła obowiązywać od 2025 r.

Główne założenia reformy finansów jednostek samorządu terytorialnego:

- ustabilizowanie i wzmocnienie finansów JST poprzez zwiększenie ich dochodów własnych;
- zagwarantowanie każdemu samorządowi wyższych dochodów niż obecnie;
- zmniejszenie wpływów zmian podatkowych na dochody podatkowe JST;
- ułatwienie wieloletniego planowania dochodów przez samorządy, poprzez zmianę sposobu naliczania dochodów z udziału w PIT i CIT (dochody JST nie będą zależały od zmian w systemie podatkowym, ale od tego, jakie dochody mają mieszkańcy);
- wliczanie dochodów z podatku zryczałtowanego od przychodów ewidencjonowanych do bazy naliczania dochodów JST z udziału w PIT i CIT;
- naliczanie potrzeb finansowych samorządów (takich jak potrzeby wyrównawcze, oświatowe, rozwojowe, ekologiczne oraz uzupełniające) na podstawie zobiektywizowanych kryteriów i wskaźników, jako podstawy do przekazywania finansowania w ramach subwencji i dotacji, zamiast obecnego podziału subwencji ogólnej na część wyrównawczą, oświatową, rekompensującą, równoważącą, regionalną, rozwojową oraz uzupełnienie subwencji ogólnej;
- likwidacja wydatków JST z tytułu wpłat „janosikowego" do budżetu państwa;
- wydzielenie miast na prawach powiatu jako oddzielnej kategorii JST;
- odejście od kilku rozdrobnionych rezerw subwencji ogólnej na rzecz jednej dużej.

Źródło: Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 1572).
Source: Act of 1 October 2024 o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 1572).

1.2. Struktura budżetów jednostek samorządu terytorialnego
1.2. Structure of local government units budgets

Zgodnie z definicją przyjętą w ustawie o finansach publicznych, przez dochody bieżące budżetu JST rozumie się dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi. Natomiast do dochodów majątkowych zalicza się: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje; dochody ze sprzedaży majątku; dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Analogicznie przez wydatki bieżące budżetu JST rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi. Do wydatków majątkowych JST zalicza się wydatki na: inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, w części związanej z realizacją zadań JST; zakup i objęcie akcji i udziałów; wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

W strukturze dochodów wyróżnia się także: dochody własne, dotacje czy subwencję ogólną.

W rozumieniu ustawy o dochodach JST dochody własne jednostek samorządu terytorialnego obejmują udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych, podatek od nieruchomości, dochody z majątku, podatek rolny, podatek od czynności cywilnoprawnych, podatek od środków transportowych, wpływy z opłaty skarbowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, a także inne źródła dochodów własnych gmin. Na poziom dochodów własnych mają również wpływ decyzje właściwych organów samorządowych w zakresie obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności.

Dotacje ogółem obejmują dotacje celowe, a także dotacje §§ 200 i 620 oraz dotacje §§ 205 i 625. Obejmują one m.in. dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami oraz na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych; dotacje i płatności z budżetu środków europejskich oraz dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Subwencja ogólna jest ustawowo określonym świadczeniem pieniężnym Skarbu Państwa na rzecz poszczególnych JST i obejmuje ona następujące części: oświatową, wyrównawczą, równoważącą oraz regionalną oraz rekompensującą.

Po stronie wydatków podzielone są one na część bieżącą i majątkową. W podkategorii wydatków bieżących podzielone są one na dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wydatki jednostek budżetowych (w tym znaczące pozycje dotycząca wynagrodzeń), obsługę zadłużenia oraz pozostałe. Po stronie wydatków majątkowych zdecydowana większość obejmuje wydatki inwestycyjne.

1.3. Wybrane czynniki wpływające na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego

1.3. Selected factors impacting the financial economy of local government units

Wpływ epidemii COVID-19 oraz konfliktu zbrojnego w Ukrainie na finanse JST

W celu złagodzenia negatywnych skutków pandemii COVID-19, na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw[4], wprowadzono szereg programów i działań mających na celu wsparcie finansów JST. Część z tych działań kontynuowano w 2024 r.

W 2024 r. dotacje celowe otrzymane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosły 27,0 mld zł, czyli o 20,8% więcej niż w roku poprzednim. Największy wzrost, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano w miastach na prawach powiatu (do kwoty 1,9 mld zł).

4 Nazywana również „ustawą COVID".

Tablica 1.1. Dotacje celowe otrzymane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz ze środków Funduszu Pomocy

Table 1.1. Targeted grants received from the COVID-19 Counteracting Fund and from the Aid Fund

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2024
Dotacje celowe otrzymane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 Targeted grants received from the COVID-19 Counteracting Fund				
Ogółem JST **Total JST**	**4 911,4**	**18 822,4**	**22 382,9**	**27 034,9**
Gminy Gminas	**3 571,1**	**16 464,9**	**16 983,1**	**20 313,8**
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	679,9	1 440,6	1 159,6	1 900,5
Powiaty Powiats	536,9	853,6	3 739,1	4 116,6
Województwa Voivodships	123,5	63,4	501,1	704,1
Dotacje celowe otrzymane ze środków Funduszu Pomocy Targeted grants received from the Aid Fund				
Ogółem JST **Total JST**	**.**	**6 965,4**	**5 216,1**	**4 131,3**
Gminy Gminas	.	3 334,9	1 940,2	1 418,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	.	2 633,1	2 327,6	1 959,8
Powiaty Powiats	.	965,3	904,4	708,4
Województwa Voivodships	.	32,0	43,9	44,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W związku z inwazją zbrojną Rosji na Ukrainę rozpoczętą w 2022 r., wprowadzono szereg rozwiązań zmieniających gospodarowanie środkami publicznymi[5]. Polegały one m.in. na zwiększeniu uprawnień organów wykonawczych, co umożliwiło większą elastyczność w gospodarowaniu środkami, udzielanie dotacji celowych z budżetu państwa na wsparcie w realizacji zadań oraz możliwość przekazywania samorządowemu zakładowi budżetowemu dotacji przekraczającej 50% kosztów jego działalności.

Na mocy ww. ustawy powstał specjalny Fundusz Pomocy, którego głównym celem jest finansowanie lub dofinansowanie zadań związanych z pomocą dla Ukrainy, w szczególności osobom dotkniętym skutkami wojny. W 2024 r. dotacje celowe otrzymane ze środków z Funduszu Pomocy wyniosły prawie 4,1 mld zł.

5 Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.)

Rozdział 2. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Chapter 2. Financial economy of local government units

W 2024 r. dochody budżetów JST wyniosły 431 411,4 mln zł, a wydatki 432 230,7 mln zł. Ten rok budżetowy jednostki samorządu terytorialnego zamknęły deficytem w wysokości 819,3 mln zł. W porównaniu z 2023 r. dochody wzrosły o 19,2%, zaś wydatki o 12,3%.

Tablica 2.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST
Table 2.1. Revenue, expenditure and result of JST budgets

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	304 930,1	333 409,1	345 672,9	362 015,3	431 411,4
Wydatki Expenditure	299 240,6	315 967,3	353 852,8	384 955,2	432 230,7
Wynik Result	**5 689,5**	**17 441,8**	**-8 179,8**	**-22 939,9**	**-819,3**
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	303 742,8	324 567,0	354 622,3	370 762,5	437 037,5
Wydatki Expenditure	324 912,3	343 995,5	387 506,0	415 322,2	466 017,7
Wynik Result	**-21 169,5**	**-19 428,5**	**-32 883,6**	**-44 559,8**	**-28 980,2**
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	100,4	102,7	97,5	97,6	98,7
Wydatki Expenditure	92,1	91,9	91,3	92,7	92,7
Wynik Result	.	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	109,5	109,3	103,7	104,7	119,2
Wydatki Expenditure	106,8	105,6	112,0	108,8	112,3
Wynik Result	.	.	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2020-2023 średni wzrost dochodów budżetów JST wyniósł 6,8%, a wydatków 8,3%. W pierwszych latach analizowanego okresu jednostki samorządu terytorialnego odnotowywały wzrost wyniku finansowego, który w 2021 r. wyniósł 17 441,8 mln zł. W kolejnych latach wynik systematycznie pogarszał się przy czym w 2024 r. odnotowano deficyt w wysokości 819,3 mln zł.

Wykres 2.1. Budżety JST
Chart 2.1. Budgets of JST

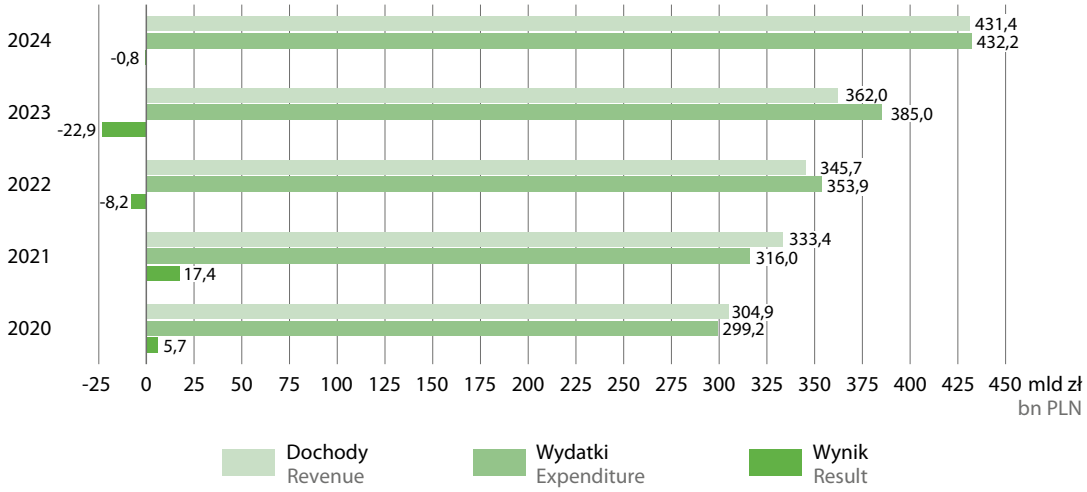

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego
2.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem JST w 2024 r. wyniosły 431 411,4 mln zł, tj. o 19,2% więcej niż w 2023 r. Kwota zrealizowanych w 2024 r. dochodów JST stanowiła 98,7% planu. Największą pozycją dochodową były dochody własne, które ukształtowały się na poziomie 217 654,8 mln zł i w porównaniu z 2023 r. wzrosły o 21,4%. W 2024 r. JST otrzymały dotacje ogółem w kwocie 94 027,5 mln zł, co stanowiło wzrost o 13,2% oraz subwencję ogólną w wysokości 119 729,0 mln zł, tj. o 20,1% więcej niż w 2023 r.

Tablica 2.2. Dochody JST
Table 2.2. Revenue of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem **Revenue total**	**304 930,1**	**333 409,1**	**345 672,9**	**362 015,3**	**431 411,4**
dochody własne own revenue	146 356,5	158 619,6	175 206,0	179 257,3	217 654,8
dotacje ogółem grants total	91 544,2	92 471,1	95 549,9	83 047,2	94 027,5
subwencja ogólna general subvention	67 029,4	82 318,4	74 917,1	99 710,7	119 729,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem **Revenue total**	**303 742,8**	**324 567,0**	**354 622,3**	**370 762,5**	**437 037,5**
dochody własne own revenue	140 916,3	150 168,9	174 776,8	180 292,7	216 648,9
dotacje ogółem grants total	95 821,3	95 950,3	105 014,6	91 249,9	101 297,9

Tablica 2.2. Dochody JST (dok.)
Table 2.2. Revenue of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
subwencja ogólna general subvention	67 005,3	78 447,8	74 830,8	99 219,8	119 090,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem **Revenue total**	**100,4**	**102,7**	**97,5**	**97,6**	**98,7**
dochody własne own revenue	103,9	105,6	100,2	99,4	100,5
dotacje ogółem grants total	95,5	96,4	91,0	91,0	92,8
subwencja ogólna general subvention	100,0	104,9	100,1	100,5	100,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem **Revenue total**	**109,5**	**109,3**	**103,7**	**104,7**	**119,2**
dochody własne own revenue	107,8	108,4	110,5	102,3	121,4
dotacje ogółem grants total	113,0	101,0	103,3	86,9	113,2
subwencja ogólna general subvention	108,6	122,8	91,0	133,1	120,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. dochody ogółem gmin wyniosły 201 841,7 mln zł i w porównaniu z 2023 r. zwiększyły się o 18,6%. Gminy wykonały plan dochodów budżetowych w 97,5%. Dochody ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 138 229,6 mln zł i zwiększyły się o 20,9%. Miasta na prawach powiatu wykonały plan w 99,9%. Dochody ogółem powiatów wyniosły 55 596,9 mln zł i w porównaniu do 2023 r. wzrosły o 22,8%, a plan dochodów został wykonany w 99,6%. Dochody ogółem województw wyniosły 35 743,2 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 11,2% w porównaniu do roku poprzedniego oraz wykonanie planu dochodów w 99,3%.

Tablica 2.3. Dochody ogółem według kategorii JST
Table 2.3. Total revenue by JST categories

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**304 930,1**	**333 409,1**	**345 672,9**	**362 015,3**	**431 411,4**
Gminy Gminas	149 090,5	163 483,7	171 813,5	170 256,7	201 841,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	100 314,4	111 045,6	110 196,3	114 342,0	138 229,6
Powiaty Powiats	34 568,6	36 053,3	39 020,5	45 275,5	55 596,9
Województwa Voivodships	20 956,6	22 826,6	24 642,7	32 141,1	35 743,2

Tablica 2.3. Dochody ogółem według kategorii JST (dok.)
Table 2.3. Total revenue by JST categories (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
JST ogółem Total JST	**303 742,8**	**324 567,0**	**354 622,3**	**370 762,5**	**437 037,5**
Gminy Gminas	148 825,1	159 267,0	178 867,1	177 345,4	206 922,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	100 747,8	108 010,3	111 176,4	115 700,4	138 301,5
Powiaty Powiats	33 681,5	35 446,1	39 775,4	45 647,2	55 830,9
Województwa Voivodships	20 488,4	21 843,6	24 803,5	32 069,4	35 982,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem Total JST	**100,4**	**102,7**	**97,5**	**97,6**	**98,7**
Gminy Gminas	100,2	102,6	96,1	96,0	97,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	99,6	102,8	99,1	98,8	99,9
Powiaty Powiats	102,6	101,7	98,1	99,2	99,6
Województwa Voivodships	102,3	104,5	99,4	100,2	99,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
JST ogółem Total JST	**109,5**	**109,3**	**103,7**	**104,7**	**119,2**
Gminy Gminas	110,3	109,7	105,1	99,1	118,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	106,8	110,7	99,2	103,8	120,9
Powiaty Powiats	112,6	104,3	108,2	116,0	122,8
Województwa Voivodships	111,7	108,9	108,0	130,4	111,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze dochodów JST największą kategorią były dochody własne, które w 2024 r. stanowiły 50,5% dochodów ogółem. W porównaniu do 2023 r. udział dochodów własnych w dochodach ogółem zwiększył się o 0,9 p. proc. Udział dotacji ogółem zmniejszył się do poziomu 21,8%, co stanowiło spadek o 1,1 p. proc. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem JST w 2024 r. wyniósł 27,8%. Analogicznie, jak w 2023 r., najbardziej zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie dotacji i subwencji, były powiaty. W 2024 r. udział tych dochodów w dochodach ogółem wyniósł: w powiatach 66,0%, tj. o 0,8 p. proc. mniej niż w 2023 r., w gminach 54,3%, tj. więcej o 0,2 p. proc., w miastach na prawach powiatu 38,9 %, tj. o 1,7 p. proc. mniej, a w województwach 38,2%, tj. o 5,4 p. proc. mniej.

Wykres 2.2. Dochody JST
Chart 2.2. Revenue of JST

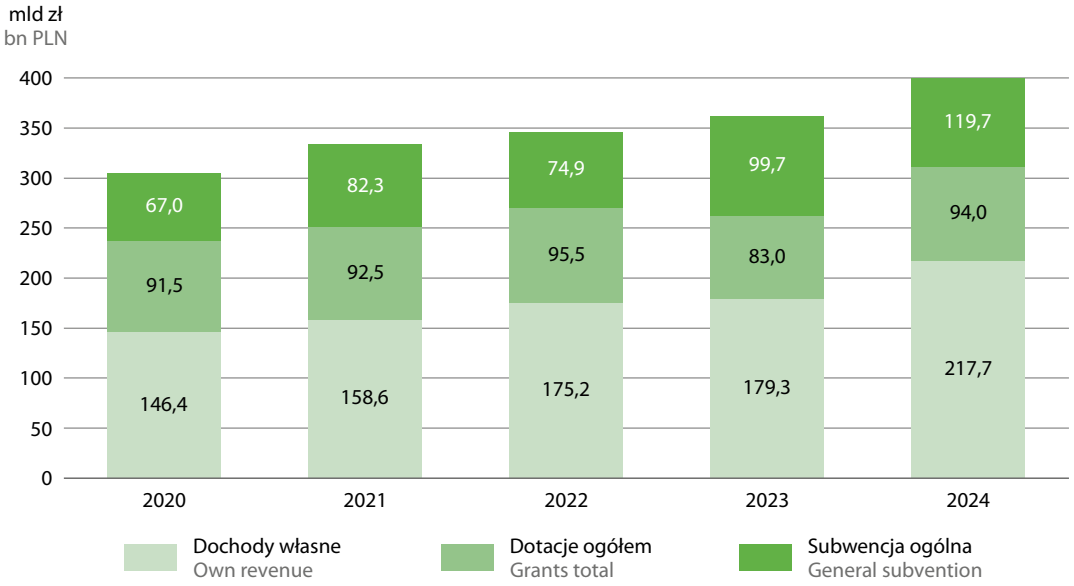

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. dochody JST wzrosły o 19,2% w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo ich wzrostu było wyższe od średniego tempa wzrostu z lat 2020-2023, które wyniosło 6,8%. Zrealizowane w 2024 r. dochody własne ogółem dla wszystkich kategorii JST wzrosły o 21,4%. Wzrost ten był wyższy niż średnia wzrostu z lat 2020-2023, która wyniosła 7,2%.

Dochody własne
Own revenue

W 2024 r. dochody własne JST wyniosły 217 654,8 mln zł, co oznacza wzrost o 21,4% wobec roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 100,5%. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wyniosły 80 609,0 mln zł, tj. zwiększyły się o 55,8%. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 26 370,3 mln zł i były wyższe o 20,9%.[6] W rezultacie udział podatku od osób fizycznych w strukturze dochodów własnych wzrósł do 37,0%, natomiast udział podatku od osób prawnych spadł do 12,1%. Dochody JST z podatku od nieruchomości[7] wyniosły 34 932,5 mln zł, co oznacza wzrost o 11,8%. W 2024 r. podatek ten stanowił 16,0% dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.

6 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.
7 Podatek ten wiąże się z posiadaniem gruntu, budynku, bądź budowli. Nie jest on uzależniony od dochodów, ani też korzyści uzyskiwanych z danej nieruchomości. Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, będące: właścicielami, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, czy też będące użytkownikami wieczystymi gruntów. Podatnikami są również posiadacze nieruchomości albo obiektów budowlanych, stanowiących własność Skarbu Państwa lub JST, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem, Agencją Nieruchomości Rolnych lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości. Podstawę opodatkowania stanowi: dla gruntów – powierzchnia; dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa. Stawki podatku zależą od sposobu użytkowania nieruchomości oraz podlegają ograniczeniu przez ustawowe limity stawek podatkowych.

Tablica 2.4. Dochody własne JST
Table 2.4. Own revenue of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne **Own revenue**	**146 356,5**	**158 619,6**	**175 206,0**	**179 257,3**	**217 654,8**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	11 325,5	14 300,0	15 153,8	21 813,0	26 370,3
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	55 077,6	62 081,4	67 642,8	51 735,4	80 609,0
podatek rolny agricultural tax	1 619,2	1 649,1	1 694,0	1 962,5	2 230,0
podatek od nieruchomości tax on real estate	24 215,9	26 117,0	28 058,2	31 250,1	34 932,5
podatek leśny forest tax	301,3	306,5	330,1	498,5	506,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	1 168,7	1 238,6	1 316,6	1 420,7	1 505,6
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	66,4	184,8	196,0	183,1	194,7
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	304,5	418,0	540,1	585,6	600,1
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	3 004,8	4 482,7	4 154,4	3 976,6	4 102,9
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	485,6	579,0	611,9	631,4	659,2
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	420,9	426,7	457,3	448,5	474,6
wpływy z opłaty targowej income from market fee	115,4	1,8	116,1	121,2	124,8
dochody z majątku revenue from the property	8 023,4	10 039,4	10 199,4	10 203,7	10 357,4
pozostałe dochody other revenue	40 227,4	36 794,7	44 735,2	54 427,0	54 987,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne **Own revenue**	**140 916,3**	**150 168,9**	**174 776,8**	**180 292,7**	**216 648,9**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	10 314,8	12 194,9	15 167,1	21 812,5	26 370,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	54 896,7	57 882,8	66 029,7	51 733,3	79 784,6
podatek rolny agricultural tax	1 641,2	1 674,2	1 755,6	2 019,2	2 263,8
podatek od nieruchomości tax on real estate	24 094,8	25 656,5	27 900,2	31 392,6	34 625,0
podatek leśny forest tax	303,0	307,1	327,8	480,8	508,0

Tablica 2.4. Dochody własne JST (cd.)
Table 2.4. Own revenue of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					
podatek od środków transportowych tax on means of transport	1 174,1	1 239,4	1 330,7	1 460,6	1 530,4
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	64,3	117,0	158,7	187,9	185,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	270,4	327,8	428,7	494,7	524,9
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	2 621,1	3 309,2	3 876,9	3 896,6	3 714,9
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	475,0	524,1	572,1	600,7	611,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	431,4	440,5	470,5	479,7	485,3
wpływy z opłaty targowej income from market fee	129,9	2,5	128,7	128,5	130,8
dochody z majątku revenue from the property	8 323,8	9 900,1	10 979,1	11 378,9	11 261,7
pozostałe dochody other revenue	36 175,8	36 593,1	45 651,3	54 226,7	54 652,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne **Own revenue**	**103,9**	**105,6**	**100,2**	**99,4**	**100,5**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	109,8	117,3	99,9	100,0	100,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	100,3	107,3	102,4	100,0	101,0
podatek rolny agricultural tax	98,7	98,5	96,5	97,2	98,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	100,5	101,8	100,6	99,5	100,9
podatek leśny forest tax	99,4	99,8	100,7	103,7	99,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	99,5	99,9	98,9	97,3	98,4
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	103,2	158,0	123,5	97,5	104,9
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	112,6	127,5	126,0	118,4	114,3
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	114,6	135,5	107,2	102,1	110,4
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	102,2	110,5	107,0	105,1	107,8
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	97,6	96,9	97,2	93,5	97,8

Tablica 2.4. Dochody własne JST (dok.)
Table 2.4. Own revenue of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
wpływy z opłaty targowej income from market fee	88,8	74,3	90,3	94,3	95,4
dochody z majątku revenue from the property	96,4	101,4	92,9	89,7	92,0
pozostałe dochody other revenue	111,2	100,6	98,0	100,4	100,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne **Own revenue**	**107,8**	**108,4**	**110,5**	**102,3**	**121,4**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	103,9	126,3	106,0	143,9	120,9
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	98,1	112,7	109,0	76,5	155,8
podatek rolny agricultural tax	105,4	101,8	102,7	115,8	113,6
podatek od nieruchomości tax on real estate	103,9	107,9	107,4	111,4	111,8
podatek leśny forest tax	101,1	101,7	107,7	151,0	101,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	99,9	106,0	106,3	107,9	106,0
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	99,9	278,4	106,1	93,4	106,3
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	93,3	137,3	129,2	108,4	102,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	102,7	149,2	92,7	95,7	103,2
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	96,6	119,2	105,7	103,2	104,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	97,1	101,4	107,2	98,1	105,8
wpływy z opłaty targowej income from market fee	82,8	1,6	6 299,1	104,3	103,0
dochody z majątku revenue from the property	107,1	125,1	101,6	100,0	101,5
pozostałe dochody other revenue	131,7	91,5	121,6	121,7	101,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 2.3. Struktura dochodów własnych JST
Chart 2.3. Structure of own revenue of JST

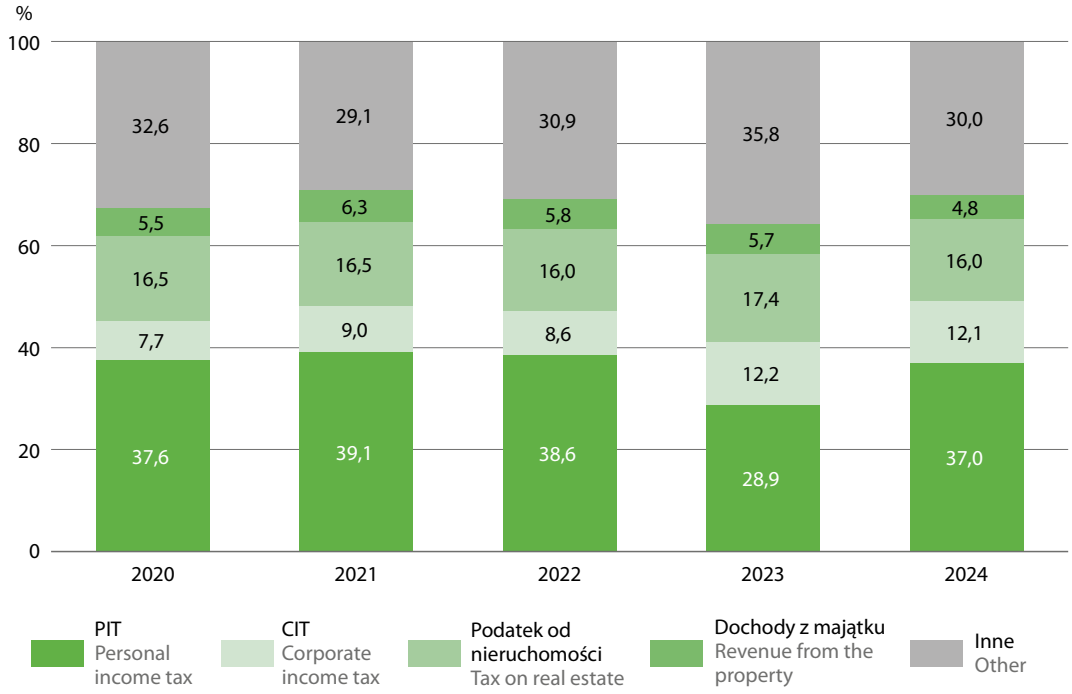

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 2.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych JST (r/r)
Chart 2.4. Changes of selected categories of own revenue of JST (y/y)

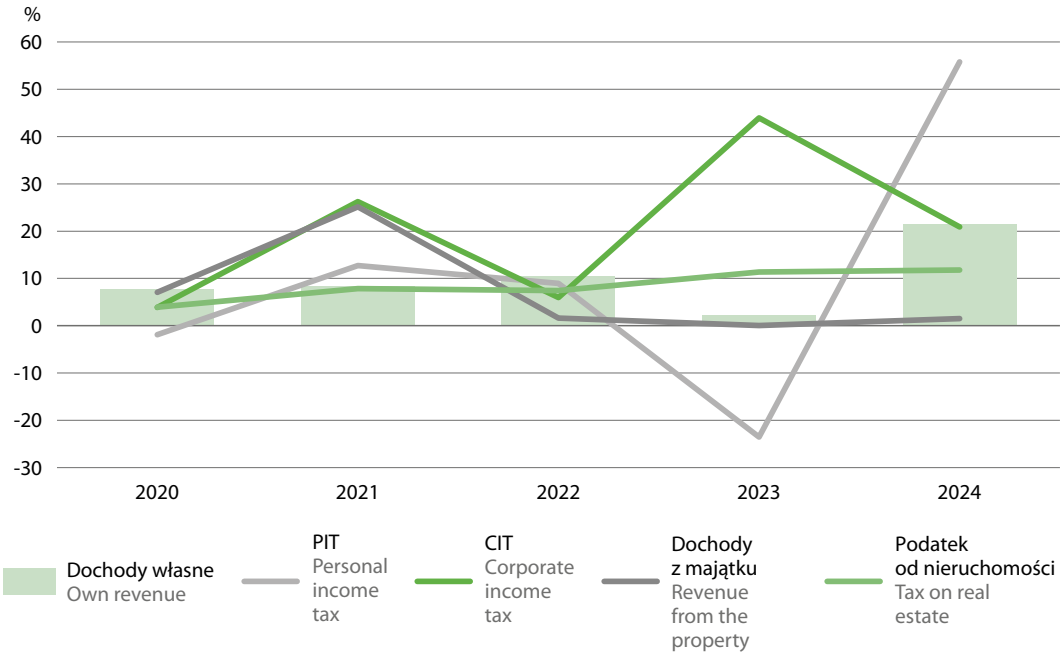

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Udział dochodów z PIT w dochodach ogółem JST stanowił 18,7%. Podatek ten największą rolę pełnił w budżetach miast na prawach powiatu, w których stanowił 25,8% ich dochodów ogółem. Udział dochodów z CIT w dochodach ogółem JST wyniósł 6,1%, przy czym największy udział miał w budżetach województw, gdzie stanowił 46,2% całości ich dochodów.

Tablica 2.5. **Wpływy z dochodów własnych, w tym z podatków PIT i CIT, w dochodach JST**
Table 2.5. Own revenue, including from PIT and CIT taxes, in JST revenue

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
DOCHODY WŁASNE w mln zł OWN REVENUE in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**146 356,5**	**158 619,6**	**175 206,0**	**179 257,3**	**217 654,8**
Gminy Gminas	65 617,6	69 231,3	79 358,2	78 200,4	92 275,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	56 075,2	62 942,2	66 440,7	67 901,8	84 389,5
Powiaty Powiats	13 994,5	13 747,4	15 397,6	15 028,8	18 898,8
Województwa Voivodships	10 669,2	12 698,8	14 009,5	18 126,4	22 091,5
WPŁYWY Z CIT w mln zł REVENUE FROM CIT in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**11 325,5**	**14 300,0**	**15 153,8**	**21 813,0**	**26 370,3**
Gminy Gminas	1 187,1	1 603,8	1 512,3	2 277,2	2 860,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2 605,2	3 116,6	3 539,9	4 986,2	6 399,9
Powiaty Powiats	241,5	339,6	314,1	475,1	597,0
Województwa Voivodships	7 291,7	9 239,9	9 787,5	14 074,5	16 512,8
WPŁYWY Z PIT w mln zł REVENUE FROM PIT in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**55 077,6**	**62 081,4**	**67 642,8**	**51 735,4**	**80 609,0**
Gminy Gminas	22 980,3	25 885,0	30 140,2	21 655,6	33 469,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	24 162,4	27 272,8	27 151,5	22 652,1	35 655,7
Powiaty Powiats	6 172,8	6 940,2	8 008,8	5 780,5	8 920,5
Województwa Voivodships	1 762,1	1 983,4	2 342,3	1 647,3	2 563,7

Tablica 2.5. Wpływy z dochodów własnych, w tym z podatków PIT i CIT, w dochodach JST (dok.)
Table 2.5. Own revenue, including from PIT and CIT taxes, in JST revenue (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W DOCHODACH OGÓŁEM w % SHARE OF OWN REVENUE IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem **Total JST**	**48,0**	**47,6**	**50,7**	**49,5**	**50,5**
Gminy Gminas	44,0	42,3	46,2	45,9	45,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	55,9	56,7	60,3	59,4	61,1
Powiaty Powiats	40,5	38,1	39,5	33,2	34,0
Województwa Voivodships	50,9	55,6	56,9	56,4	61,8
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z CIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % CIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem **Total JST**	**3,7**	**4,3**	**4,4**	**6,0**	**6,1**
Gminy Gminas	0,8	1,0	0,9	1,3	1,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2,6	2,8	3,2	4,4	4,6
Powiaty Powiats	0,7	0,9	0,8	1,0	1,1
Województwa Voivodships	34,8	40,5	39,7	43,8	46,2
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z PIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % PIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem **Total JST**	**18,1**	**18,6**	**19,6**	**14,3**	**18,7**
Gminy Gminas	15,4	15,8	17,5	12,7	16,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	24,1	24,6	24,6	19,8	25,8
Powiaty Powiats	17,9	19,2	20,5	12,8	16,0
Województwa Voivodships	8,4	8,7	9,5	5,1	7,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje ogółem
Grants total

W 2024 r. dotacje ogółem wyniosły 94 027,5 mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 92,8% oraz wzrost o 13,2% w porównaniu z 2023 r. W strukturze zrealizowanych dochodów dotacje ogółem stanowiły 21,8%, z tego dotacje celowe 18,9% (w kwocie 81 541,4 mln zł), a dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625[8] w kwocie 12 486,2 mln zł stanowiły 2,9% dochodów ogółem.

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST
Table 2.6. Grants total of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem **Grants total**	**91 544,2**	**92 471,1**	**95 549,9**	**83 047,2**	**94 027,5**
dotacje celowe **targeted grants**	**73 078,0**	**77 694,9**	**79 753,3**	**67 051,6**	**81 541,4**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	63 582,3	63 086,6	43 153,5[9]	26 694,0	33 569,3
inwestycyjne investment	265,7	141,7	120,7	458,8	285,7
na zadania własne for own tasks	6 152,4	6 129,2	6 462,8	7 307,2	11 007,7
inwestycyjne investment	512,4	548,9	786,7	1 187,6	1 152,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	138,8	198,1	351,9	303,5	341,7
inwestycyjne investment	17,0	14,6	30,9	31,2	37,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	1 373,9	1 480,4	1 658,4	1 940,9	2 169,0
inwestycyjne investment	257,3	288,3	305,1	375,7	362,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	1 209,7	1 264,0	1 634,8	2 291,7	2 552,5
inwestycyjne investment	957,1	986,0	1 327,3	1 889,7	1 906,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	621,0	625,2	695,0	894,3	725,5
inwestycyjne investment	502,3	447,4	539,6	725,9	587,7

8 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.
9 Do 31.12.2021 r. wypłaty świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci były zadaniami samorządów, finansowanymi z dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej. Od 01.01.2022 r. zadanie to przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w okresie przejściowym jednostki kontynuowały wypłaty świadczeń, które zostały przyznane na okres do dnia 31.05.2022 r.

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST (cd.)
Table 2.6. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	9,1	21,1	9,4
inwestycyjne investment	.	.	7,8	16,3	7,9
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	4 911,4	18 822,4	22 382,9	27 034,9
inwestycyjne investment	.	3 762,5	4 677,7	21 676,1	26 766,7
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	6 965,4	5 216,1	4 131,3
inwestycyjne investment	.	.	4,9	7,3	4,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants** §§ 200, 620 and 205, 625	**18 466,2**	**14 776,1**	**15 796,6**	**15 995,6**	**12 486,2**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	12 896,1	10 886,4	11 082,4	12 532,2	8 436,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem **Grants total**	**95 821,3**	**95 950,3**	**105 014,6**	**91 249,9**	**101 297,9**
dotacje celowe **targeted grants**	**74 180,4**	**77 392,0**	**85 991,1**	**72 299,3**	**87 263,7**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	64 169,0	63 560,2	43 666,7	26 937,5	34 170,4
inwestycyjne investment	373,0	213,8	138,7	463,2	291,6
na zadania własne for own tasks	6 429,3	6 376,6	6 738,4	7 593,9	11 541,7
inwestycyjne investment	598,6	681,7	914,8	1 309,4	1 335,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	181,1	234,3	397,4	326,9	382,3
inwestycyjne investment	20,5	17,3	33,4	34,6	46,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	1 453,4	1 521,6	1 724,1	2 031,7	2 219,8
inwestycyjne investment	314,0	327,3	355,8	442,1	388,2

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST (cd.)
Table 2.6. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	1 300,1	1 458,3	1 825,7	2 496,8	2 794,7
inwestycyjne investment	1 031,2	1 162,3	1 496,8	2 075,2	2 125,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	647,5	664,0	729,2	951,2	873,4
inwestycyjne investment	520,6	478,9	566,1	771,9	734,3
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	10,8	28,7	10,2
inwestycyjne investment	.	.	9,5	23,2	8,7
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	3 577,0	23 656,3	26 590,4	31 064,9
inwestycyjne investment	.	2 689,6	7 315,1	25 692,2	30 756,8
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	7 242,5	5 342,0	4 206,3
inwestycyjne investment	.	.	5,1	12,4	1,8
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**21 640,9**	**18 558,4**	**19 023,5**	**18 950,6**	**14 034,2**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	15 492,3	14 079,1	13 853,3	15 111,2	9 563,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem **Grants total**	**95,5**	**96,4**	**91,0**	**91,0**	**92,8**
dotacje celowe **targeted grants**	**98,5**	**100,4**	**92,7**	**92,7**	**93,4**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	99,1	99,3	98,8	99,1	98,2
inwestycyjne investment	71,2	66,3	87,0	99,0	98,0
na zadania własne for own tasks	95,7	96,1	95,9	96,2	95,4
inwestycyjne investment	85,6	80,5	86,0	90,7	86,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	76,6	84,5	88,6	92,8	89,4

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST (cd.)
Table 2.6. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
inwestycyjne investment	82,7	84,8	92,6	90,2	80,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	94,5	97,3	96,2	95,5	97,7
inwestycyjne investment	81,9	88,1	85,7	85,0	93,4
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	93,0	86,7	89,5	91,8	91,3
inwestycyjne investment	92,8	84,8	88,7	91,1	89,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	95,9	94,2	95,3	94,0	83,1
inwestycyjne investment	96,5	93,4	95,3	94,0	80,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	83,8	73,4	92,7
inwestycyjne investment	.	.	82,7	70,1	90,6
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	137,3	79,6	84,2	87,0
inwestycyjne investment	.	139,9	63,9	84,4	87,0
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	96,2	97,6	98,2
inwestycyjne investment	.	.	97,2	58,6	231,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**85,3**	**79,6**	**83,0**	**84,4**	**89,0**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	83,2	77,3	80,0	82,9	88,2
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem **Grants total**	**113,0**	**101,0**	**103,3**	**86,9**	**113,2**
dotacje celowe **targeted grants**	**115,7**	**106,3**	**102,6**	**84,1**	**121,6**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	119,8	99,2	68,4	61,9	125,8
inwestycyjne investment	154,7	53,3	85,2	380,1	62,3

Tablica 2.6. Dotacje ogółem JST (dok.)
Table 2.6. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
na zadania własne for own tasks	88,8	99,6	105,4	113,1	150,6
inwestycyjne investment	54,7	107,1	143,3	151,0	97,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	113,1	142,8	177,6	86,2	112,6
inwestycyjne investment	125,0	86,2	211,1	101,0	119,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	98,9	107,8	112,0	117,0	111,8
inwestycyjne investment	79,1	112,1	105,8	123,1	96,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	109,4	104,5	129,3	140,2	111,4
inwestycyjne investment	103,5	103,0	134,6	142,4	100,9
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	117,6	100,7	111,2	128,7	81,1
inwestycyjne investment	127,9	89,1	120,6	134,5	81,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	.	232,5	44,7
inwestycyjne investment	.	.	.	207,9	48,3
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	.	383,2	118,9	120,8
inwestycyjne investment	.	.	124,3	463,4	123,5
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	.	74,9	79,2
inwestycyjne investment	.	.	.	147,9	57,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**103,5**	**80,0**	**106,9**	**101,3**	**78,1**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	92,2	84,4	101,8	113,1	67,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych najwięcej środków JST otrzymały na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej (33 569,3 mln zł, czyli 41,2% dotacji celowych), na zadania własne (11 007,7 mln zł, czyli 13,5%) oraz otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 (27 034,9 mln zł, czyli 33,2%).

Wykres 2.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez JST
Chart 2.5. Structure of targeted grants received by JST

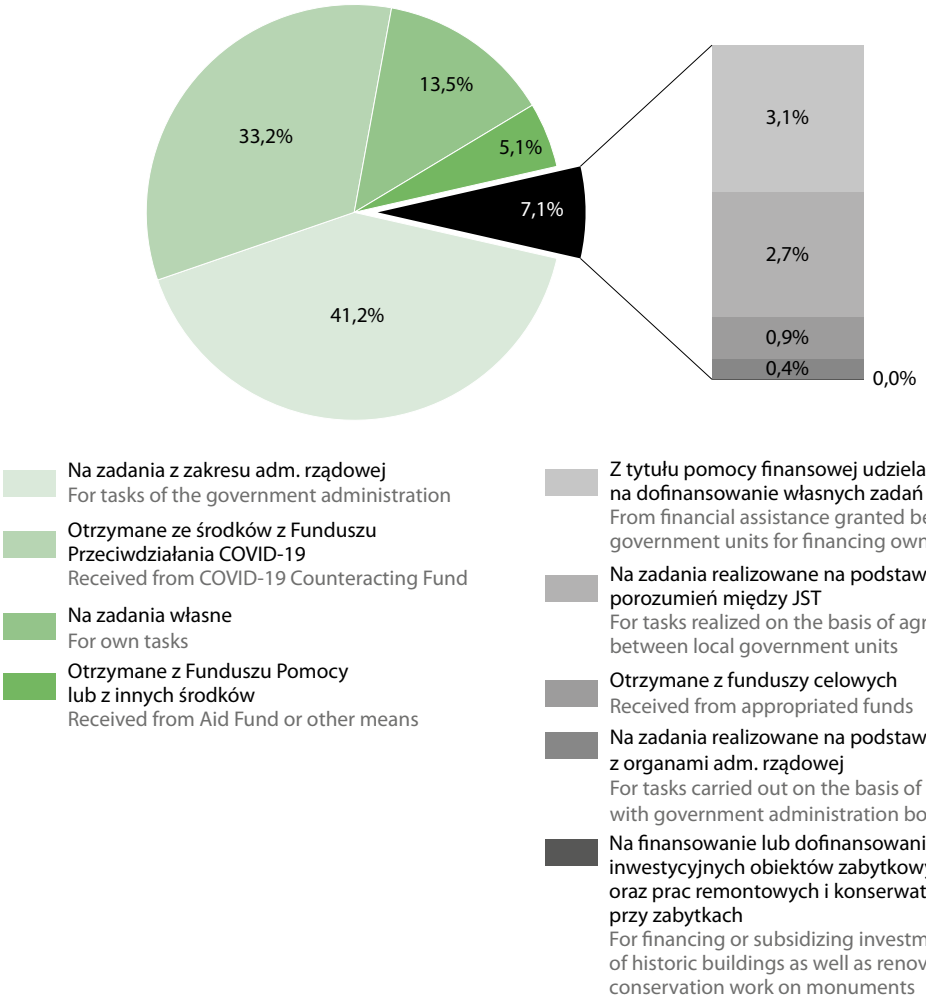

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Subwencja ogólna
General subvention

W 2024 r. subwencja ogólna wyniosła 119 729,0 mln zł i była większa o 20,1% w odniesieniu do 2023 r. Plan został zrealizowany w 100,5%. Największą składową subwencji ogólnej, wynoszącą 73,5%, stanowiła część oświatowa w kwocie 87 989,0 mln zł, z czego gminy otrzymały 38 355,9 mln zł, powiaty 17 187,1 mln zł, miasta na prawach powiatu 31 358,2 mln zł, a województwa 1 087,8 mln zł.

Tablica 2.7. Subwencja ogólna JST
Table 2.7. General subvention of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna **General subvention**	**67 029,4**	**82 318,4**	**74 917,1**	**99 710,7**	**119 729,0**
część wyrównawcza equalizing part	13 235,2	14 239,1	14 712,3	16 516,2	20 997,8
część oświatowa educational part	50 156,6	52 222,8	55 942,2	64 580,5	87 989,0
część rekompensująca compensatory part	11,2	3,2	3,2	4,6	5,7
część równoważąca balancing part	2 013,8	2 135,2	2 188,6	2 000,7	3 104,5
część regionalna regional part	592,6	638,8	885,0	1 169,1	1 257,1
część rozwojowa development part	.	.	.	.	3 231,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	1 020,0	13 079,4	1 185,9	15 439,7	3 144,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna **General subvention**	**67 005,3**	**78 447,8**	**74 830,8**	**99 219,8**	**119 090,8**
część wyrównawcza equalizing part	13 235,5	14 240,5	14 712,4	16 516,4	21 005,9
część oświatowa educational part	50 154,4	52 221,8	55 937,4	64 567,7	87 863,7
część rekompensująca compensatory part	11,2	3,2	3,2	4,6	6,3
część równoważąca balancing part	2 013,8	2 135,2	2 188,6	2 001,3	3 104,5
część regionalna regional part	592,6	638,8	885,0	1 169,1	1 257,1
część rozwojowa development part	.	.	.	.	3 227,9
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	997,8	9 208,3	1 104,4	14 960,7	2 625,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna **General subvention**	**100,0**	**104,9**	**100,1**	**100,5**	**100,5**
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
część rekompensująca compensatory part	100,0	100,0	100,0	100,0	90,4

Tablica 2.7. Subwencja ogólna JST (dok.)
Table 2.7. General subvention of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna regional part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rozwojowa development part	.	.	.	.	100,1
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	102,2	142,0	107,4	103,2	119,8
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR =100					
Subwencja ogólna **General subvention**	**108,6**	**122,8**	**91,0**	**133,1**	**120,1**
część wyrównawcza equalizing part	111,6	107,6	103,3	112,3	127,1
część oświatowa educational part	106,9	104,1	107,1	115,4	136,2
część rekompensująca compensatory part	13 211,2	28,3	100,0	145,4	123,3
część równoważąca balancing part	109,6	106,0	102,5	91,4	155,2
część regionalna regional part	116,3	107,8	138,5	132,1	107,5
część rozwojowa development part	.	.	.	.	.
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	159,3	1 282,2	9,1	1 302,0	20,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych[10]
Funds for financing and co-financing EU programs and projects

W 2024 r. przekazane JST środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz na finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 13 098,5 mln zł. Kwota ta była niższa o 21,8% niż w 2023 r. i stanowiła 88,7% planu. Środki te stanowiły 3,0% dochodów ogółem JST. Na tę kwotę składało się wykonanie następujących kategorii:

- środki z Unii Europejskiej w wysokości 2 418,6 mln zł, tj. na poziomie 89,0% planowanej kwoty;
- płatności z budżetu środków europejskich w wysokości 9 226,9 mln zł, tj. 90,2% planu;
- środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów z udziałem środków unijnych w wysokości 1 453,1 mln zł, tj. 79,8% planu.

10 Są to dochody JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania). Dochody te występują głównie w dotacjach.

Tablica 2.8. **Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych**
Table 2.8. Funds for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Ogółem **Total**	**19 292,1**	**15 442,2**	**16 705,3**	**16 743,1**	**13 098,5**
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	1 642,8	1 433,2	1 859,8	2 083,4	2 418,6
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	1 764,9	1 526,7	1 485,0	1 292,4	1 453,1
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	15 884,4	12 482,3	13 360,5	13 367,2	9 226,9
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Ogółem **Total**	**22 655,8**	**19 538,3**	**20 048,6**	**19 792,3**	**14 763,1**
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	1 843,0	1 771,3	2 091,3	2 398,3	2 717,0
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	2 011,2	1 833,4	1 701,5	1 520,2	1 821,6
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	18 801,6	15 933,7	16 255,8	15 873,8	10 224,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Ogółem **Total**	**85,2**	**79,0**	**83,3**	**84,6**	**88,7**
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	89,1	80,9	88,9	86,9	89,0
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	87,8	83,3	87,3	85,0	79,8
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	84,5	78,3	82,2	84,2	90,2
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Ogółem **Total**	**87,2**	**80,0**	**108,2**	**100,2**	**78,2**
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	65,7	87,2	129,8	112,0	116,1

Tablica 2.8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dok.)
Table 2.8. Funds for financing and co-financing EU programs and projects (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	76,1	86,5	97,3	87,0	112,4
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	91,8	78,6	107,0	100,0	69,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Najniższy udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w łącznych dochodach poszczególnych kategorii JST wystąpił w dochodach miast na prawach powiatu, gdzie stanowił 2,1%. Największa wartość wskaźnika, tj. 11,8%, odnotowana została w województwach. W porównaniu z rokiem 2023 udziały środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach ogółem zmalały dla gmin o 0,9 p. proc. Dla miast na prawach powiatu zmalały o 2,1 p. proc. W kategorii powiatów spadek wyniósł 0,1 p. proc., zaś dla województw zanotowano spadek o 5,5 p. proc.

Wykres 2.6. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych na tle całości dochodów JST
Chart 2.6. Funds for financing and co-financing EU programs and projects against the total revenue of local government units

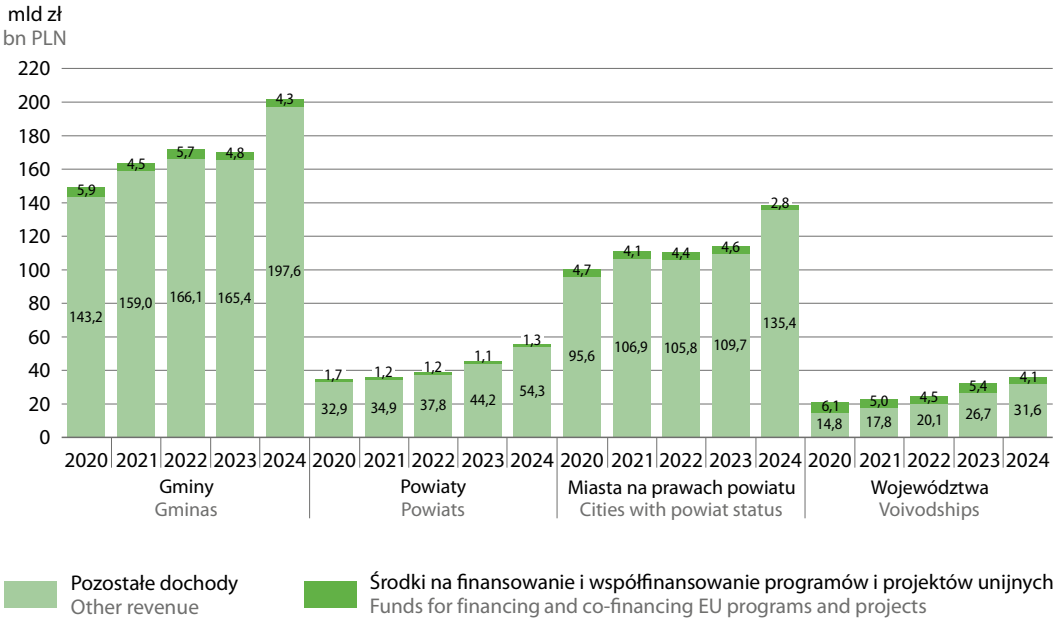

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Tablica 2.9. **Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według kategorii JST**
Table 2.9. Funds for financing and co-financing EU programs and projects by JST categories

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**19 292,1**	**15 442,2**	**16 705,3**	**16 743,1**	**13 098,5**
Gminy Gminas	6 359,5	4 866,2	6 123,6	5 236,6	4 518,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4 856,7	4 182,4	4 567,3	4 769,3	2 968,7
Powiaty Powiats	1 801,2	1 278,8	1 314,0	1 189,1	1 410,7
Województwa Voivodships	6 274,7	5 114,8	4 700,5	5 548,0	4 201,2
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w % RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem **Total JST**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Gminy Gminas	33,0	31,5	36,7	31,3	34,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	25,2	27,1	27,3	28,5	22,7
Powiaty Powiats	9,3	8,3	7,9	7,1	10,8
Województwa Voivodships	32,5	33,1	28,1	33,1	32,1
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓŁFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W DOCHODACH OGÓŁEM w % SHARE OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem **Total JST**	**6,3**	**4,6**	**4,8**	**4,6**	**3,0**
Gminy Gminas	4,3	3,0	3,6	3,1	2,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4,8	3,8	4,1	4,2	2,1
Powiaty Powiats	5,2	3,5	3,4	2,6	2,5
Województwa Voivodships	29,9	22,4	19,1	17,3	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego
2.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem
Total expenditure

W 2024 r. wydatki ogółem JST wyniosły 432 230,7 mln zł, tj. o 12,3% więcej niż w 2023 r., plan został wykonany w 92,7%. W strukturze wydatków JST w 2024 r. wydatki bieżące w kwocie 345 713,2 mln zł stanowiły 80,0%, natomiast wydatki majątkowe w kwocie 86 517,4 mln zł stanowiły 20,0% wydatków ogółem. W 2024 r. plan wydatków bieżących zrealizowano w 94,9%, a plan wydatków majątkowych w 85,0%.

Tablica 2.10. **Wydatki według kategorii JST**
Table 2.10. Expenditure by JST categories

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**299 240,6**	**315 967,3**	**353 852,8**	**384 955,2**	**432 230,7**
Gminy Gminas	143 716,6	152 789,0	175 500,6	180 989,0	203 750,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	103 502,2	108 203,5	114 568,1	125 395,6	140 364,5
Powiaty Powiats	32 313,9	34 172,7	40 003,2	46 836,2	54 925,5
Województwa Voivodships	19 708,0	20 802,1	23 780,8	31 734,4	33 189,9
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**324 912,3**	**343 995,5**	**387 506,0**	**415 322,2**	**466 017,7**
Gminy Gminas	157 187,5	168 209,3	196 511,2	199 218,5	222 880,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	110 861,9	115 172,5	121 726,7	131 951,3	147 932,4
Powiaty Powiats	35 257,9	37 650,6	43 608,1	50 259,1	58 911,9
Województwa Voivodships	21 605,0	22 963,2	25 659,9	33 893,4	36 292,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem **Total JST**	**92,1**	**91,9**	**91,3**	**92,7**	**92,7**
Gminy Gminas	91,4	90,8	89,3	90,8	91,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	93,4	93,9	94,1	95,0	94,9
Powiaty Powiats	91,7	90,8	91,7	93,2	93,2
Województwa Voivodships	91,2	90,6	92,7	93,6	91,5

Tablica 2.10. **Wydatki według kategorii JST (dok.)**
Table 2.10. Expenditure by JST categories (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
JST ogółem **Total JST**	**106,8**	**105,6**	**112,0**	**108,8**	**112,3**
Gminy Gminas	106,2	106,3	114,9	103,1	112,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	106,8	104,5	105,9	109,5	111,9
Powiaty Powiats	109,1	105,8	117,1	117,1	117,3
Województwa Voivodships	107,2	105,6	114,3	133,4	104,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wydatki gmin wyniosły 203 750,8 mln zł, co oznaczało wzrost o 12,6% w porównaniu do roku poprzedniego, a plan wydatków został wykonany w 91,4%. Wydatki miast na prawach powiatu w kwocie 140 364,5 mln zł stanowiły 94,9% planowanej kwoty dla tej kategorii. W porównaniu z 2023 r. były o 11,9% wyższe. Powiaty zrealizowały wydatki w kwocie 54 925,5 mln zł, co oznaczało wzrost o 17,3%. Ich plan został wykonany w 93,2%. Wydatki województw wyniosły 33 189,9 mln zł i były wyższe o 4,6%, a wskaźnik wykonania planu osiągnął poziom 91,5%.

Tablica 2.11. **Wydatki ogółem JST**
Table 2.11. Total expenditure of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN				
Wydatki ogółem **Total expenditure**	**299 240,6**	**315 967,3**	**353 852,8**	**384 955,2**	**432 230,7**
wydatki bieżące **current expenditure**	**250 488,8**	**264 127,1**	**288 950,4**	**291 835,2**	**345 713,2**
w tym: including:					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	96 456,2	103 785,3	113 122,8	128 511,7	159 366,6
dotacje grants	26 234,2	27 649,6	31 710,2	37 516,2	46 634,8
na obsługę długu on debt service	1 637,9	1 187,1	4 320,7	6 133,0	6 305,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	21,4	32,3	44,2	37,5	46,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	60 728,6	59 393,9	56 191,8	23 992,8	28 099,8
pozostałe wydatki other expenditure	65 410,5	72 078,8	83 560,7	95 644,1	105 260,2

Tablica 2.11. Wydatki ogółem JST (cd.)
Table 2.11. Total expenditure of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
wydatki majątkowe property expenditure	**48 751,8**	**51 840,2**	**64 902,4**	**93 120,0**	**86 517,4**
inwestycyjne investment	46 633,4	48 099,4	60 306,2	87 665,3	81 850,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**324 912,3**	**343 995,5**	**387 506,0**	**415 322,2**	**466 017,7**
wydatki bieżące current expenditure	**265 308,0**	**277 422,8**	**307 638,7**	**307 626,0**	**364 256,4**
w tym: including:					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	100 121,5	106 730,6	116 451,1	131 935,9	163 720,3
dotacje grants	27 345,3	28 541,4	32 499,6	38 303,0	47 639,2
na obsługę długu on debt service	2 176,3	1 639,8	4 521,3	6 516,4	6 745,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	219,4	219,9	154,8	149,1	301,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	61 486,7	60 043,5	59 336,6	24 737,4	29 076,8
pozostałe wydatki other expenditure	73 958,9	80 247,7	94 675,4	105 984,3	116 773,6
wydatki majątkowe property expenditure	**59 604,3**	**66 572,7**	**79 867,3**	**107 696,3**	**101 761,3**
inwestycyjne investment	57 312,9	62 550,7	75 146,5	101 820,1	96 788,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**92,1**	**91,9**	**91,3**	**92,7**	**92,7**
wydatki bieżące current expenditure	**94,4**	**95,2**	**93,9**	**94,9**	**94,9**
w tym: including:					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	96,3	97,2	97,1	97,4	97,3
dotacje grants	95,9	96,9	97,6	97,9	97,9
na obsługę długu on debt service	75,3	72,4	95,6	94,1	93,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	9,8	14,7	28,5	25,1	15,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	98,8	98,9	94,7	97,0	96,6
pozostałe wydatki other expenditure	88,4	89,8	88,3	90,2	90,1
wydatki majątkowe property expenditure	**81,8**	**77,9**	**81,3**	**86,5**	**85,0**
inwestycyjne investment	81,4	76,9	80,3	86,1	84,6

Tablica 2.11. Wydatki ogółem JST (dok.)
Table 2.11. Total expenditure of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Wydatki ogółem Total expenditure	**106,8**	**105,6**	**112,0**	**108,8**	**112,3**
wydatki bieżące current expenditure	**109,3**	**105,4**	**109,4**	**101,0**	**118,5**
w tym: including:					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	107,3	107,6	109,0	113,6	124,0
dotacje grants	109,4	105,4	114,7	118,3	124,3
na obsługę długu on debt service	80,5	72,5	364,0	141,9	102,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	65,0	150,9	136,7	84,8	124,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	119,5	97,8	94,6	42,7	117,1
pozostałe wydatki other expenditure	104,8	110,2	115,9	114,5	110,1
wydatki majątkowe property expenditure	**95,5**	**106,3**	**125,2**	**143,5**	**92,9**
inwestycyjne investment	95,2	103,1	125,4	145,4	93,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Średni wzrost wydatków ogółem JST z lat 2020-2023 wyniósł 8,3% wobec 12,3% w 2024 r. Wzrost wydatków bieżących JST w 2024 r. na poziomie 18,5% był wyższy od średniego poziomu wzrostu tej kategorii we wspomnianym okresie, który wyniósł 6,3%. Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w 2024 r. wzrosły w porównaniu do 2023 r. o 24,0%. W latach 2020-2023 wykazywały one średni roczny wzrost na poziomie 9,4%. W porównaniu do 2023 r. wydatki majątkowe zmalały o 7,1%. W przedziale lat 2020-2023 wydatki te zwiększały się średnio o 17,6% rocznie. Stanowiące ich największą część wydatki inwestycyjne zmniejszyły się w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. o 6,6%, przy średnim wzroście o 17,3% w latach 2020-2023.

Wykres 2.7. Struktura wydatków JST
Chart 2.7. Structure of expenditure of JST

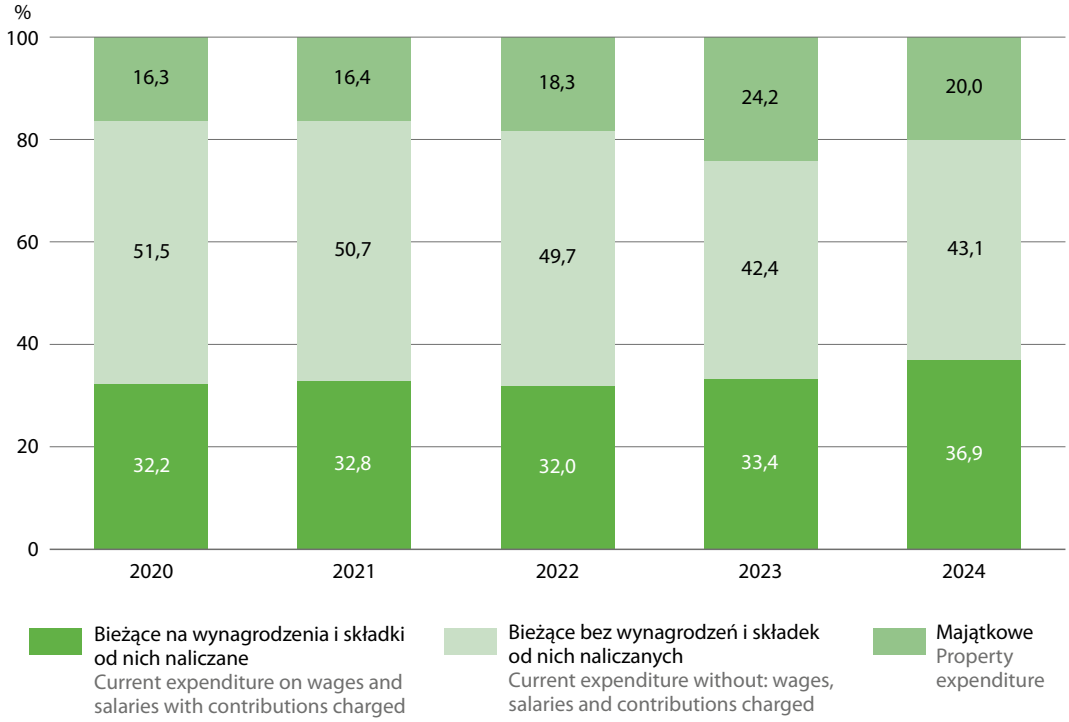

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 2.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r)
Chart 2.8. Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y)

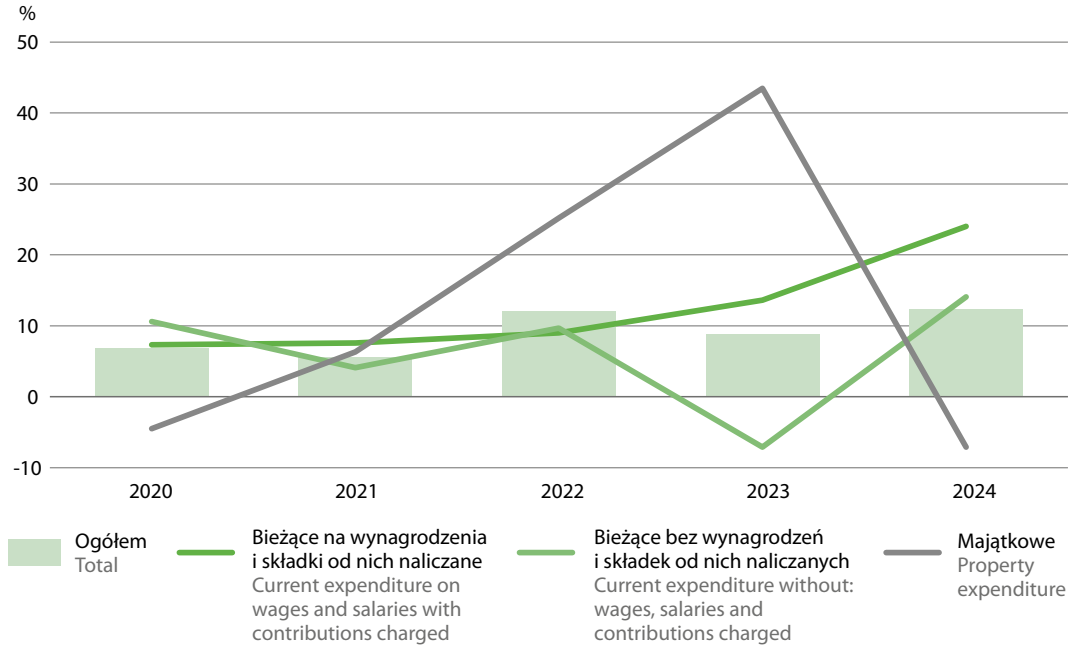

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. wzrost wydatków bieżących był zbliżony w powiatach i w miastach na prawach powiatu i wyniósł odpowiednio 20,5% i 20,0%, a w gminach i w województwach wyniósł 17,4% i 13,9%.

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem JST stanowił 80,0%. W porównaniu do 2023 r. udział ten wzrósł o 4,2 p. proc. Najwyższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zaobserwowano w miastach na prawach powiatu, gdzie stanowił on 88,1%. W województwach odnotowano najniższy udział, stanowiący 67,4%. W powiatach udział tej kategorii wydatków stanowił 78,9%, a w gminach 76,7% ogółu wydatków JST.

Największą część wydatków bieżących JST, tj. 46,1%, przeznaczono na wynagrodzenia i składki od nich naliczane (wzrost o 24,0%).

Wydatki majątkowe JST wyniosły 86 517,4 mln zł, co stanowiło 85,0% zaplanowanej kwoty. W porównaniu z rokiem 2023 wydatki te zmalały o 7,1%. Największy wzrost, o 6,5% miał miejsce w powiatach. W miastach na prawach powiatu odnotowano spadek o 25,3%, w województwach wydatki majątkowe spadły o 10,6%, a w gminach odnotowano spadek o 0,8%. W strukturze wydatków ogółem według poszczególnych kategorii JST, najwyższy udział wydatków majątkowych, tj. 32,6%, odnotowano w województwach.

Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych[11]
Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

W 2024 r. wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 11 482,2 mln zł, co oznaczało spadek o 52,4% wobec roku poprzedniego.

Na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków unijnych JST wydatkowały 2 363,5 mln zł. Wydatki, których źródłem był budżet środków europejskich, wyniosły 5 243,0 mln zł, zaś wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny, wyniosły 3 875,7 mln zł, co stanowiło 76,9% zaplanowanej kwoty.

Tablica 2.12. **Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych**
Table 2.12. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN				
Ogółem **Total**	**23 982,0**	**21 661,3**	**21 077,5**	**24 143,8**	**11 482,2**
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	1 606,4	1 934,5	1 931,0	2 302,5	2 363,5
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	7 850,0	7 343,9	6 873,5	7 796,1	3 875,7
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the European funds budget (from January 1, 2011)	14 525,6	12 382,9	12 272,9	14 045,2	5 243,0

11 Są to wydatki JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania).

Tablica 2.12. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dok.)
Table 2.12. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Ogółem **Total**	**29 143,8**	.	.	.	.
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	1 945,7	.	.	.	.
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	9 511,8	9 145,2	8 342,4	8 805,1	5 041,8
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the European funds budget (from January 1, 2011)	17 686,3	.	.	.	.
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Ogółem **Total**	**82,3**	.	.	.	.
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	82,6	.	.	.	.
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	82,5	80,3	82,4	88,5	76,9
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the European funds budget (from January 1, 2011)	82,1	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Ogółem **Total**	**94,8**	**90,3**	**97,3**	**114,5**	**47,6**
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	88,7	120,4	99,8	119,2	102,6
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	91,8	93,6	93,6	113,4	49,7
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the European funds budget (from January 1, 2011)	97,3	85,2	99,1	114,4	37,3

Uwaga: Ze względu na zastosowanie przez 57 jednostek samorządu terytorialnego uproszczonych zasad planowania wydatków budżetowych nie ma możliwości wyodrębnienia planu wydatków na płatności w zakresie budżetu środków europejskich.
Note: As 57 local authorities apply simplified rules for the planning of budgetary expenditure, it is not possible to extract the expenditure plan from the EU funds.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. największa część wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych została zrealizowana w województwach (36,9%), w gminach 34,6%, w miastach na prawach powiatu zrealizowano 17,4% tej kategorii wydatków JST, a w powiatach 11,1%.

Największy udział wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w wydatkach ogółem JST danej kategorii zaobserwowano w województwach i stanowił on 12,8%. W powiatach udział tych wydatków wyniósł 2,3%, w miastach na prawach powiatu 1,4%, a w gminach 1,9%.

Wykres 2.9. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych na tle całości wydatków JST
Chart 2.9. Expenditure for financing EU programs and projects against the total expenditure of local government units

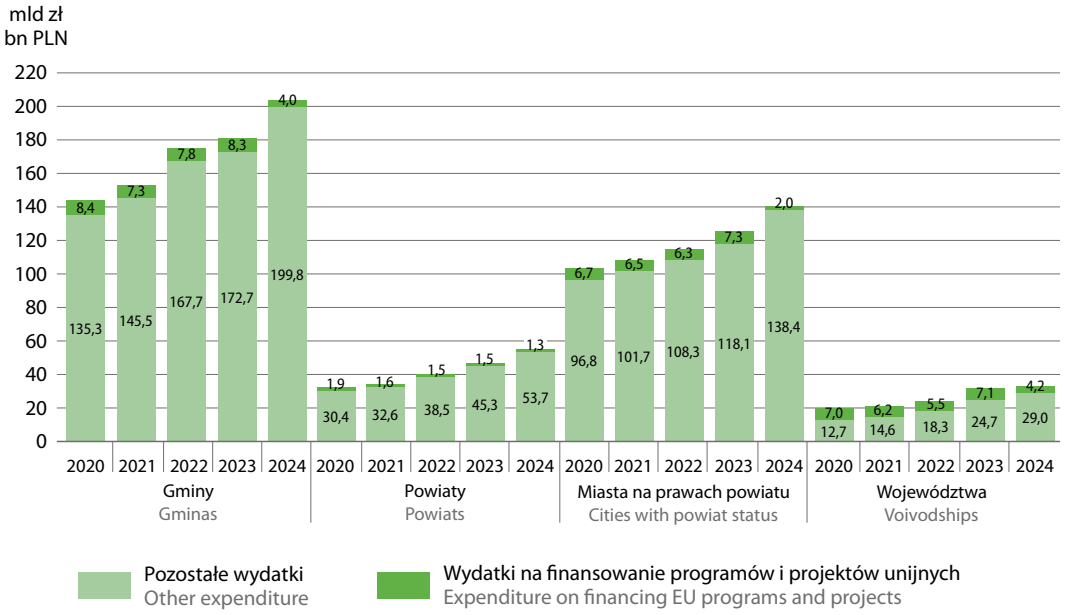

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Tablica 2.13. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
Table 2.13. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł FUNDS SPENT ON EU PROJECTS AND PROGRAMS in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**23 982,0**	**21 661,3**	**21 077,5**	**24 143,8**	**11 482,2**
Gminy Gminas	8 408,3	7 333,4	7 822,4	8 263,5	3 969,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	6 671,0	6 509,8	6 279,7	7 323,5	2 001,2
Powiaty Powiats	1 874,6	1 585,1	1 513,3	1 501,0	1 272,8
Województwa Voivodships	7 028,0	6 233,1	5 462,1	7 055,8	4 239,1

Tablica 2.13. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dok.)
Table 2.13. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w odsetkach FUNDS SPENT ON EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem **Total JST**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Gminy Gminas	35,1	33,9	37,1	34,2	34,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	27,8	30,1	29,8	30,3	17,4
Powiaty Powiats	7,8	7,3	7,2	6,2	11,1
Województwa Voivodships	29,3	28,8	25,9	29,2	36,9
WYDATKI OGÓŁEM w mln zł TOTAL EXPENDITURE in million PLN					
JST ogółem **Total JST**	**299 240,6**	**315 967,3**	**353 852,8**	**384 955,2**	**432 230,7**
Gminy Gminas	143 716,6	152 789,0	175 500,6	180 989,0	203 750,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	103 502,2	108 203,5	114 568,1	125 395,6	140 364,5
Powiaty Powiats	32 313,9	34 172,7	40 003,2	46 836,2	54 925,5
Województwa Voivodships	19 708,0	20 802,1	23 780,8	31 734,4	33 189,9
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓŁFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W WYDATKACH OGÓŁEM w % SHARE OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL EXPENDITURE in %					
JST ogółem **Total JST**	**8,0**	**6,9**	**6,0**	**6,3**	**2,7**
Gminy Gminas	5,9	4,8	4,5	4,6	1,9
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	6,4	6,0	5,5	5,8	1,4
Powiaty Powiats	5,8	4,6	3,8	3,2	2,3
Województwa Voivodships	35,7	30,0	23,0	22,2	12,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą pozycję w wydatkach JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej stanowiły środki wydane w dziale „Transport i łączność" – 33,2%. Drugą pozycją były wydatki w dziale „Oświata i wychowanie" – 12,6%, trzecią „Administracja publiczna" – 12,0%.

2.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
2.3. Result of budgets of local government units

JST zamknęły rok budżetowy 2024 deficytem, łącznie w wysokości 819,3 mln zł, przy planowanym deficycie w kwocie 28 980,2 mln zł. W gminach deficyt wyniósł 1 909,1 mln zł, w miastach na prawach powiatu 2 134,8 mln zł. Nadwyżka wystąpiła w województwach w kwocie 2 553,3 mln zł, w powiatach 671,4 mln zł. Relacja deficytu JST do dochodów ogółem wyniosła 0,2%. W gminach relacja ta wyniosła 0,9%, w miastach na prawach powiatu 1,5%. W województwach relacja nadwyżki JST do dochodów ogółem wyniosła 7,1%, a w powiatach 1,2%.

Tablica 2.14. Wynik budżetów JST
Table 2.14. Result of budgets of JST

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	w mln zł in million PLN				
JST ogółem **Total JST**	**5 689,5**	**17 441,8**	**-8 179,8**	**-22 939,9**	**-819,3**
Gminy Gminas	5 373,9	10 694,7	-3 687,1	-10 732,3	-1 909,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-3 187,7	2 842,1	-4 371,8	-11 053,6	-2 134,8
Powiaty Powiats	2 254,7	1 880,6	-982,8	-1 560,7	671,4
Województwa Voivodships	1 248,6	2 024,5	861,9	406,7	2 553,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. dla 1 242 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 44,2% liczby wszystkich jednostek, rok budżetowy zamknął się nadwyżką na kwotę 9 847,8 mln zł. Deficyt w wysokości 10 667,1 mln zł wykazało 1 565 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 55,8%. W 246 jednostkach, tj. 8,8% ogółu, deficyt przekraczał 10% ich dochodów, a w 114 jednostkach, tj. 4,1% liczby wszystkich JST, nadwyżka przekraczała 10% ich dochodów.

Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2023 r. osiągnięto w 537 jednostkach samorządu terytorialnego (19,1% JST), z czego w 33 jednostkach (1,2%) wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt wystąpił w 2 270 jednostkach, tj. 80,9% wszystkich samorządów. W 726 jednostkach, tj. 25,9% JST deficyt przekraczał 10% dochodów.

Wykres 2.10. JST według relacji wyniku do dochodów
Chart 2.10. JST by budget result/revenue relation

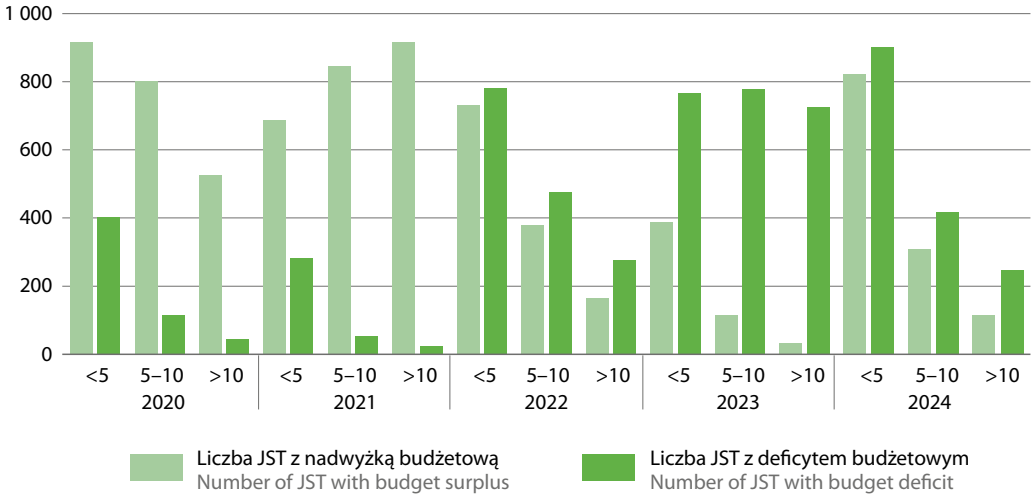

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Tablica 2.15. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym
Table 2.15. Number of JST with surplus and budget deficit

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
LICZBA JST z nadwyżką budżetową NUMBER OF JST with a budget surplus					
Gminy Gminas	1 922	2 119	1 136	432	1 014
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	31	49	9	8	17
Powiaty Powiats	276	263	120	86	197
Województwa Voivodships	13	16	10	11	14
LICZBA JST z deficytem budżetowym NUMBER OF JST with a budget deficit					
Gminy Gminas	489	292	1 275	1 979	1 397
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	35	17	57	58	49
Powiaty Powiats	38	51	194	228	117
Województwa Voivodships	3	0	6	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 2.11. Wynik operacyjny budżetów JST [12]
Chart 2.11. Operational result of the local government units

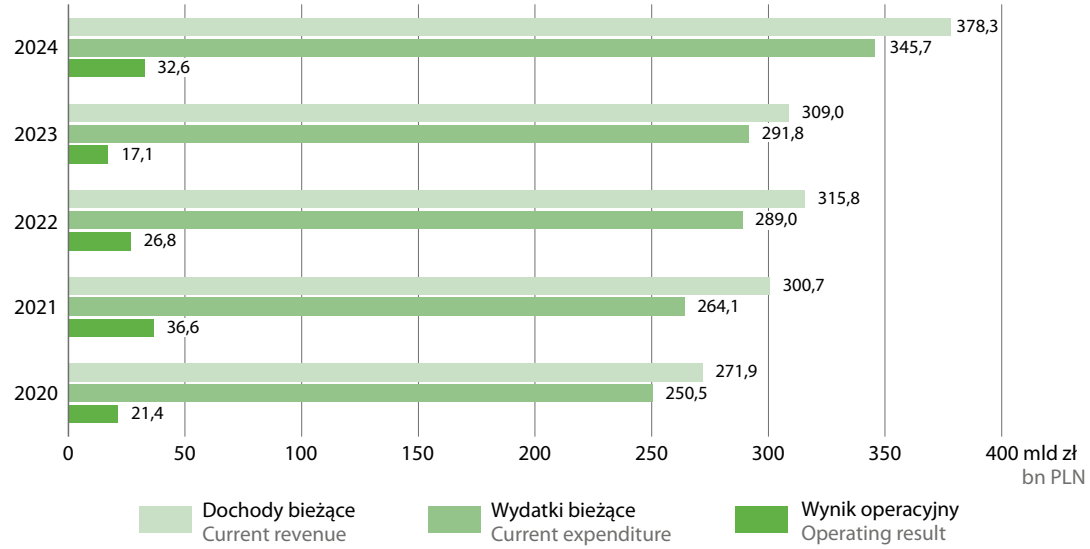

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

2.4. Finansowanie
2.4. Financing

W 2024 r. przychody ogółem JST wyniosły 53 299,8 mln zł, co oznaczało ich spadek o 19,1% w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższe przychody wykazały gminy, a ich wartość wyniosła 27 022,4 mln zł oraz miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano przychody w kwocie 14 982,5 mln zł. Przychody województw wyniosły 5 096,5 mln zł, zaś powiatów 6 198,4 mln zł.

Największy udział w przychodach (33,0%) stanowiła kategoria tzw. wolnych środków[13] i wyniosła ona 17 613,4 mln zł. Kategoria przychodów z tytułu kredytów i pożyczek wyniosła 17 665,8 mln zł. Ich udział w przychodach ogółem stanowił 33,1%. Nadwyżka z lat ubiegłych wyniosła 14 811,0 mln zł i stanowiła 27,8% przychodów ogółem. Przychody ze sprzedaży papierów wartościowych zostały zrealizowane w kwocie 1 930,5 mln zł, co stanowiło 3,6% przychodów JST.

12 Wynik operacyjny budżetów JST jest różnicą pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W sytuacji, gdy dochody bieżące JST są wyższe niż wydatki bieżące, występuje tzw. nadwyżka operacyjna. W przeciwnym wypadku mamy do czynienia z deficytem operacyjnym.

13 Wolne środki (znajdujące się w dyspozycji JST) to takie, które nie są wydatkowane w określonym dniu na wykonywanie zadań oraz funkcjonowanie danej jednostki. Rozumiane są jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Wykres 2.12. Przychody JST
Chart 2.12. Proceeds of JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. rozchody ogółem JST wyniosły 13 478,1 mln zł i były wyższe o 17,2% w odniesieniu do 2023 r. Rozchody gmin wyniosły 5 834,4 mln zł, miast na prawach powiatu 5 131,7 mln zł, województw 1 340,0 mln zł, zaś powiatów 1 172,1 mln zł. Największy udział 74,3% w rozchodach JST miały spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 10 010,9 mln zł. Rozchody z tytułu wykupu papierów wartościowych wyniosły 508,4 mln zł, co stanowiło 3,8% rozchodów ogółem.

Wykres 2.13. Rozchody JST
Chart 2.13. Outlays of JST

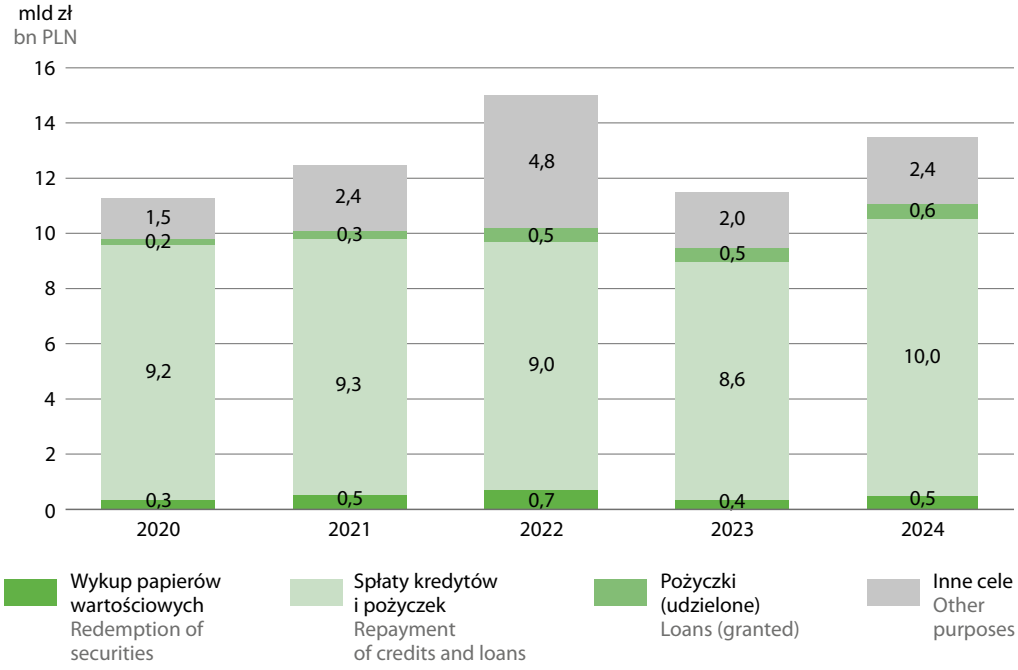

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 3. Gospodarka finansowa gmin
Chapter 3. Financial economy of gminas

W 2024 r. dochody budżetów gmin wyniosły 201 841,7 mln zł, a wydatki 203 750,8 mln zł. Ten rok budżetowy gminy zamknęły deficytem w kwocie -1 909,1 mln zł. W 2024 r. dochody gmin wzrosły o 18,6% w odniesieniu do poprzedniego roku, a wydatki wzrosły o 12,6%.

W latach 2020-2023 średni wzrost dochodów ogółem gmin kształtował się na poziomie 6,0%, zaś wydatków 7,6%. Dla dochodów dynamika wzrostu była większa o 12,6 p. proc od średniej z lat 2020-2023. Dla wydatków dynamika wzrostu w 2024 r. była wyższa o 5,0 p. proc. od średniej z lat 2020-2023.

Tablica 3.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem
Table 3.1. Revenue, expenditure and budget result of gminas – total

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	149 090,5	163 483,7	171 813,5	170 256,7	201 841,7
Wydatki Expenditure	143 716,6	152 789,0	175 500,6	180 989,0	203 750,8
Wynik **Result**	**5 373,9**	**10 694,7**	**-3 687,1**	**-10 732,3**	**-1 909,1**
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	148 825,1	159 267,0	178 867,1	177 345,4	206 922,7
Wydatki Expenditure	157 187,5	168 209,3	196 511,2	199 218,5	222 880,5
Wynik **Result**	**-8 362,4**	**-8 942,3**	**-17 644,1**	**-21 873,1**	**-15 957,9**
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody Revenue	100,2	102,6	96,1	96,0	97,5
Wydatki Expenditure	91,4	90,8	89,3	90,8	91,4
Wynik **Result**	.	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	110,3	109,7	105,1	99,1	118,6
Wydatki Expenditure	106,2	106,3	114,9	103,1	112,6
Wynik **Result**	.	.	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.1. Budżety gmin
Chart 3.1. Budgets of gminas

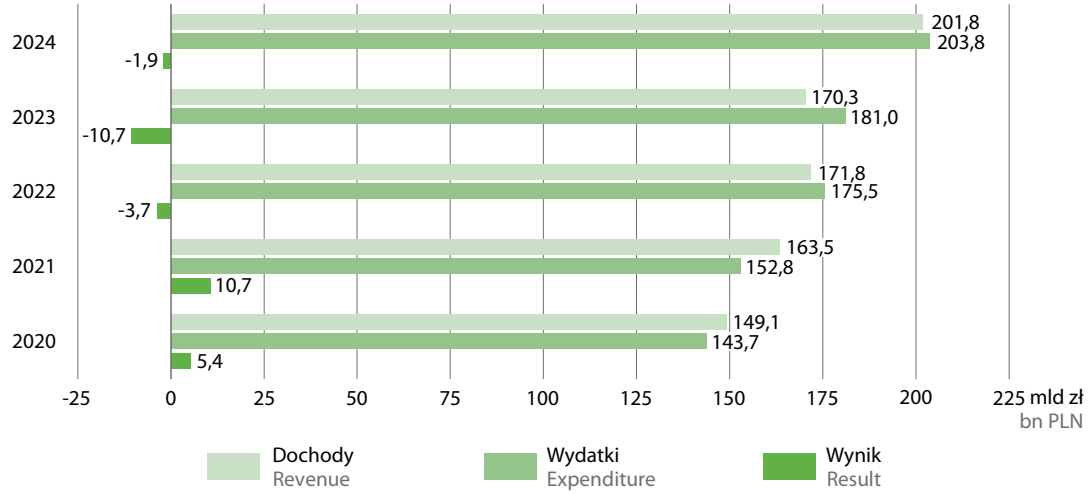

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.1. Dochody gmin
3.1. Revenue of gminas

W strukturze dochodów gmin udział dochodów własnych wyniósł 45,7%. Dotacje ogółem stanowiły 27,1%, a subwencja ogólna 27,2% dochodów ogółem. Wzrost poziomu dochodów zanotowano we wszystkich kategoriach: dochody własne (o 18,0%), dotacje ogółem (o 21,3%), subwencja ogólna (o 16,8%). W strukturze dochodów według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r. dla działu 756 „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem" dochody wyniosły 66 626,2 mln zł i wzrosły o 15 257,7 mln zł (o 29,7%) w stosunku do poprzedniego roku. Stanowiły one 33,0% ogółu dochodów gmin. W dziale 758 „Różne rozliczenia" dochody wyniosły 60 672,5 mln zł i stanowiły 30,1% ogółu dochodów gmin. W 2024 r. zanotowano dla tego działu wzrost dochodów o 14,7%. W dziale 855 „Rodzina" dochody wyniosły 14 605,7 mln zł i stanowiły 7,2% ogółu dochodów gmin w 2024 r., przy czym w tym dziale zanotowano wzrost dochodów o 19,0% w stosunku do 2023 r.

Tablica 3.2. Dochody według typów gmin
Table 3.2. Revenue by types of gminas

Gminy ogółem Gmina Total	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**149 090,5**	**163 483,7**	**171 813,5**	**170 256,7**	**201 841,7**
dochody własne own revenue	65 617,6	69 231,3	79 358,2	78 200,4	92 275,1
dotacje ogółem grants total	51 861,1	53 360,4	57 552,7	45 003,4	54 608,3
subwencja ogólna general subvention	31 611,7	40 892,0	34 902,6	47 052,9	54 958,3

Tablica 3.2. Dochody według typów gmin (cd.)
Table 3.2. Revenue by types of gminas (cont.)

Gminy ogółem Gmina Total	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**148 825,1**	**159 267,0**	**178 867,1**	**177 345,4**	**206 922,7**
dochody własne own revenue	63 145,0	66 348,6	80 037,0	80 018,4	92 599,5
dotacje ogółem grants total	54 086,6	54 707,1	63 975,0	50 552,6	59 811,5
subwencja ogólna general subvention	31 593,5	38 211,3	34 855,1	46 774,4	54 511,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	**100,2**	**102,6**	**96,1**	**96,0**	**97,5**
dochody własne own revenue	103,9	104,3	99,2	97,7	99,6
dotacje ogółem grants total	95,9	97,5	90,0	89,0	91,3
subwencja ogólna general subvention	100,1	107,0	100,1	100,6	100,8
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	**110,3**	**109,7**	**105,1**	**99,1**	**118,6**
dochody własne own revenue	112,2	105,5	114,6	98,5	118,0
dotacje ogółem grants total	112,1	102,9	107,9	78,2	121,3
subwencja ogólna general subvention	103,9	129,4	85,4	134,8	116,8

Gminy wiejskie Rural gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**65 222,3**	**71 734,8**	**76 828,5**	**74 935,4**	**87 312,0**
dochody własne own revenue	25 980,0	26 530,6	32 114,5	30 048,1	34 890,4
dotacje ogółem grants total	23 132,1	24 043,1	27 418,6	22 182,5	26 054,3
subwencja ogólna general subvention	16 110,2	21 161,1	17 295,4	22 704,8	26 367,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**65 054,4**	**69 687,3**	**80 209,9**	**78 367,6**	**89 913,1**
dochody własne own revenue	24 751,3	25 474,7	32 425,2	30 894,5	35 012,4
dotacje ogółem grants total	24 201,9	24 609,7	30 515,2	24 917,9	28 733,7
subwencja ogólna general subvention	16 101,2	19 602,9	17 269,4	22 555,2	26 167,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	**100,3**	**102,9**	**95,8**	**95,6**	**97,1**
dochody własne own revenue	105,0	104,1	99,0	97,3	99,7
dotacje ogółem grants total	95,6	97,7	89,9	89,0	90,7
subwencja ogólna general subvention	100,1	107,9	100,2	100,7	100,8

Tablica 3.2. Dochody według typów gmin (cd.)
Table 3.2. Revenue by types of gminas (cont.)

Gminy wiejskie Rural gminas	2020	2021	2022	2023	2024
			ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100		
Dochody ogółem Revenue total	**110,9**	**110,0**	**107,1**	**97,5**	**118,6**
dochody własne own revenue	117,1	102,1	121,0	93,6	118,0
dotacje ogółem grants total	109,6	103,9	114,0	80,9	121,3
subwencja ogólna general subvention	103,9	131,4	81,7	131,3	116,8

Gminy miejsko-wiejskie Rural-urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
			WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN		
Dochody ogółem Revenue total	**51 400,8**	**56 544,4**	**59 857,8**	**59 570,5**	**72 658,7**
dochody własne own revenue	23 005,1	24 709,4	27 924,4	28 410,2	33 887,4
dotacje ogółem grants total	17 855,9	18 457,7	20 019,6	14 992,7	19 150,1
subwencja ogólna general subvention	10 539,8	13 377,2	11 913,8	16 167,6	19 621,2
			PLAN w mln zł PLAN in million PLN		
Dochody ogółem Revenue total	**51 087,9**	**54 944,9**	**62 088,5**	**61 883,4**	**74 325,4**
dochody własne own revenue	22 036,5	23 582,7	28 022,4	28 940,8	33 975,8
dotacje ogółem grants total	18 515,1	18 826,0	22 166,5	16 865,5	20 916,0
subwencja ogólna general subvention	10 536,2	12 536,2	11 899,5	16 077,1	19 433,7
			WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %		
Dochody ogółem Revenue total	**100,6**	**102,9**	**96,4**	**96,3**	**97,8**
dochody własne own revenue	104,4	104,8	99,7	98,2	99,7
dotacje ogółem grants total	96,4	98,0	90,3	88,9	91,6
subwencja ogólna general subvention	100,0	106,7	100,1	100,6	101,0
			ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100		
Dochody ogółem Revenue total	**110,4**	**110,0**	**105,9**	**99,5**	**122,0**
dochody własne own revenue	111,3	107,4	113,0	101,7	119,3
dotacje ogółem grants total	113,1	103,4	108,5	74,9	127,7
subwencja ogólna general subvention	104,4	126,9	89,1	135,7	121,4

Tablica 3.2. Dochody według typów gmin (dok.)
Table 3.2. Revenue by types of gminas (cont.)

Gminy miejskie Urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**32 467,4**	**35 204,6**	**35 127,2**	**35 750,8**	**41 871,0**
dochody własne own revenue	16 632,5	17 991,3	19 319,4	19 742,1	23 497,2
dotacje ogółem grants total	10 873,1	10 859,6	10 114,5	7 828,1	9 404,0
subwencja ogólna general subvention	4 961,8	6 353,7	5 693,4	8 180,6	8 969,8
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**32 682,8**	**34 634,8**	**36 568,7**	**37 094,5**	**42 684,1**
dochody własne own revenue	16 357,1	17 991,3	19 589,3	20 183,2	23 611,3
dotacje ogółem grants total	11 369,6	11 271,5	11 293,3	8 769,3	10 161,9
subwencja ogólna general subvention	4 956,1	6 072,2	5 686,2	8 142,0	8 910,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	**99,3**	**101,6**	**96,1**	**96,4**	**98,1**
dochody własne own revenue	101,7	104,0	98,6	97,8	99,5
dotacje ogółem grants total	95,6	96,3	89,6	89,3	92,5
subwencja ogólna general subvention	100,1	104,6	100,1	100,5	100,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	**108,9**	**108,4**	**99,8**	**101,8**	**117,1**
dochody własne own revenue	106,5	108,2	107,4	102,2	119,0
dotacje ogółem grants total	116,0	99,9	93,1	77,4	120,1
subwencja ogólna general subvention	102,9	128,1	89,6	143,7	109,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wśród wszystkich trzech funkcjonujących typów gmin, dochody gmin wiejskich stanowiły 43,3% dochodów gmin ogółem. Dochody gmin miejsko-wiejskich stanowiły 36,0%, zaś wpływy gmin miejskich to 20,7%.

W gminach wiejskich dochody własne stanowiły 40,0%, a dotacje ogółem i subwencja ogólna obejmowały odpowiednio 29,8% oraz 30,2% ich dochodów ogółem. W gminach miejsko-wiejskich dochody własne stanowiły 46,6% dochodów ogółem, dotacje ogółem stanowiły 26,4%, a subwencja ogólna 27,0%. W gminach miejskich największą kategorią były również dochody własne (56,1%), a dotacje ogółem i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 22,5% i 21,4% dochodów ogółem tej grupy gmin.

Wykres 3.2. **Dochody według typów gmin**
Chart 3.2. Revenue by types of gminas

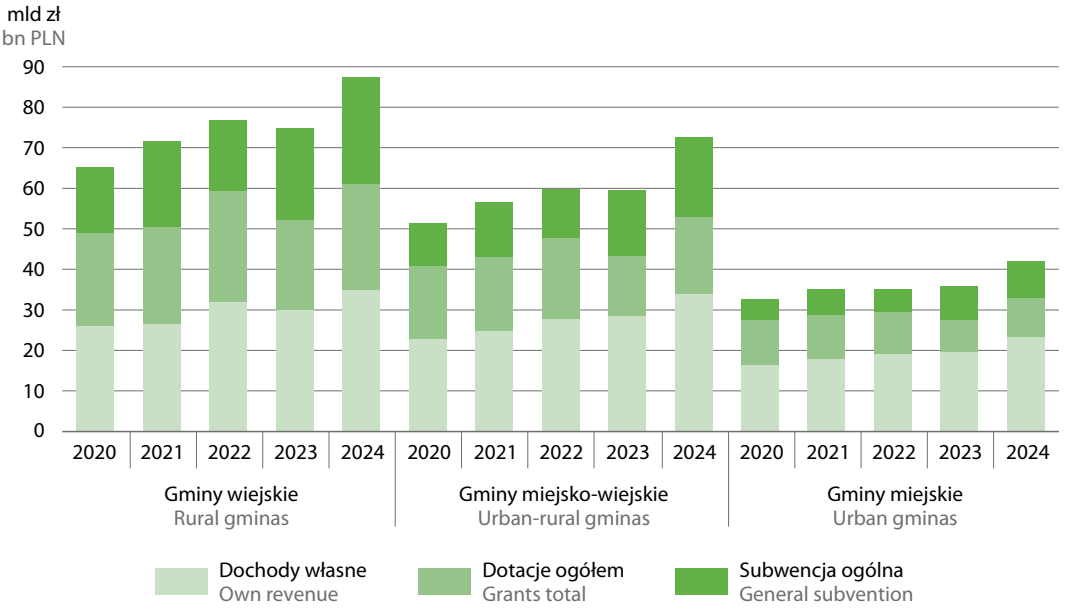

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dochody własne
Own revenue

W strukturze dochodów własnych gmin wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wyniosły 33 469,1 mln zł i stanowiły 36,3% dochodów własnych. W 2024 r. Nastąpił wzrost tej kategorii dochodów względem roku poprzedniego o 54,6%. Znaczącym źródłem dochodów własnych gmin w 2024 r. był podatek od nieruchomości w wysokości 21 758,1mln zł, którego udział wyniósł 23,6%. W porównaniu z 2023 r. dochody z tego tytułu wzrosły o 11,9%. Kategoria pozostałe dochody wyniosła 22 898,6 mln zł i stanowiła 24,8% dochodów własnych gmin, a w stosunku do 2023 r. pozostałe dochody zmniejszyły się o 5,6%. Składają się na nie m.in.: opłaty administracyjne, opłaty miejscowe, odsetki od środków gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki za nieterminowo wnoszone opłaty.

Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 2 860,6 mln zł i stanowiły 3,1% dochodów własnych. W porównaniu z 2023 r. wpływy z udziału w CIT zwiększyły się o 25,6%[14]. Inne pozycje dochodów własnych to m.in.: podatek rolny (udział 2,4%, wzrost o 13,5% w stosunku do 2023 r.), podatek od czynności cywilnoprawnych (udział 2,2%, wzrost o 16,6%), dochody z majątku gminy (udział 4,7%, zwiększenie wpływów z dochodów o 1,3%).

Tablica 3.3. **Dochody własne gmin ogółem**
Table 3.3. Own revenue of gminas

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**65 617,6**	**69 231,3**	**79 358,2**	**78 200,4**	**92 275,1**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	1 187,1	1 603,8	1 512,3	2 277,2	2 860,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	22 980,3	25 885,0	30 140,2	21 655,6	33 469,1

14 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST

Tablica 3.3. Dochody własne gmin ogółem (cd.)
Table 3.3. Own revenue of gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
podatek rolny agricultural tax	1 597,6	1 626,3	1 670,4	1 934,4	2 196,0
podatek od nieruchomości tax on real estate	14 989,2	16 127,2	17 448,3	19 443,7	21 758,1
podatek leśny forest tax	296,7	301,8	325,1	490,9	498,8
podatek od środków transportowych tax on means of transport	821,6	894,7	950,8	1 030,6	1 099,3
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	36,1	93,2	99,5	94,8	102,2
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	133,4	187,6	246,7	256,0	266,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 414,1	2 022,7	1 947,5	1 742,2	2 030,8
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	173,5	209,9	190,2	188,1	192,2
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	370,6	378,3	407,9	399,8	424,8
wpływy z opłaty targowej income from market fee	97,7	1,5	102,2	108,0	111,7
dochody z majątku revenue from the property	3 353,5	4 295,0	4 515,5	4 311,9	4 366,1
pozostałe dochody other revenue	18 166,2	15 604,3	19 801,5	24 267,3	22 898,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**63 145,0**	**66 348,6**	**80 037,0**	**80 018,4**	**92 599,5**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	1 051,8	1 331,1	1 522,0	2 277,5	2 861,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	23 164,4	24 012,1	29 182,5	21 657,8	33 078,6
podatek rolny agricultural tax	1 619,3	1 651,7	1 732,2	1 991,4	2 232,6
podatek od nieruchomości tax on real estate	14 876,7	15 821,3	17 387,7	19 611,5	21 644,2
podatek leśny forest tax	298,4	302,5	323,1	474,5	500,3
podatek od środków transportowych tax on means of transport	832,9	881,1	959,4	1 060,5	1 113,8
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	37,5	67,8	85,9	92,0	92,8
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	118,1	149,2	208,0	237,7	248,2
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 188,4	1 609,0	1 843,0	1 787,2	1 837,7
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	176,2	189,6	199,1	201,3	198,2
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	383,1	392,6	426,8	431,4	436,3
wpływy z opłaty targowej income from market fee	110,5	2,3	112,8	114,5	117,3
dochody z majątku revenue from the property	3 523,0	4 230,7	5 015,0	5 072,8	5 031,2
pozostałe dochody other revenue	15 764,8	15 707,5	21 039,3	25 008,4	23 207,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody własne Own revenue	**103,9**	**104,3**	**99,2**	**97,7**	**99,6**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	112,9	120,5	99,4	100,0	100,0

Tablica 3.3. Dochody własne gmin ogółem (dok.)
Table 3.3. Own revenue of gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION % (cont.)					
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	99,2	107,8	103,3	100,0	101,2
podatek rolny agricultural tax	98,7	98,5	96,4	97,1	98,4
podatek od nieruchomości tax on real estate	100,8	101,9	100,3	99,1	100,5
podatek leśny forest tax	99,4	99,8	100,6	103,5	99,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	98,6	101,5	99,1	97,2	98,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	96,1	137,4	115,8	103,0	110,2
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	113,0	125,7	118,6	107,7	107,4
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	119,0	125,7	105,7	97,5	110,5
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	98,5	110,7	95,5	93,5	97,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	96,7	96,4	95,6	92,7	97,4
wpływy z opłaty targowej income from market fee	88,5	63,8	90,6	94,3	95,2
dochody z majątku revenue from the property	95,2	101,5	90,0	85,0	86,8
pozostałe dochody other revenue	115,2	99,3	94,1	97,0	98,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	**112,2**	**105,5**	**114,6**	**98,5**	**118,0**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	114,5	135,1	94,3	150,6	125,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	98,9	112,6	116,4	71,8	154,6
podatek rolny agricultural tax	105,5	101,8	102,7	115,8	113,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	105,0	107,6	108,2	111,4	111,9
podatek leśny forest tax	101,1	101,7	107,7	151,0	101,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	100,5	108,9	106,3	108,4	106,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card.	98,6	258,1	106,8	95,3	107,8
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	90,6	140,6	131,5	103,8	104,1
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	106,9	143,0	96,3	89,5	116,6
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	96,8	121,0	90,6	98,9	102,2
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	96,7	102,1	107,8	98,0	106,3
wpływy z opłaty targowej income from market fee	83,1	1,5	6813,3	105,7	103,4
dochody z majątku revenue from the property	106,1	128,1	105,1	95,5	101,3
pozostałe dochody other revenue	151,7	85,9	126,9	122,6	94,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.3. Struktura dochodów własnych gmin
Chart 3.3. Structure of own revenue of gminas

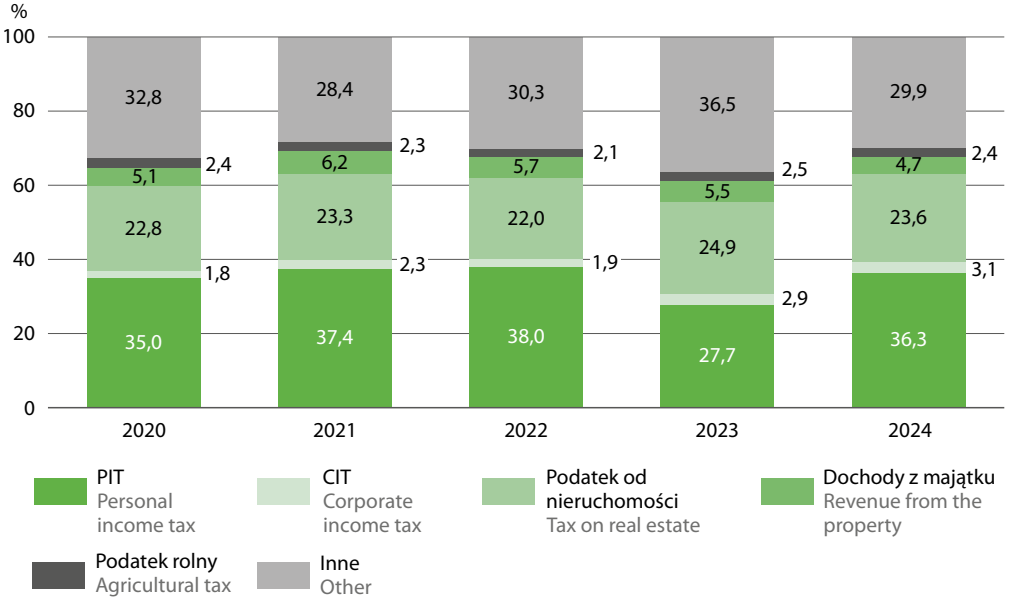

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.4. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych gmin (r/r)
Chart 3.4. Changes of selected categories of own revenue of gminas (y/y)

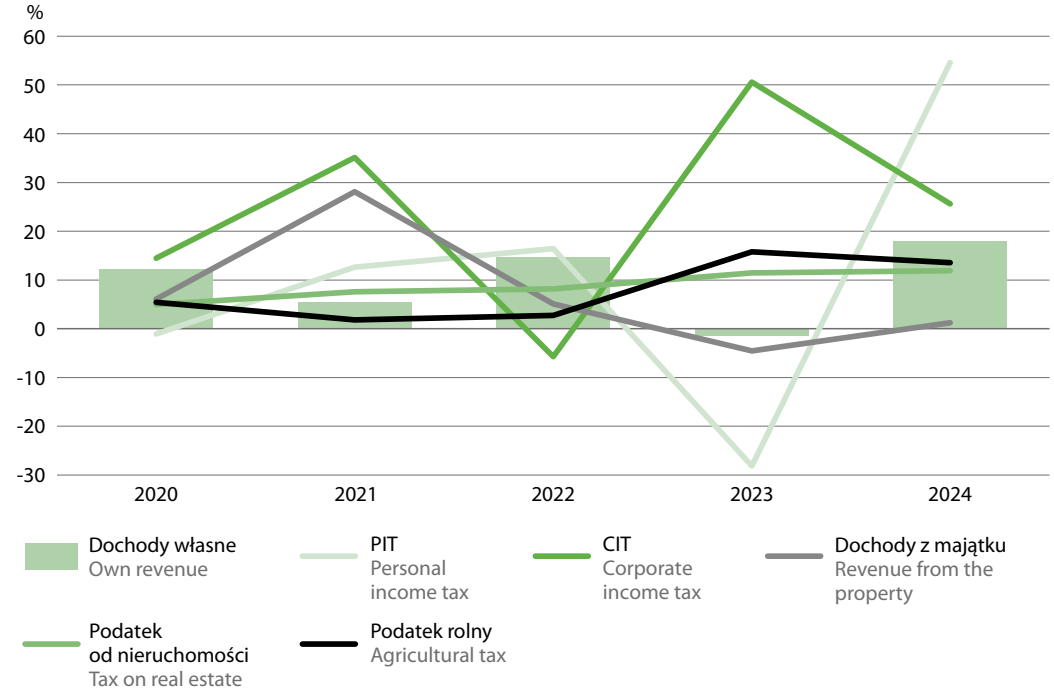

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje ogółem
Grants total

W 2024 r. dotacje ogółem wyniosły 54 608,3 mln zł i wzrosły o 21,3% w odniesieniu do 2023 r. Kwota z tytułu dotacji celowych dla gmin była wyższa o 25,2% niż w 2023 r., natomiast wartość dotacji §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625[15] zmniejszyła się o 11,1%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez gminy dotacje ogółem stanowiły łącznie 27,1%, z tego dotacje celowe 24,9%, a dotacje §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625 to 2,1% dochodów ogółem.

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin
Table 3.4. Grants for gminas

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**51 861,1**	**53 360,4**	**57 552,7**	**45 003,4**	**54 608,3**
dotacje celowe targeted grants	45 932,6	48 890,7	51 838,1	40 188,9	50 327,3
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	41 265,6	40 467,4	26 725,2[16]	15 074,9	19 620,2
inwestycyjne investment	17,1	14,6	13,2	12,3	8,0
na zadania własne for own tasks	3 489,2	3 553,1	3 659,4	4 004,0	6 591,8
inwestycyjne investment	314,1	344,6	340,4	595,5	717,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	29,0	45,5	133,6	86,3	104,1
inwestycyjne investment	13,9	8,6	20,7	22,8	22,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	506,8	583,4	643,9	754,4	799,5
inwestycyjne investment	192,3	225,4	227,4	283,4	279,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	327,3	383,9	539,7	861,1	1 030,7
inwestycyjne investment	251,7	313,3	455,2	744,4	844,6
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	314,8	286,4	329,6	467,1	441,1
inwestycyjne investment	280,6	249,4	289,3	393,2	400,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or co-financing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work at monuments	.	.	6,8	17,9	7,2

15 Patrz rozdział 1. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.

16 Do 31.12.2021 r. wypłaty świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci były zadaniami samorządów, finansowanymi z dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej. Od 01.01.2022 r. zadanie to przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w okresie przejściowym jednostki kontynuowały wypłaty świadczeń, które zostały przyznane na okres do dnia 31.05.2022 r.

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin (cd.)
Table 3.4. Grants for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
inwestycyjne investment	.	.	6,0	13,7	6,1
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	3 571,1	16 464,9	16 983,1	20 313,8
inwestycyjne investment	.	2 696,7	3 642,3	16 444,1	20 136,7
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	3 334,9	1 940,2	1 418,9
inwestycyjne investment	.	.	0,3	2,6	1,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	5 928,5	4 469,7	5 714,6	4 814,5	4 281,0
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	4 833,2	3 705,7	4 119,0	4 233,4	3 371,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**54 086,6**	**54 707,1**	**63 975,0**	**50 552,6**	**59 811,5**
dotacje celowe targeted grants	46 431,6	48 311,9	56 460,7	44 242,8	54 579,9
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	41 503,8	40 654,7	27 070,9	15 217,1	20 017,0
inwestycyjne investment	17,7	17,1	20,5	15,2	11,0
na zadania własne for own tasks	3 662,9	3 721,1	3 809,2	4 187,4	6 976,0
inwestycyjne investment	352,9	424,1	380,7	672,1	863,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	32,2	49,5	138,9	90,8	113,4
inwestycyjne investment	15,4	9,4	22,7	25,1	27,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	547,7	600,3	681,1	808,1	831,0
inwestycyjne investment	233,4	248,8	262,6	330,1	301,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	366,0	434,4	602,0	935,6	1 115,1
inwestycyjne investment	283,8	362,7	510,9	815,7	919,1
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	319,2	307,6	363,0	517,1	508,2
inwestycyjne investment	281,9	268,1	320,0	437,7	464,5

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin (cd.)
Table 3.4. Grants for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	8,5	19,7	7,3
inwestycyjne investment	.	.	7,6	14,8	6,2
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	2 544,4	20 321,5	20 471,5	23 558,9
inwestycyjne investment	.	1 936,6	5 671,7	19 795,7	23 350,0
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	3 465,6	1 995,5	1 453,0
inwestycyjne investment	.	.	0,5	4,6	1,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	7 654,9	6 395,2	7 514,3	6 309,9	5 231,6
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	6 425,5	5 502,4	5 777,2	5 589,7	4 228,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem Grants total	**95,9**	**97,5**	**91,8**	**89,0**	**91,3**
dotacje celowe targeted grants	98,9	101,2	98,7	90,8	92,2
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	99,4	99,5	64,3	99,1	98,0
inwestycyjne investment	96,4	85,1	96,1	80,8	72,8
na zadania własne for own tasks	95,3	95,5	89,4	95,6	94,5
inwestycyjne investment	89,0	81,3	96,2	88,6	83,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	90,0	91,8	91,1	95,0	91,8
inwestycyjne investment	89,9	90,6	94,5	90,5	82,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	92,5	88,4	86,6	93,4	96,2
inwestycyjne investment	82,4	86,4	89,7	85,8	92,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	89,4	93,1	89,1	92,0	92,4
inwestycyjne investment	88,7	93,0	90,8	91,2	91,9

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin (cd.)
Table 3.4. Grants for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION % (cont.)					
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	98,6	90,6	90,4	90,3	86,8
inwestycyjne investment	99,5	88,4	91,8	89,8	86,1
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	79,8	90,8	98,9
inwestycyjne investment	.	.	78,9	92,5	97,8
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	140,3	81,0	83,0	86,2
inwestycyjne investment	.	139,3	64,2	83,1	86,2
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	96,2	97,2	97,7
inwestycyjne investment	.	.	66,5	56,2	100,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	77,4	69,9	76,0	76,3	81,8
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	75,2	67,3	71,3	75,7	79,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	**112,1**	**102,9**	**107,9**	**78,2**	**121,3**
dotacje celowe targeted grants	115,6	106,4	106,0	77,5	125,2
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	118,9	98,1	66,0	56,4	130,2
inwestycyjne investment	97,2	85,1	90,4	93,2	65,0
na zadania własne for own tasks	90,7	101,8	103,0	109,4	164,6
inwestycyjne investment	57,9	109,7	98,8	174,9	120,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	100,3	156,8	293,6	64,6	120,6
inwestycyjne investment	151,1	61,9	240,7	110,1	97,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	89,1	115,1	110,4	117,2	106,0
inwestycyjne investment	75,3	117,2	100,9	124,6	98,5

Tablica 3.4. Dotacje dla gmin (dok.)
Table 3.4. Grants for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	117,7	117,3	140,6	159,6	119,7
inwestycyjne investment	115,1	124,5	145,3	163,5	113,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	110,3	91,0	115,1	141,7	94,4
inwestycyjne investment	109,4	88,9	116,0	135,9	101,7
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	.	263,2	40,2
inwestycyjne investment	.	.	.	228,3	44,5
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	.	461,1	103,1	119,6
inwestycyjne investment	.	.	135,1	451,5	122,5
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	.	58,2	73,1
inwestycyjne investment	.	.	.	866,7	38,5
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	90,8	75,4	127,9	84,2	88,9
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	85,1	76,7	111,2	102,8	79,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Część inwestycyjna dotacji celowych wyniosła 22 415,1 mln zł, co stanowiło 41,0% dotacji ogółem. Dla dotacji §§ 620 i 625 część inwestycyjna wyniosła 3 371,4 mln zł i stanowiła 6,2% dotacji ogółem. W 2024 r. dotacje celowe z budżetu państwa dla gmin na zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 35,9% dotacji celowych. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne stanowiły 12,1% całości dotacji celowych. Największą pozycją dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej był dział „Rodzina" (wg. działów klasyfikacji budżetowej), który stanowił 69,2%.

Wartość zrealizowanych dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w roku 2024 na zadania z zakresu administracji rządowej wyniosła 19 620,2 mln zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 30,2%.

Wykres 3.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy
Chart 3.5. Structure of targeted grants received by gminas

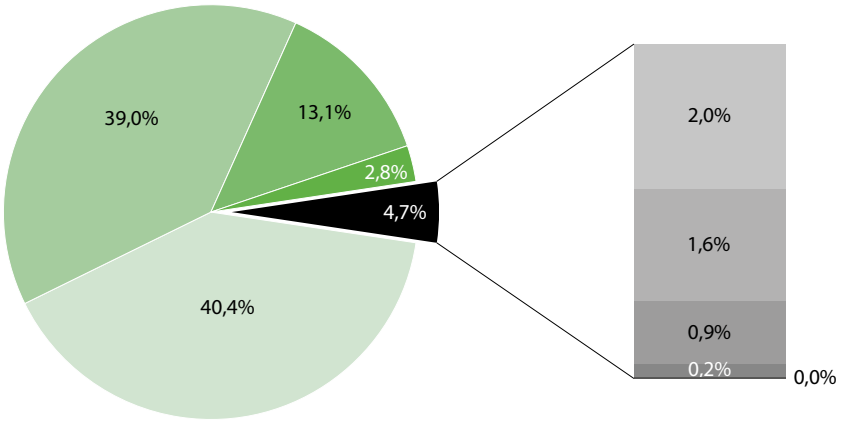

Otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
Received from COVID-19 Counteracting Fund

Na zadania z zakresu adm. rządowej
For tasks of the government administration

Na zadania własne
For own tasks

Otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków
Received from Aid Fund or other means

Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań
From financial assistance granted between local government units for financing own tasks

Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST
For tasks realized on the basis of agreements between local government units

Otrzymane z funduszy celowych
Received from appropriated funds

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej
For tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies

Na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach
For financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Subwencja ogólna
General subvention

W 2024 r. subwencja ogólna dla gmin wyniosła 54 958,3 mln zł i w porównaniu do 2023 r. zwiększyła się o 16,8%. Część oświatowa stanowiła 69,8% subwencji ogólnej i wzrosła w stosunku do 2023 r. o 36,2%. Część wyrównawcza stanowiła 23,0% subwencji ogólnej i zwiększyła się o 25,0% w porównaniu do poprzedniego roku.

Tablica 3.5. Subwencja ogólna dla gmin
Table 3.5. General subvention for gminas

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna general subvention	**31 611,7**	**40 892,0**	**34 902,6**	**47 052,9**	**54 958,3**
część wyrównawcza equalizing part	8 750,7	9 262,8	9 282,9	10 113,1	12 645,6
część oświatowa educational part	22 315,7	23 329,4	24 928,8	28 158,3	38 355,9
część rekompensująca compensatory part	0,0	0,0	0,0	1,3	0,2
część równoważąca balancing part	338,1	336,4	340,9	394,3	479,7
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	1 562,6
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	207,2	7 963,4	350,0	8 385,9	1 914,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna general subvention	**31 593,5**	**38 211,3**	**34 855,1**	**46 774,4**	**54 511,6**
część wyrównawcza equalizing part	8 751,0	9 264,2	9 282,9	10 113,1	12 653,7
część oświatowa educational part	22 314,5	23 329,2	24 929,1	28 154,0	38 268,2
część rekompensująca compensatory part	.	.	0,0	1,3	0,8
część równoważąca balancing part	338,1	336,4	340,9	394,5	479,7
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	1 561,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	189,9	5 281,5	302,1	8 111,5	1 547,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna general subvention	**100,1**	**107,0**	**100,1**	**100,6**	**100,8**
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,2
część rekompensująca compensatory part	.	.	.	100,0	28,3
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	100,1
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	109,1	150,8	115,8	103,4	123,7
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna general subvention	**103,9**	**129,4**	**85,4**	**134,8**	**116,8**
część wyrównawcza equalizing part	110,1	105,9	100,2	108,9	125,0
część oświatowa educational part	101,6	104,5	106,9	113,0	136,2

Tablica 3.5. Subwencja ogólna dla gmin (cd.)
Table 3.5. General subvention for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
część rekompensująca compensatory part	.	.	.	.	15,4
część równoważąca balancing part	101,1	99,5	101,3	115,7	121,7
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	.
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	124,9	3843,4	4,4	2396,0	22,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.2. Wydatki gmin
3.2. Expenditure of gminas

W 2024 r. w strukturze wydatków gmin ogółem wydatki bieżące stanowiły 76,7%, natomiast wydatki majątkowe 23,3%. Wydatki ogółem w 2024 r. wyniosły 203 750,8 mln zł i zwiększyły się o 12,6% w stosunku do 2023 r. Wydatki majątkowe zmniejszyły się o 0,8%. Wydatki bieżące wyniosły 156 269,9 mln zł i wzrosły o 17,4%, przy czym wydatki bieżące na wynagrodzenia wzrosły o 24,2%. W strukturze wydatków ogółem największy był udział gmin wiejskich (43,2%). Wydatki gmin miejsko-wiejskich stanowiły 35,9%, a gmin miejskich – 20,9% wydatków ogółem.

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin
Table 3.6. Expenditure by types of gminas

Gminy ogółem Gminas total	2020	2021	2022	2023	2024
	WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN				
Wydatki ogółem Total expenditure	**143 716,6**	**152 789,0**	**175 500,6**	**180 989,0**	**203 750,8**
wydatki bieżące current expenditure	122 464,7	129 536,1	143 540,8	133 126,9	156 269,9
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	43 817,8	47 623,2	52 130,8	58 513,6	72 663,4
wydatki majątkowe property expenditure	21 251,9	23 252,9	31 959,8	47 862,1	47 480,9
inwestycyjne investment	20 714,6	21 782,5	30 517,1	45 901,9	45 861,4
	PLAN w mln zł PLAN in million PLN				
Wydatki ogółem Total expenditure	**157 187,5**	**168 209,3**	**196 511,2**	**199 218,5**	**222 880,5**
wydatki bieżące current expenditure	130 382,8	136 773,9	155 587,8	142 148,2	166 180,2
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	46 147,9	49 461,6	54 256,3	60 559,0	75 262,7
wydatki majątkowe property expenditure	26 804,7	31 435,4	40 923,4	57 070,2	56 700,3
inwestycyjne investment	26 205,0	29 824,3	39 428,5	54 795,8	54 926,9

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin (cd.)
Table 3.6. Expenditure by types of gminas (cont.)

Gminy ogółem Gminas total	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**91,4**	**90,8**	**89,3**	**90,8**	**91,4**
wydatki bieżące current expenditure	93,9	94,7	92,3	93,7	94,0
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	95,0	96,3	96,1	96,6	96,5
wydatki majątkowe property expenditure	79,3	74,0	78,1	83,9	83,7
inwestycyjne investment	79,0	73,0	77,4	83,8	83,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	**106,2**	**106,3**	**114,9**	**103,1**	**112,6**
wydatki bieżące current expenditure	108,9	105,8	110,8	92,7	117,4
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	125,3	108,7	109,5	112,2	124,2
wydatki majątkowe property expenditure	92,8	109,4	137,4	149,8	99,2
inwestycyjne investment	92,4	105,2	140,1	150,4	99,9

Gminy wiejskie Rural gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**62 024,2**	**65 835,5**	**77 643,8**	**80 172,3**	**88 091,8**
wydatki bieżące current expenditure	52 345,0	55 253,6	62 178,1	55 726,0	63 848,4
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	18 820,9	20 504,0	22 384,1	24 918,1	30 495,6
wydatki majątkowe property expenditure	9 679,2	10 581,9	15 465,7	24 446,3	24 243,4
inwestycyjne investment	9 564,9	10 192,8	15 118,7	24 012,3	23 822,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**68 387,1**	**73 462,54**	**88 116,4**	**89 046,2**	**97 357,0**
wydatki bieżące current expenditure	56 105,4	58 669,28	68 068,1	59 952,4	68 512,3
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	19 983,0	21 403,60	23 436,4	25 900,2	31 751,3
wydatki majątkowe property expenditure	12 281,7	14 793,26	20 048,3	29 093,8	28 844,7
inwestycyjne investment	12 162,1	14 350,66	19 699,0	28 537,8	28 403,3

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin (cd.)
Table 3.6. Expenditure by types of gminas (cont.)

Gminy wiejskie Rural gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**90,7**	**89,6**	**88,1**	**90,0**	**90,5**
wydatki bieżące current expenditure	93,3	94,2	91,3	93,0	93,2
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	94,2	95,8	95,5	96,2	96,0
wydatki majątkowe property expenditure	78,8	71,5	77,1	84,0	84,0
inwestycyjne investment	78,6	71,0	76,7	84,1	83,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	**105,6**	**106,1**	**117,9**	**103,3**	**109,9**
wydatki bieżące current expenditure	108,7	105,6	112,5	89,6	114,6
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	125,3	108,9	109,2	111,3	122,4
wydatki majątkowe property expenditure	91,6	109,3	146,2	158,1	99,2
inwestycyjne investment	91,3	106,6	148,3	158,8	99,2

Gminy miejsko-wiejskie Rural-urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**49 698,5**	**53 381,1**	**61 529,3**	**63 389,3**	**73 091,3**
wydatki bieżące current expenditure	42 614,0	45 349,0	50 888,7	47 859,3	57 563,6
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	15 158,3	16 534,7	18 259,7	20 761,9	26 361,7
wydatki majątkowe property expenditure	7 084,5	8 032,0	10 640,6	15 530,0	15 527,7
inwestycyjne investment	6 829,5	7 346,1	9 974,8	14 604,3	14 871,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**54 010,8**	**58 298,1**	**68 421,8**	**69 394,5**	**79 694,2**
wydatki bieżące current expenditure	45 221,0	47 755,4	54 967,1	50 889,3	61 062,3
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	15 894,1	17 130,6	18 944,4	21 422,9	27 242,8
wydatki majątkowe property expenditure	8 789,8	10 542,6	13 454,8	18 505,2	18 631,9
inwestycyjne investment	8 516,8	9 805,4	12 768,5	17 459,3	17 907,7

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin (cd.)
Table 3.6. Expenditure by types of gminas (cont.)

Gminy miejsko-wiejskie Rural-urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**92,0**	**91,6**	**89,9**	**91,3**	**91,7**
wydatki bieżące current expenditure	94,2	95,0	92,6	94,0	94,3
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	95,4	96,5	96,4	96,9	96,8
wydatki majątkowe property expenditure	80,6	76,2	79,1	83,9	83,3
inwestycyjne investment	80,2	74,9	78,1	83,6	83,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	**106,6**	**107,4**	**115,3**	**103,0**	**115,3**
wydatki bieżące current expenditure	109,0	106,4	112,2	94,0	120,3
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	125,4	109,1	110,4	113,7	127,0
wydatki majątkowe property expenditure	93,8	113,4	132,5	146,0	100,0
inwestycyjne investment	93,3	107,6	135,8	146,4	101,8

Gminy miejskie Urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**31 993,9**	**33 572,4**	**36 327,4**	**37 427,4**	**42 567,7**
wydatki bieżące current expenditure	27 505,6	28 933,4	30 474,0	29 541,6	34 857,8
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	9 838,5	10 584,4	11 486,9	12 833,6	15 806,1
wydatki majątkowe property expenditure	4 488,2	4 638,9	5 853,5	7 885,8	7 709,9
inwestycyjne investment	4 320,2	4 243,6	5 423,7	7 285,3	7 167,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**34 789,5**	**36 448,7**	**39 973,0**	**40 777,8**	**45 829,3**
wydatki bieżące current expenditure	29 056,4	30 349,2	32 552,6	31 306,6	36 605,5
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	10 270,8	10 927,3	11 875,5	13 235,9	16 268,7
wydatki majątkowe property expenditure	5 733,1	6 099,5	7 420,4	9 471,2	9 223,8
inwestycyjne investment	5 526,1	5 668,2	6 961,0	8 798,7	8 615,9

Tablica 3.6. Wydatki według typów gmin (dok.)
Table 3.6. Expenditure by types of gminas (cont.)

Gminy miejskie Urban gminas	2020	2021	2022	2023	2024
			WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %		
Wydatki ogółem Total expenditure	**92,0**	**92,1**	**90,9**	**91,8**	**92,9**
wydatki bieżące current expenditure	94,7	95,3	93,6	94,4	95,2
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	95,8	96,9	96,7	97,0	97,2
wydatki majątkowe property expenditure	78,3	76,1	78,9	83,3	83,6
inwestycyjne investment	78,2	74,9	77,9	82,8	83,2
			ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100		
Wydatki ogółem Total expenditure	**106,8**	**104,9**	**108,2**	**103,0**	**113,7**
wydatki bieżące current expenditure	109,3	105,2	105,3	96,9	118,0
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages, salaries and contributions charged	125,2	107,6	108,5	111,7	123,2
wydatki majątkowe property expenditure	93,9	103,4	126,2	134,7	97,8
inwestycyjne investment	93,4	98,2	127,8	134,3	98,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.6. Wydatki według typów gmin
Chart 3.6. Expenditure by types of gminas

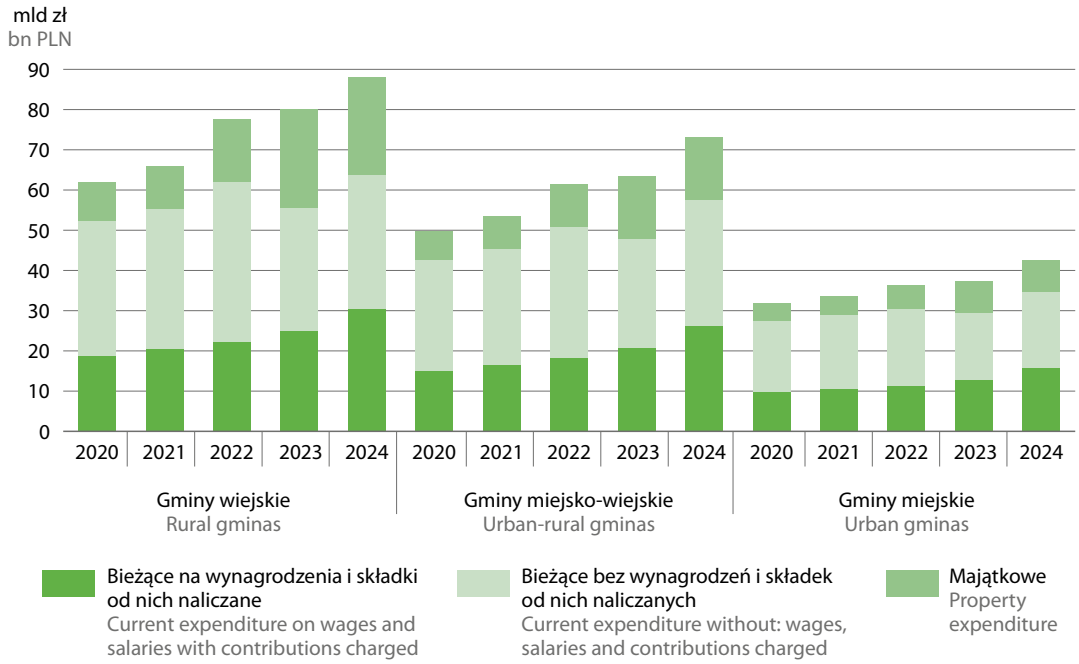

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.7. Struktura wydatków gmin
Chart 3.7. Structure of expenditure of gminas

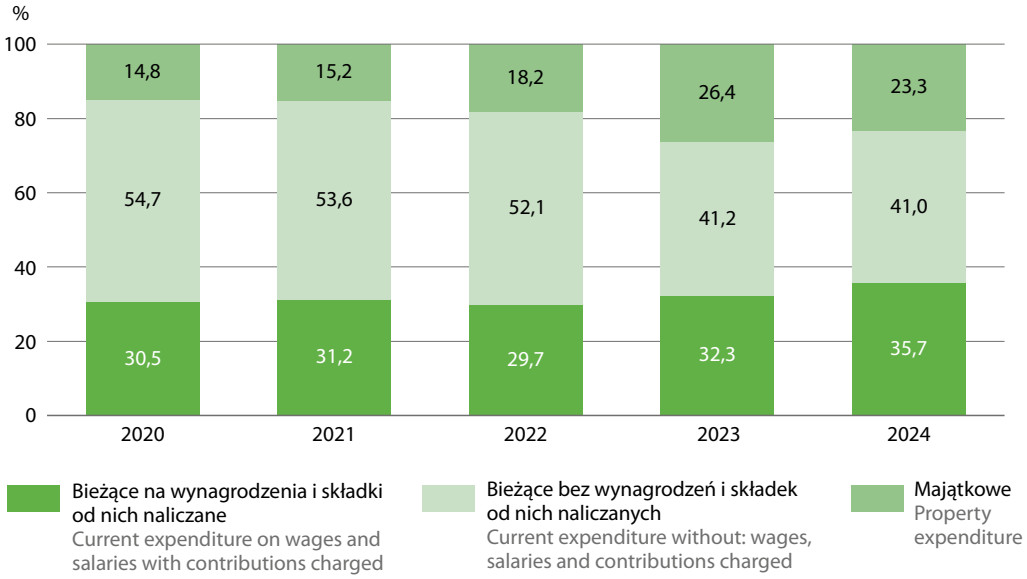

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków gmin (r/r)
Chart 3.8. Changes of selected categories of expenditure of gminas (y/y)

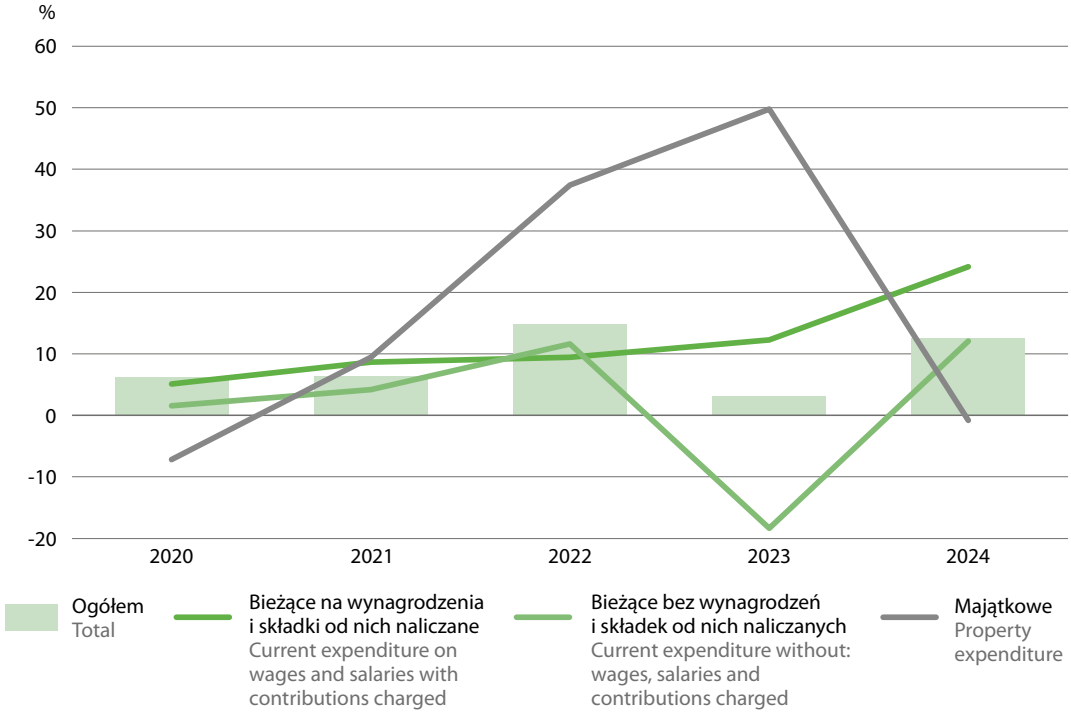

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r., największe wydatki wystąpiły w działach:„Oświata i wychowanie" (35,6%),„Transport i łączność" (12,2%),„Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" (9,5%),„Administracja publiczna" (9,6%), „Rodzina" (8,2%), „Pomoc społeczna" (6,2%), "Rolnictwo i łowiectwo" (4,0%). Pozostałe działy łącznie stanowiły 14,8% całości wydatków gmin w 2024 r.

Wykres 3.9. Struktura wydatków gmin według działów
Chart 3.9. Structure of gminas' expenditure by divisions

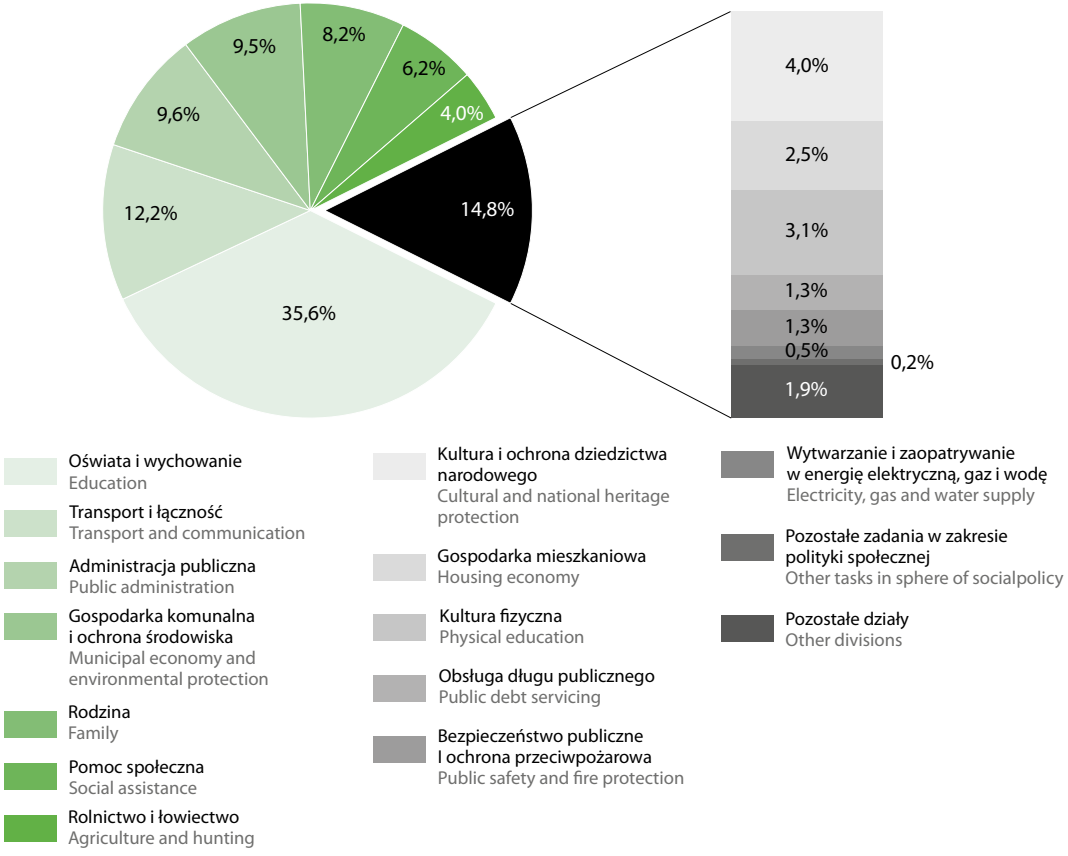

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W najważniejszych działach zanotowano zwiększenie wydatków wobec roku poprzedniego. Kwoty wydatkowane przez gminy w dziale „Oświata i wychowanie" zwiększyły się o 21,6% osiągając wartość 72 497,3 mln zł. Wartość wydatków w dziale „Rodzina" była wyższa o 20,2% i wyniosła 16 643,7 mln zł. W dziale „Administracja publiczna" wartość wydatków ukształtowała się na poziomie 19 584,0 mln zł, tj. o 12,0% wyższym niż w 2023 r. W dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" wydatki wyniosły 19 293,1 mln zł i uległy zmniejszeniu o 1,5%.

Tablica 3.7. Wydatki gmin
Table 3.7. Expenditure of gminas

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**143 716,6**	**152 789,0**	**175 500,6**	**180 989,0**	**203 750,8**
wydatki bieżące current expenditure	122 464,7	129 536,1	143 540,8	133 126,9	156 269,9
na wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries and contributions charged	43 817,8	47 623,2	52 130,8	58 513,6	72 663,4
dotacje grants	8 497,3	9 379,2	10 753,9	12 419,9	15 266,4
na obsługę długu on debt service	668,6	480,9	1 812,2	2 564,8	2 553,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	3,2	4,3	4,3	1,6	1,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	41 825,4	40 884,0	41 773,4	16 245,3	19 763,5
pozostałe wydatki other expenditure	27 652,3	31 164,5	37 066,2	43 381,7	46 021,7
wydatki majątkowe property expenditure	21 251,9	23 252,9	31 959,8	47 862,1	47 480,9
inwestycyjne investment	20 714,6	21 782,5	30 517,1	45 901,9	45 861,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**157187,5**	**168209,3**	**196 511,2**	**199 218,5**	**222 880,5**
wydatki bieżące current expenditure	130 382,8	136 773,9	155 587,8	142 148,2	166 180,2
na wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries and contributions charged	46 147,9	49461,6	54 256,3	60 559,0	75 262,7
dotacje grants	8 884,5	9 682,3	11 069,4	12 758,4	15 658,0
na obsługę długu on debt service	882,6	683,2	1 924,2	2 725,6	2 746,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	71,1	70,5	61,3	55,1	56,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	42 347,4	41 333,3	44 279,1	16 773,4	20 467,6
pozostałe wydatki other expenditure	32 049,4	35 543,0	43 997,5	49 276,7	51 988,4
wydatki majątkowe property expenditure	26 804,7	31 435,4	40 923,4	57 070,2	56 700,3
inwestycyjne investment	26 205,0	29 824,3	39 428,5	54 795,8	54 926,9

Tablica 3.7. Wydatki gmin (dok.)
Table 3.7. Expenditure of gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**91,4**	**90,8**	**89,3**	**90,8**	**91,4**
wydatki bieżące current expenditure	93,9	94,7	92,3	93,7	94,0
na wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries and contributions charged	95,0	96,3	96,1	96,8	96,5
dotacje grants	95,6	96,9	97,1	97,3	97,5
na obsługę długu on debt service	75,8	70,4	94,2	94,1	93,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	4,6	6,1	7,1	2,9	2,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	98,8	98,9	94,3	96,9	96,6
pozostałe wydatki other expenditure	86,3	87,7	84,2	88,0	88,5
wydatki majątkowe property expenditure	79,3	74,0	78,1	83,9	83,7
inwestycyjne investment	79,0	73,0	77,4	83,8	83,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	**106,2**	**106,3**	**114,9**	**103,1**	**112,6**
wydatki bieżące current expenditure	108,9	105,8	110,8	92,7	117,4
na wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries and contributions charged	125,3	108,7	109,5	112,2	124,2
dotacje grants	104,9	110,4	114,7	115,5	122,9
na obsługę długu on debt service	80,5	71,9	376,8	141,5	99,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	57,1	135,1	100,0	37,2	93,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	118,1	97,7	102,2	38,9	121,7
pozostałe wydatki other expenditure	104,9	112,7	118,9	117,0	106,1
wydatki majątkowe property expenditure	92,8	109,4	137,4	149,8	99,2
inwestycyjne investment	92,4	105,2	140,1	150,4	99,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.3. Wynik budżetów gmin
3.3. Result of gminas' budgets

W 2024 r., deficyt budżetów gmin ogółem wyniósł 1 909,1 mln zł, przy planowanym deficycie w wysokości 15 957,9 mln zł. Dla gmin wiejskich deficyt wyniósł 779,8 mln zł, natomiast dla gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich deficyt osiągnął odpowiednio: 432,6 mln zł i 696,7 mln zł. Deficyt zanotowano dla 1 397 gmin (57,9%), w tym dla 846 gmin wiejskich. Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 1014 gminach (42,1%), w tym w 618 gminach wiejskich. Dla porównania w 2023 r. nadwyżkę wypracowano w 432 gminach (17,9% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 1979 gminach, tj. dla 82,1% ogólnej liczby gmin. Wśród gmin, które w 2024 r. odnotowały deficyt, w 230 gminach relacja deficytu do dochodów przekraczała 10%. Dla gmin, w których odnotowano nadwyżkę 94 gminy osiągnęły relację nadwyżki do dochodów przekraczającą 10%.

Wykres 3.10. Wynik budżetu według typów gmin
Chart 3.10. Budget result by types of gminas

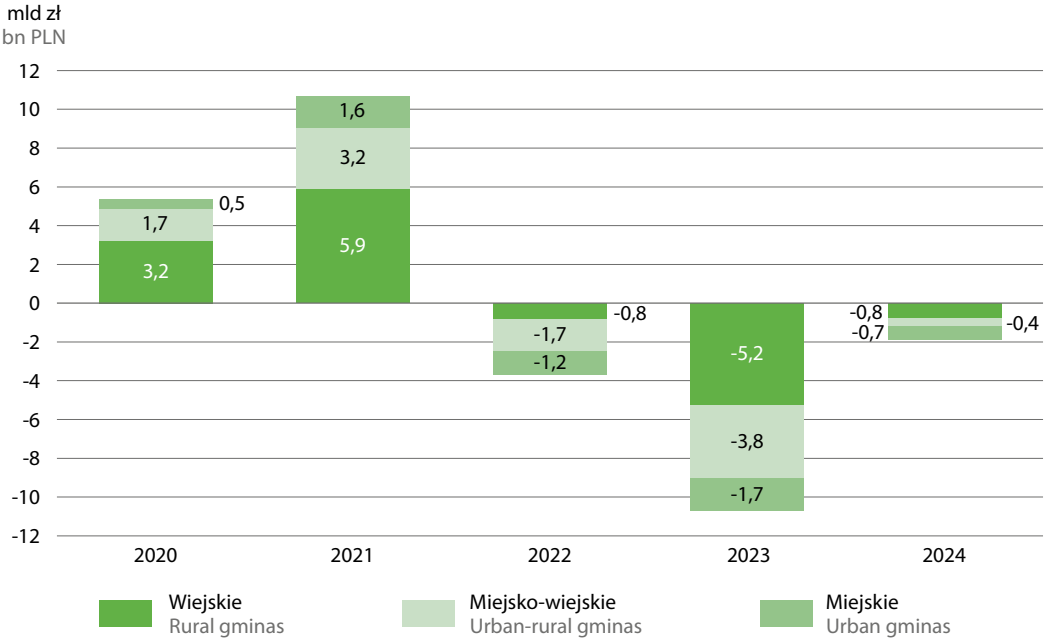

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.11. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów
Chart 3.11. Gminas by budget result/revenue relation

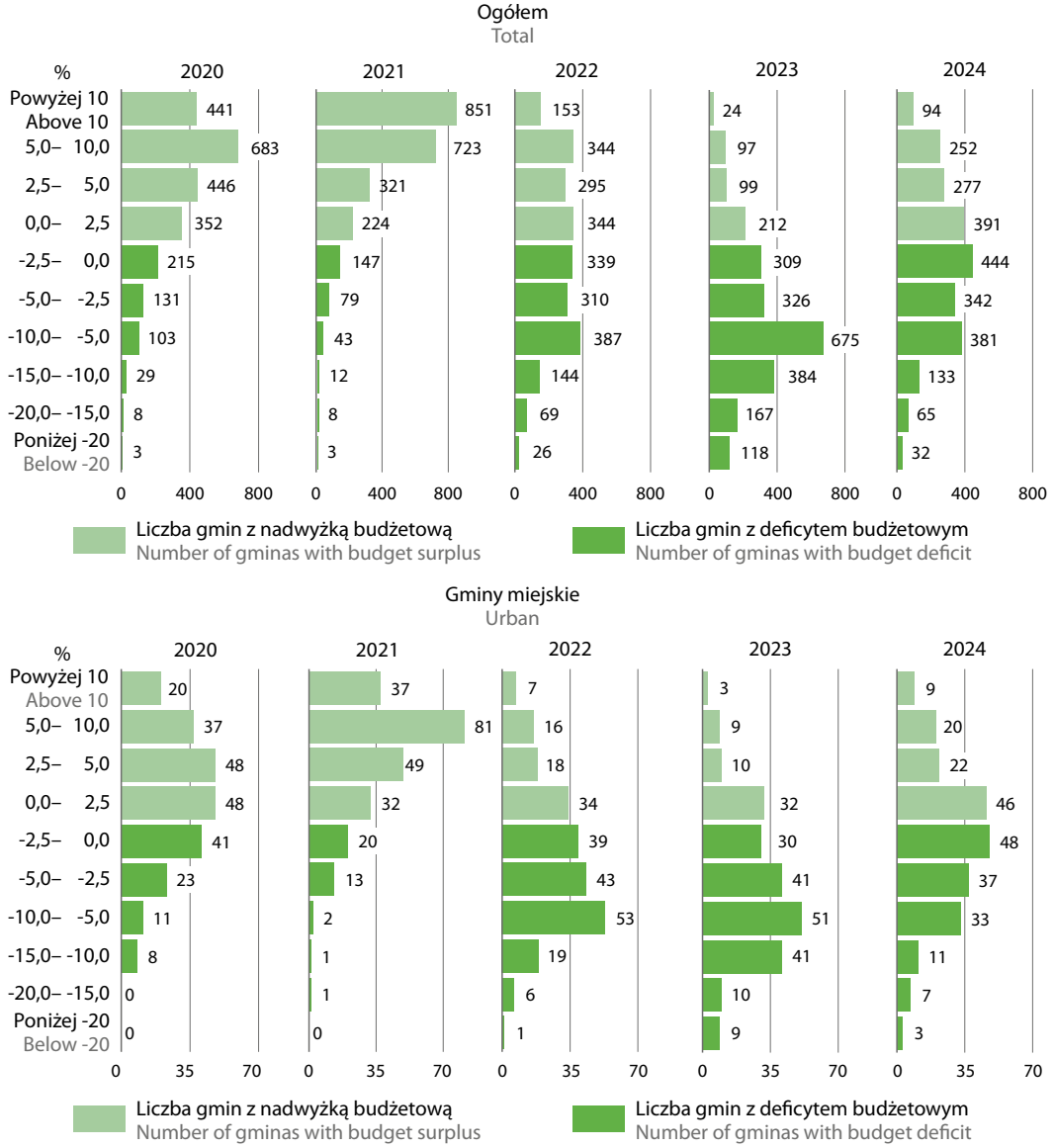

Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.
Note: left-closed intervals for the index values.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 3.11. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów (dok.)
Chart 3.11. Gminas by budget result/revenue relation (cont.)

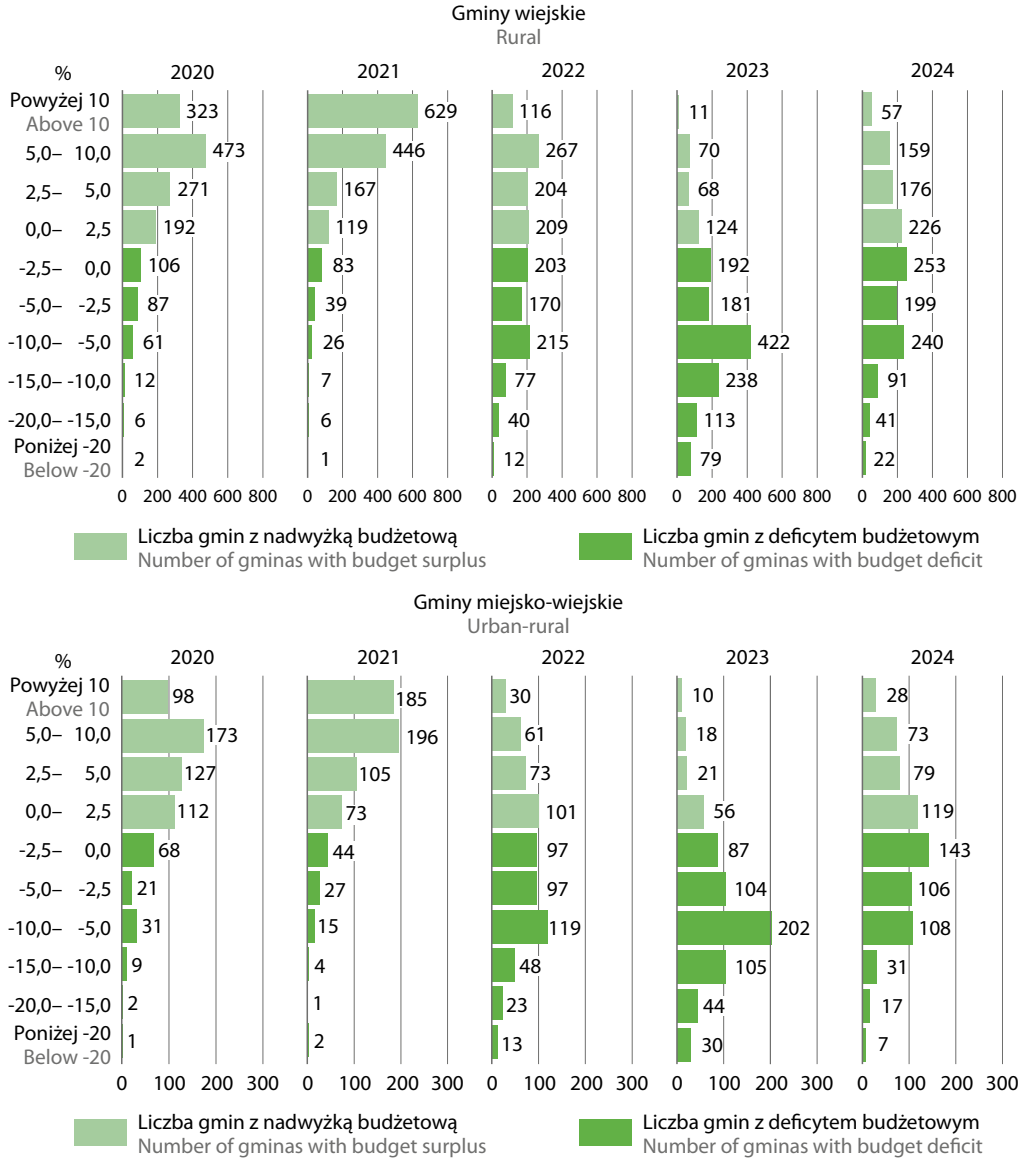

Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.
Note: left-closed intervals for the index values.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

3.4. Finansowanie
3.4. Financing

W 2024 r. przychody gmin wyniosły 27 022,4 mln zł. I w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się o 18,8%. Największy udział w przychodach (33,2%) stanowiła kategoria „wolne środki”[17], której wartość wyniosła 8 959,3 mln zł. Przychody z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły 8 665,9 mln zł i stanowiły 32,1% całości przycho-

17 Patrz: podrozdział 2.4. Finansowanie

dów. Przychody z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych osiągnęły kwotę 5 982,9 mln zł, czyli 22,1% całości. Przychody ze sprzedaży papierów wartościowych stanowiły 1,1% całości przychodów tj. 293,4 mln zł.

Wykres 3.12. Przychody gmin
Chart 3.12. Proceeds of gminas

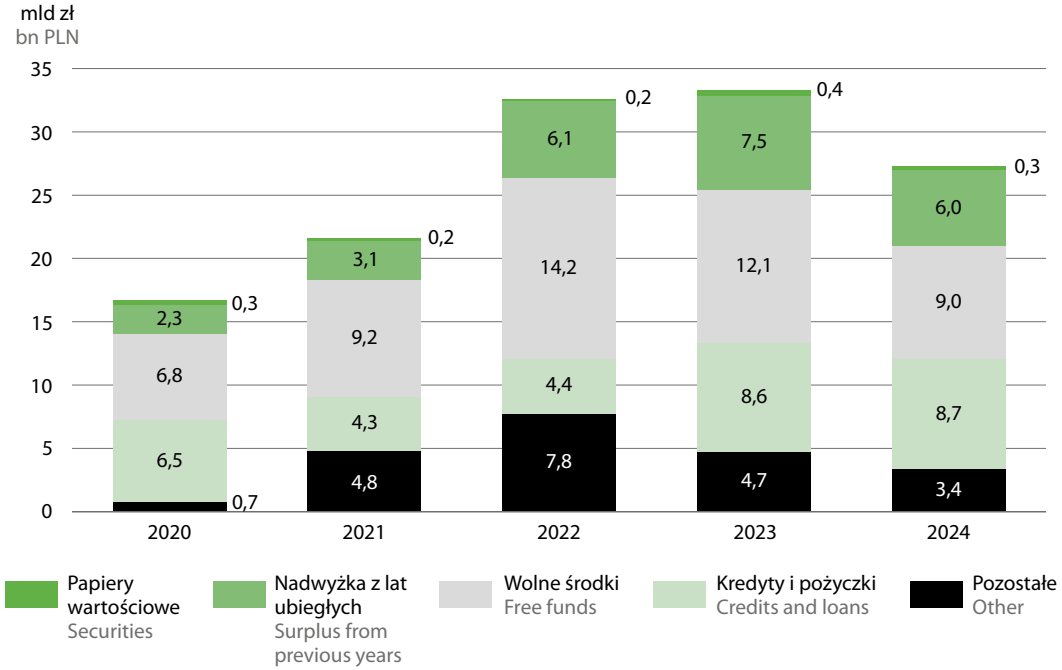

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. rozchody gmin wyniosły 5 834,4 mln zł i były wyższe o 2,9% w odniesieniu do 2023 r. Największy udział w rozchodach (80,0%) stanowiły spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 4 668,1 mln zł. Wykup papierów wartościowych i obligacji samorządowych stanowił 2,2% rozchodów gmin ogółem, tj. 129,5 mln zł.

Wykres 3.13. Rozchody gmin
Chart 3.13. Outlays of gminas

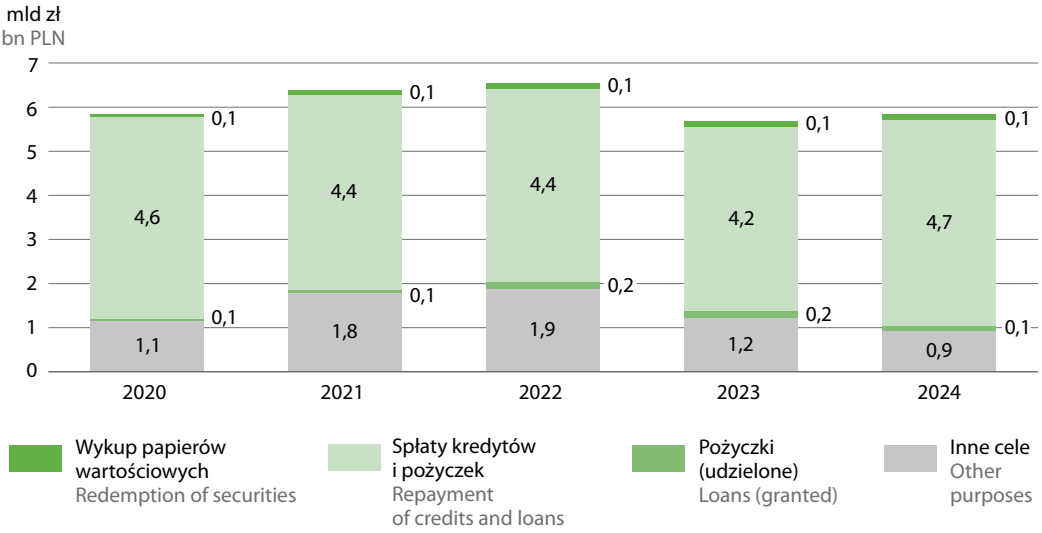

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 4. Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu
Chapter 4. Financial economy of cities with powiat status

W 2024 r. dochody miast na prawach powiatu[18] wyniosły 138 229,6 mln zł, a wydatki 140 364,5 mln zł. W porównaniu z 2023 r. dochody tych jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 20,9%, a wydatki wzrosły o 11,9%. Dla porównania, w latach 2020-2023 średni wzrost dochodów ogółem wyniósł 10,5% a wydatków ogółem wyniósł 9,7%.

Tablica 4.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu
Table 4.1. Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	100 314,4	111 045,6	110 196,3	114 342,0	138 229,6
Wydatki Expenditure	103 502,2	108 203,5	114 568,1	125 395,6	140 364,5
Wynik **Result**	**-3 187,7**	**2 842,1**	**-4 371,8**	**-11 053,6**	**-2 134,8**
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	100 747,8	108 010,3	111 176,4	115 700,4	138 301,5
Wydatki Expenditure	110 861,9	115 172,5	121 726,7	131 951,3	147 932,4
Wynik **Result**	**-10 114,1**	**-7 162,2**	**-10 550,3**	**-16 250,9**	**-9 631,0**
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	99,6	102,8	99,1	98,8	99,9
Wydatki Expenditure	93,4	93,9	94,1	95,0	94,9
Wynik **Result**	.	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	106,8	110,7	99,2	103,8	120,9
Wydatki Expenditure	106,8	104,5	105,9	109,5	111,9
Wynik **Result**	.	.	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

18 Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 2022, poz. 1526) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

Rok budżetowy 2024 miasta na prawach powiatu zamknęły deficytem w wysokości -2 134,8 mln zł. Lata: 2020, 2022 i 2023 również zamknęły się deficytem. W roku 2021 miasta na prawach powiatu odnotowały nadwyżkę budżetową. W 2024 r. wskaźnik wykonania dochodów budżetowych miast na prawach powiatu osiągnął poziom 99,9% zaplanowanej wartości, a dla wydatków budżetowych wskaźnik wykonania wyniósł 94,9%.

Wykres 4.1. Budżety miast na prawach powiatu
Chart 4.1. Budgets of cities with powiat status

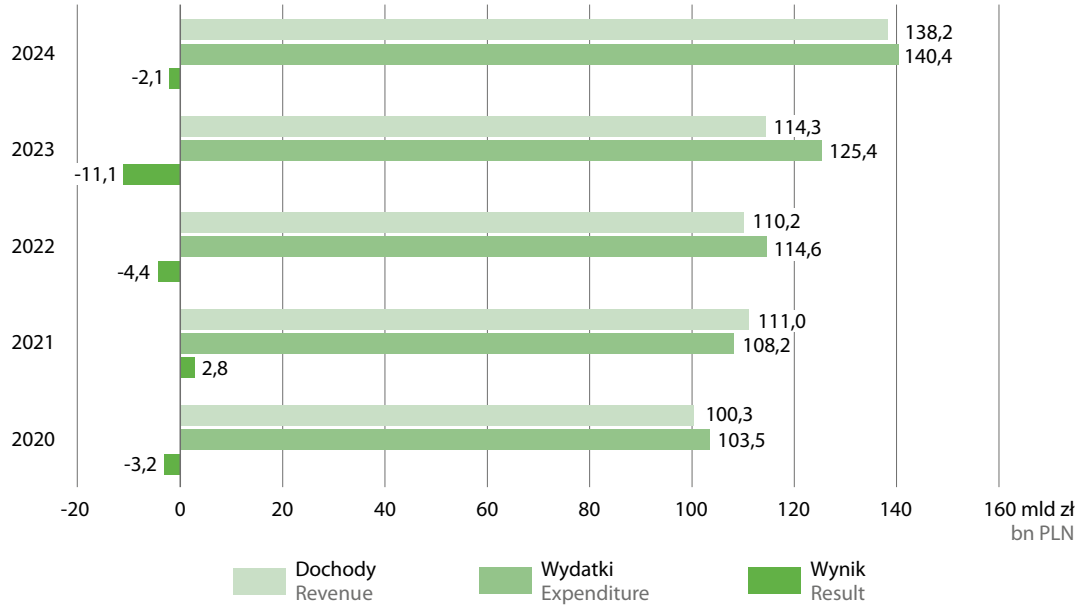

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.1. Dochody miast na prawach powiatu
4.1. Revenue of cities with powiat status

W 2024 r. wykonanie dochodów ogółem miast na prawach powiatu wyniosło 138 229,6 mln zł. Kwota zrealizowanych dochodów JST stanowiła 99,9% planu. W odniesieniu do 2023 r. dochody ogółem wzrosły o 20,9%. W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu największą pozycją były dochody własne w wysokości 84 389,5 mln zł, stanowiące 61,1% całości dochodów. Dotacje ogółem w kwocie 19 122,1 mln zł stanowiły 13,8% ogółu dochodów, a 25,1% stanowiła subwencja ogólna w wysokości 34 718,0 mln zł.

Tablica 4.2. Dochody miast na prawach powiatu
Table 4.2. Revenue of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem **Revenue total**	**100 314,4**	**111 045,6**	**110 196,3**	**114 342,0**	**138 229,6**
dochody własne own revenue	56 075,2	62 942,2	66 440,7	67 901,8	84 389,5
dotacje ogółem grants total	25 447,8	25 313,5	22 564,2	18 027,4	19 122,1
subwencja ogólna general subvention	18 791,5	22 789,9	21 191,4	28 412,8	34 718,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem **Revenue total**	**100 747,8**	**108 010,3**	**111 176,4**	**115 700,4**	**138 301,5**
dochody własne own revenue	55 437,6	59 764,6	65 720,1	67 900,9	83 844,4
dotacje ogółem grants total	26 514,9	26 353,9	24 287,1	19 486,9	19 778,2
subwencja ogólna general subvention	18 795,3	21 891,8	21 169,2	28 312,6	34 678,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem **Revenue total**	**99,6**	**102,8**	**99,1**	**98,8**	**99,9**
dochody własne own revenue	101,2	105,3	101,1	100,0	100,7
dotacje ogółem grants total	96,0	96,1	92,9	92,5	96,7
subwencja ogólna general subvention	100,0	104,1	100,1	100,4	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem **Revenue total**	**106,8**	**110,7**	**99,2**	**103,8**	**120,9**
dochody własne own revenue	101,8	112,2	105,6	102,2	124,3
dotacje ogółem grants total	117,2	99,5	89,1	79,9	106,1
subwencja ogólna general subvention	109,8	121,3	93,0	134,1	122,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się wszystkie składniki dochodów ogółem: dochody własne – o 24,3%, dotacje ogółem – o 6,1%, subwencja ogólna – o 22,2%.

Wykres 4.2. Dochody miast na prawach powiatu
Chart 4.2. Revenue of cities with powiat status

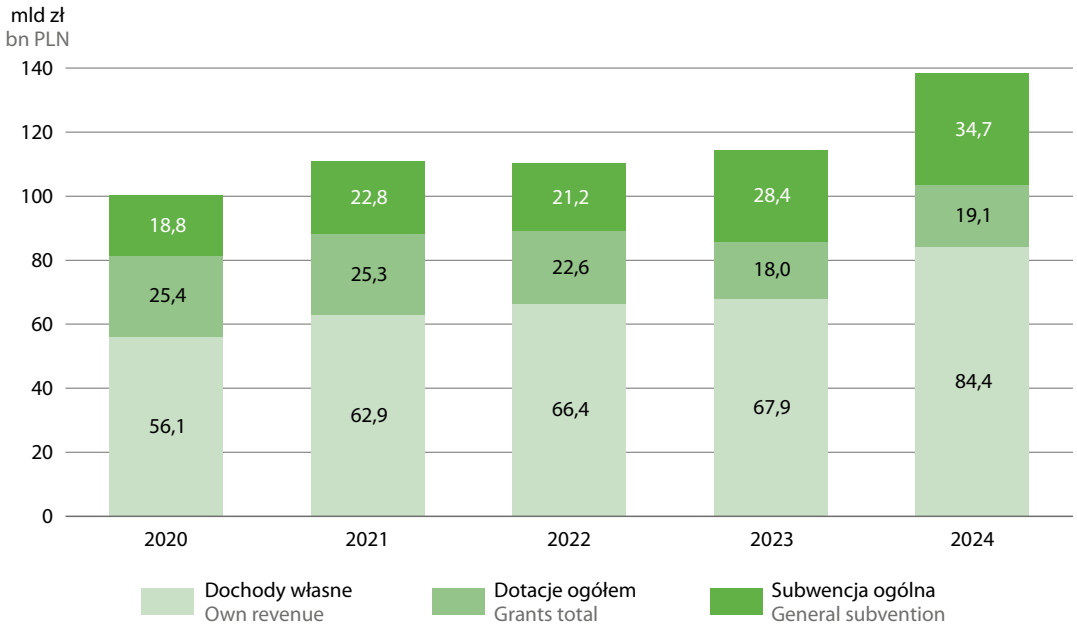

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dochody własne
Own revenue

W 2024 r. dochody własne miast na prawach powiatu wyniosły 84 389,5 mln zł i były wyższe o 24,3% niż w 2023 r. Realizacja planu wykonania dochodów własnych wyniosła 100,7%.

W 2024 r. w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatu największy udział (42,3%) stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), zrealizowane w kwocie 35 655,7 mln zł. Podana wielkość jest sumą części gminnej i powiatowej tego podatku. Oznaczało to wykonanie w 100,8% planu budżetowego dla tej kategorii dochodów własnych. W 2024 r. odnotowano łączny (dla części gminnej i powiatowej) wzrost o 57,4% dochodów z tytułu podatku PIT.

W 2024 r. łączne wpływy miast na prawach powiatu z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 6 399,9 mln zł i w stosunku do 2023 r. były wyższe o 28,4%[19].

19 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.

Tablica 4.3. Dochody własne miast na prawach powiatu
Table 4.3. Own revenue of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne **Own revenue**	**56 075,2**	**62 942,2**	**66 440,7**	**67 901,8**	**84 389,5**
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	2 155,7	2 578,6	2 926,5	4 125,4	5 294,4
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	449,5	538,0	613,4	860,7	1 105,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	19 046,5	21 506,6	21 298,3	17 879,5	28 152,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	5 115,9	5 766,2	5 853,3	4 772,5	7 503,4
podatek rolny agricultural tax	21,7	22,8	23,6	28,1	33,9
podatek od nieruchomości tax on real estate	9 226,7	9 989,8	10 609,8	11 806,4	1 3174,3
podatek leśny forest tax	4,6	4,6	5,0	7,6	7,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	347,1	343,9	365,8	390,0	406,3
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	30,3	91,6	96,5	88,3	92,4
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	171,1	230,5	293,4	329,7	333,6
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 590,8	2 460,0	2 206,9	2 234,4	2 072,1
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	312,0	369,1	421,7	443,3	467,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	10,0	9,3	9,5	9,6	9,9
wpływy z opłaty targowej income from market fee	17,6	0,3	13,9	13,2	13,1
dochody z majątku revenue from the property	4 061,2	5 096,5	5 015,7	5 303,1	5 340,9
pozostałe dochody other revenue	13 514,6	13 934,4	16 687,4	19 609,7	20 382,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne **Own revenue**	**55 437,6**	**59 764,6**	**65 720,1**	**67 900,9**	**83 844,4**
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	1 903,9	2 122,0	2 929,6	4 125,4	5 294,4
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	506,2	552,1	614,0	860,7	1 105,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	18 811,9	20 212,9	20 953,0	17 879,5	27 944,6
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	5 062,8	5 407,1	5 764,5	4 772,5	7 427,5

Tablica 4.3. Dochody własne miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.3. Own revenue of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (con.)					
podatek rolny agricultural tax	21,9	22,5	23,4	27,8	31,3
podatek od nieruchomości tax on real estate	9 218,1	9 835,2	10 512,5	11 781,1	12 980,8
podatek leśny forest tax	4,6	4,6	4,7	6,4	7,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	341,2	358,3	371,3	400,1	416,6
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	26,8	49,2	72,8	95,9	92,8
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	152,3	178,6	220,7	257,0	276,8
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 432,7	1 700,1	2 033,8	2 109,3	1 877,2
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	298,8	334,5	373,0	399,4	413,3
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	9,5	9,6	9,6	9,4	9,9
wpływy z opłaty targowej income from market fee	19,4	0,1	15,8	14,0	13,4
dochody z majątku revenue from the property	4 208,6	5 041,2	5 297,1	5 677,4	5 609,9
pozostałe dochody other revenue	13 419,0	13 936,7	16 524,4	19 484,8	20 342,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne **Own revenue**	**101,2**	**105,3**	**101,1**	**100,0**	**100,7**
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	113,2	121,5	99,9	100,0	100,0
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	88,8	97,5	99,9	100,0	100,0
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	101,2	106,4	101,6	100,0	100,7
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	101,0	106,6	101,5	100,0	101,0
podatek rolny agricultural tax	98,9	101,2	101,0	101,1	108,5
podatek od nieruchomości tax on real estate	100,1	101,6	100,9	100,2	101,5
podatek leśny forest tax	99,6	100,4	107,4	119,8	100,9
podatek od środków transportowych tax on means of transport	101,7	96,0	98,5	97,5	97,5
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	113,1	186,3	132,6	92,1	99,6

Tablica 4.3. Dochody własne miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.3. Own revenue of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	112,3	129,1	132,9	128,3	120,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	111,0	144,7	108,5	105,9	110,4
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	104,4	110,3	113,1	111,0	113,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	105,6	96,9	99,6	102,3	99,6
wpływy z opłaty targowej income from market fee	90,7	260,5	87,7	94,3	97,6
dochody z majątku revenue from the property	96,5	101,1	94,7	93,4	95,2
pozostałe dochody other revenue	100,7	100,0	101,0	100,6	100,2
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne **Own revenue**	**101,8**	**112,2**	**105,6**	**102,2**	**124,3**
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	99,7	119,6	113,5	141,0	128,3
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	99,6	119,7	114,0	140,3	128,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	97,2	112,9	99,0	83,9	157,5
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	97,1	112,7	101,5	81,5	157,2
podatek rolny agricultural tax	99,8	105,3	103,5	119,3	120,8
podatek od nieruchomości tax on real estate	102,3	108,3	106,2	111,3	111,6
podatek leśny forest tax	99,6	101,1	108,0	153,0	101,9
podatek od środków transportowych tax on means of transport	98,5	99,1	106,4	106,6	104,2
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	101,4	302,5	105,4	91,5	104,7
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	95,4	134,7	127,3	112,4	101,2
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	99,2	154,6	89,7	101,2	92,7
wpływy z opłaty skarbowej income from stamp duty	96,5	118,3	114,2	105,1	105,3

Tablica 4.3. Dochody własne miast na prawach powiatu (dok.)
Table 4.3. Own revenue of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	101,7	93,0	102,7	101,1	103,1
wpływy z opłaty targowej income from market fee	81,3	2,0	4019,9	95,0	99,1
dochody z majątku revenue from the property	104,1	125,5	98,4	105,7	100,7
pozostałe dochody other revenue	111,6	103,1	119,8	117,5	103,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Znaczącym źródłem dochodów własnych miast na prawach powiatu była pozycja pozostałe dochody. W 2024 r. z tego tytułu uzyskano łącznie 20 382,7 mln zł, tj. o 3,9% więcej niż w 2023 r. Ważnym źródłem dochodów własnych były też dochody z podatku od nieruchomości. W 2024 r. wartość tej pozycji w ciągu roku wzrosła o 11,6% i wyniosła 13 174,3 mln zł. Udział podatku od nieruchomości w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatów stanowił 15,6% dochodów własnych, wobec 17,4% w 2023 r.

Wykres 4.3. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu
Chart 4.3. Structure of own revenue of cities with powiat status

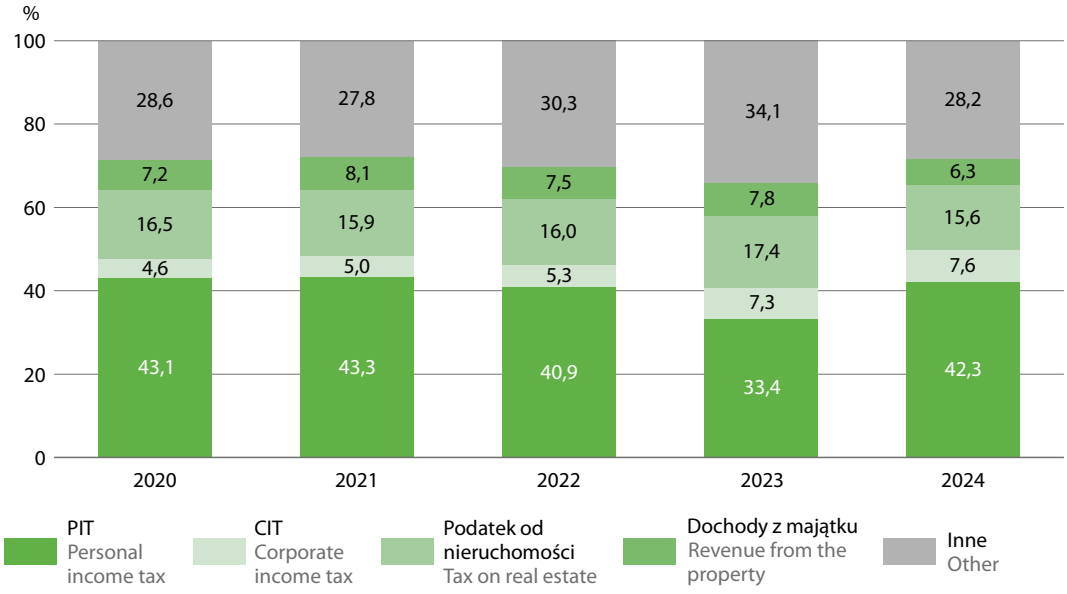

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 4.4. **Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych miast na prawach powiatu (r/r)**
Chart 4.4. Changes of selected categories of own revenue of cities with powiat status (y/y)

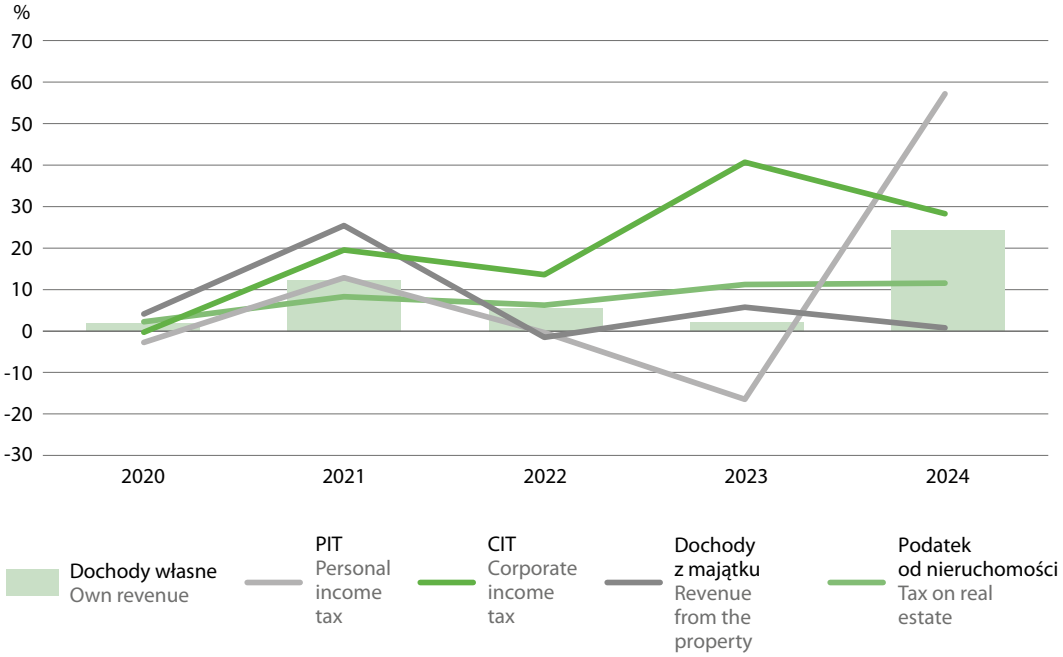

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje ogółem
Grants total

Miasta na prawach powiatu w 2024 r. uzyskały dochody z dotacji w łącznej kwocie 19 122,1 mln zł. Stanowiło to wzrost o 6,1% w porównaniu z 2023 r. Roczny plan w tej kategorii zrealizowano w 96,7%. W strukturze wykonanych dochodów ogółem za 2024 r. dotacje ogółem stanowiły 13,8%, z tego dotacje celowe 11,8% (w kwocie 16 322,3 mln zł), a dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625[20] w kwocie 2 799,8 mln zł stanowiły 2,0% dochodów ogółem. Wysokość dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 w 2024 r. była o 39,7% mniejsza niż w 2023 r. W ramach dotacji celowych z budżetu państwa, miasta na prawach powiatu otrzymały środki finansowe na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami w wysokości 7 994,2 mln zł, z tego 5 535,4 mln zł zrealizowano w ramach zadań gminnych, a 2 458,9 mln zł – w ramach zadań powiatowych. Wartość zrealizowanych dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w roku 2024 na zadania z zakresu administracji rządowej w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się o 21,5%.

20 Patrz rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN				
Dotacje ogółem **Grants total**	**25 447,8**	**25 313,5**	**22 564,2**	**18 027,4**	**19 122,1**
dotacje celowe **targeted grants**	**20 706,4**	**21 199,5**	**18 170,6**	**13 384,7**	**16 322,3**
część gminna gminas' part	17 832,3	17 536,5	11 035,9	6 044,3	8 234,7
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	16 390,1	16 072,2	9 391,1[a21]	4 273,5	5 535,4
inwestycyjne investment	3,0	2,8	2,8[a]	3,9	3,5
na zadania własne for own tasks	1 426,1	1 447,8	1 617,3[a]	1 745,6	2 676,0
inwestycyjne investment	21,3	51,8	199,3[a]	312,5	157,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	16,1	16,5	27,5	25,2	23,3
inwestycyjne investment	1,2	2,0	3,1	2,0	5,0
część powiatowa powiats' part	2 230,1	2 249,5	2 278,9	2 656,2	2 857,0
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	1 934,1	2 015,5	2 032,7[a]	2 305,9	2 458,9
inwestycyjne investment	58,4	33,0	9,1[a]	298,0	101,6
na zadania własne for own tasks	261,4	190,4	194,9[a]	291,6	327,4
inwestycyjne investment	56,0	10,7	21,6[a]	36,8	20,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	34,6	43,6	51,3	58,8	70,7
inwestycyjne investment	0,1	0,0	0,1	0,6	6,0

21 Do 31.12.2021 r. wypłaty świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci były zadaniami samorządów, finansowanymi z dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej. Od 01.01.2022 r. zadanie to przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w okresie przejściowym jednostki kontynuowały wypłaty świadczeń, które zostały przyznane na okres do dnia 31.05.2022 r.

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
Pozostałe Others	644,0	1 413,5	4 855,8	4 684,2	5 230,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks carried out on the basis of agreements between local government units	420,0	458,4	540,7	668,3	810,3
inwestycyjne investment	2,2	0,9	2,9	12,6	3,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	94,3	69,8	74,0	302,1	430,2
inwestycyjne investment	83,5	53,5	53,8	278,2	292,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	129,7	205,4	162,2	225,0	128,5
inwestycyjne investment	119,3	132,6	129,1	201,9	103,7
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	1,3	1,6	1,1
inwestycyjne investment	.	.	1,1	1,6	0,8
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	679,9	1 440,6	1 159,6	1 900,5
inwestycyjne investment		455,6	178,8	1 004,0	1 856,8
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	2 637,1[22]	2 327,6[23]	1 960,1[24]
inwestycyjne investment	.	.	4,9	4,7	3,3
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**4 741,4**	**4 114,0**	**4 393,6**	**4 642,7**	**2 799,8**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	4 039,7	3 534,7	3 872,9	4 206,4	2 399,7

22 Z tego: 0,2 mln zł na zadania z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy; 3,8 mln zł na zadania własne w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy oraz otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy – 2 633,1 mln zł.
23 Otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy – 2 327,6 mln zł.
24 Z tego: 0,2 mln zł na zadania z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy.

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem **Grants total**	**26 514,9**	**26 353,9**	**24 287,1**	**19 486,9**	**19 778,2**
dotacje celowe **targeted grants**	**20 941,2**	**21 151,0**	**18 932,9**	**13 758,9**	**16 907,0**
część gminna gminas' part	17 939,3	17 592,5	11 200,6	6 108,1	8 414,4
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	16 449,8	16 117,4	9 476,5[a]	4 308,1	5 641,6
inwestycyjne investment	4,1	4,2	2,8[a]	4,0	3,6
na zadania własne for own tasks	1 471,6	1 457,4	1 695,5[a]	1 774,0	2 744,4
inwestycyjne investment	24,2	40,4	247,1[a]	306,8	162,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	17,8	17,8	28,5	26,0	28,4
inwestycyjne investment	1,3	2,1	3,0	2,1	8,9
część powiatowa powiats' part	2 304,2	2 284,0	2 321,2	2 690,0	2 895,0
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	1 980,1	2 027,1	2 055,0[a]	2 314,8	2 471,9
inwestycyjne investment	85,7	33,6	17,8[a]	298,3	104,0
na zadania własne for own tasks	271,6	198,7	195,7[a]	308,9	342,3
inwestycyjne investment	64,2	18,6	21,9[a]	47,5	21,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	52,6	58,2	70,4	66,3	80,8
inwestycyjne investment	0,1	0,0	0,1	0,6	6,2
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
Pozostałe Others	697,7	1 274,5	5 411,1	4 960,8	5 597,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	423,7	458,4	550,1	680,9	818,1
inwestycyjne investment	2,9	1,7	3,8	18,2	3,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	95,7	75,2	87,4	321,0	462,5
inwestycyjne investment	84,9	58,4	67,0	296,4	324,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	178,3	210,3	162,8	224,2	205,6
inwestycyjne investment	164,9	133,2	128,7	196,8	180,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	1,3	1,6	1,8
inwestycyjne investment	.	.	1,1	1,6	1,4
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	530,5	1 904,3	1 379,6	2 147,1
inwestycyjne investment	.	301,0	273,2	1 176,1	2 096,7
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	2 705,1[25]	2 353,5[26]	1 962,5
inwestycyjne investment	.	.	4,9	7,8	0,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**5 573,7**	**5 202,8**	**5 354,2**	**5 728,0**	**2 871,2**

25 Z tego: 0,2 mln zł na zadania z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy; 4,5 mln zł na zadania własne w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy oraz otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy – 2 700,4 mln zł.
26 Otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy – 2 353,5 mln zł.

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	4 705,4	4 485,7	4 699,1	5 203,7	2 397,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem **Grants total**	**96,0**	**96,1**	**92,9**	**92,5**	**96,7**
dotacje celowe **targeted grants**	**98,9**	**100,2**	**96,0**	**97,3**	**96,5**
część gminna gminas' part	99,4	99,7	98,5	99,0	97,9
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	99,6	99,7	99,1	99,2	98,1
inwestycyjne investment	73,7	65,0	98,9	99,3	96,5
na zadania własne for own tasks	96,9	99,3	95,4	98,4	97,5
inwestycyjne investment	87,9	128,4	80,7	101,9	96,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	90,2	93,0	96,4	97,1	82,1
inwestycyjne investment	89,9	99,5	102,5	96,8	56,2
część powiatowa powiats' part	96,8	98,5	98,2	98,7	98,7
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	97,7	99,4	98,9	99,6	99,5
inwestycyjne investment	68,1	98,2	51,3	99,9	97,7
na zadania własne for own tasks	96,2	95,8	99,6	94,4	95,6
inwestycyjne investment	87,2	57,7	98,6	77,3	97,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	65,9	75,0	72,8	88,6	87,5
inwestycyjne investment	100,0	0,0	100,0	98,9	96,5
Pozostałe Others	92,3	110,9	89,7	94,4	93,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	99,1	100,0	98,3	98,1	99,0

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
inwestycyjne investment	75,0	52,3	76,2	69,5	106,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	98,5	92,7	84,6	94,1	93,0
inwestycyjne investment	98,3	91,6	80,4	93,9	90,1
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	72,8	97,7	99,6	100,3	62,5
inwestycyjne investment	72,4	99,6	100,3	102,6	57,6
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	99,9	100,0	62,1
inwestycyjne investment	.	.	99,9	100,0	53,0
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	128,1	75,6	84,1	88,5
inwestycyjne investment	.	151,3	65,5	85,4	88,6
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	97,5	98,9	99,9
inwestycyjne investment	.	.	101,1	60,0	377,1
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**85,1**	**79,1**	**82,1**	**81,1**	**97,5**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	85,9	78,8	82,4	80,8	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem **Grants total**	**117,2**	**99,5**	**89,1**	**79,9**	**106,1**
dotacje celowe **targeted grants**	**122,3**	**102,4**	**85,7**	**73,7**	**121,9**
część gminna gminas' part	124,3	98,3	62,9	54,8	136,2
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	127,1	98,1	58,4	45,5	129,5

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
inwestycyjne investment	83,2	90,6	100,5	141,4	88,9
ROK POPRZEDNI = 100 (cd.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)					
na zadania własne for own tasks	100,2	101,5	111,7	107,9	153,3
inwestycyjne investment	74,2	243,9	384,5	156,8	50,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies	62,0	102,8	166,4	91,8	92,3
inwestycyjne investment	37,0	177,4	152,4	64,3	250,0
część powiatowa powiats' part	109,6	100,9	101,3	116,6	107,6
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of the government administration	109,8	104,2	100,9	113,4	106,6
inwestycyjne investment	82,1	56,6	27,6	3 268,2	34,1
na zadania własne for own tasks	107,7	72,8	102,4	149,6	112,3
inwestycyjne investment	110,7	19,1	201,6	170,2	56,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies	113,3	126,0	117,5	114,6	120,3
inwestycyjne investment	50,0	0,0	0,0	703,5	995,1
Pozostałe Others	117,8	219,5	343,5	96,5	111,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks carried out on the basis of agreements between local government units	110,4	109,1	117,9	123,6	121,2
inwestycyjne investment	87,3	40,8	322,9	439,2	27,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	133,3	74,0	106,0	408,6	142,4
inwestycyjne investment	146,0	64,0	100,7	516,8	105,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	135,6	158,3	79,0	138,7	57,1

Tablica 4.4. Dotacje ogółem dla miast na prawach powiatu (dok.)
Table 4.4. Grants total for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
inwestycyjne investment	139,5	111,1	97,3	156,4	51,4
ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)					
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	.	127,0	69,8
inwestycyjne investment	.	.	.	144,1	47,8
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	.	211,9	80,4	163,9
inwestycyjne investment	.	.	39,3	648,3	184,9
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	.	88,3	84,2
inwestycyjne investment	.	.	.	95,4	69,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**99,0**	**86,8**	**106,8**	**105,7**	**60,3**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620 and 625	98,2	87,5	109,6	108,6	57,0

a Nie obejmuje zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy
a Does not include tasks in the field of assistance to citizens of Ukraine

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze dotacji celowych zrealizowanych w 2024 r. przez miasta na prawach powiatu środki z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 49,0%, środki z budżetu państwa na zadania własne 18,4%, środki otrzymane z Funduszu Pomocy 12,0%.

Wykres 4.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu
Chart 4.5. Structure of targeted grants received by cities with powiat status

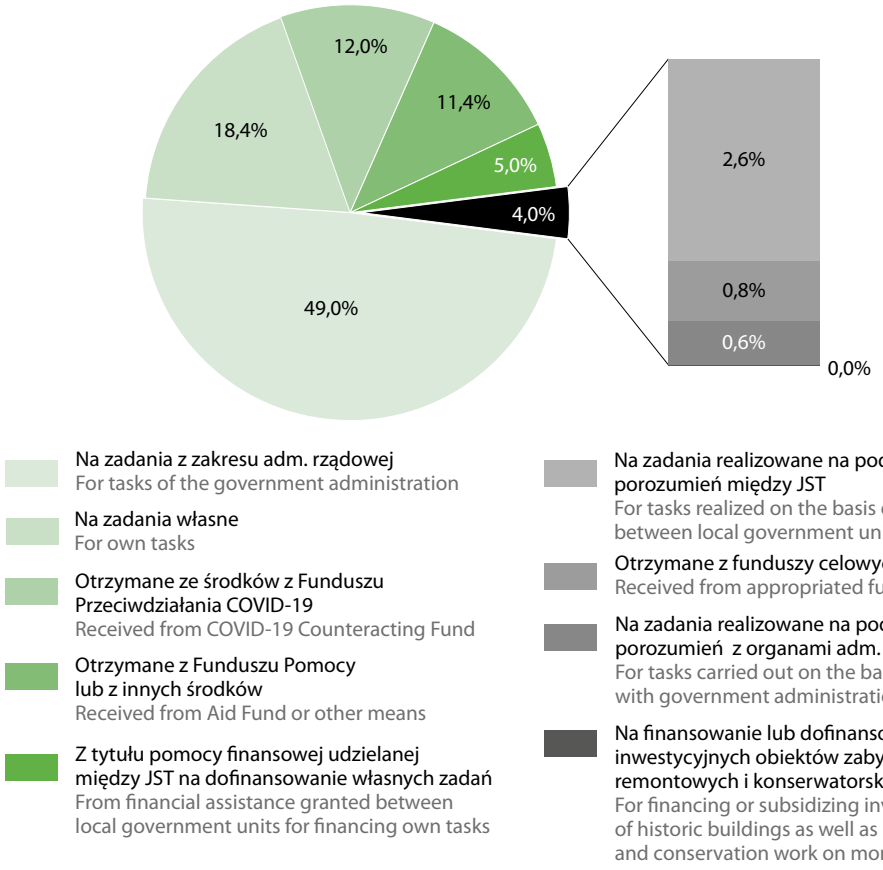

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Miasta na prawach powiatu otrzymały w 2024 r. tytułem dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych kwotę 3 003,5 mln zł, z czego 2 676,1 mln zł przeznaczone było na zadania w części gminnej, a 327,4 mln zł na zadania w części powiatowej. W kategorii dotacji celowych na realizację zadań własnych na zadania bieżące (bez zadań inwestycyjnych) wydano ogółem kwotę 2 825,6 mln zł.

Subwencja ogólna
General subvention

W 2024 r. subwencja ogólna (z uwzględnieniem części rozwojowej w kwocie 1 131,6 mln zł) wyniosła 34 718,0 mln zł i była o 22,2% wyższa niż w 2023 r. Wykonanie planu na 2024 r. tej części dochodów miast na prawach powiatu odbyło się na poziomie 100,1%. Na wydatki w części oświatowej przeznaczono 90,3% subwencji ogólnej. W 2024 r. było to 31 358,2 mln zł, tj. o 36,7% więcej niż w poprzednim roku. Od 2024 r. część rozwojowa subwencji obowiązuje dla wszystkich kategorii JST.

Tablica 4.5. Subwencja ogólna dla miast na prawach powiatu
Table 4.5. General subvention for cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna **General subvention**	**18 791,5**	**22 789,9**	**21 191,4**	**28 412,8**	**34 718,0**
część oświatowa educational part	17 279,5	18 066,1	19 562,8	22 940,4	31 358,2
część rozwojowa development part	.	.	.	.	1 131,6
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	242,6	3 337,7	255,7	4 165,3	162,6
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	310,4	341,5	385,5	454,1	497,8
część wyrównawcza equalizing part	189,2	237,9	286,4	352,4	381,0
część rekompensująca compensatory part	11,2	3,2	3,2	3,3	5,4
część równoważąca balancing part	110,1	100,4	95,9	98,4	111,3
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	959,0	1 044,7	987,4	853,0	1 567,9
część równoważąca balancing part	846,6	912,7	841,0	703,1	1 380,9
część wyrównawcza equalizing part	112,4	132,0	146,4	149,9	187,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna **General subvention**	**18 795,3**	**21 891,8**	**21 169,2**	**28 312,6**	**34 678,8**
część oświatowa educational part	17 279,5	18 064,3	19 561,6	22 937,2	31 342,2
część rozwojowa development part	.	.	.	.	1 129,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	246,4	2 441,4	234,7	4 068,3	141,4
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	310,4	341,5	385,5	454,1	497,8
część wyrównawcza equalizing part	189,2	237,9	286,4	352,4	381,0
część rekompensująca compensatory part	11,2	3,2	3,2	3,3	5,4
część równoważąca balancing part	110,1	100,4	95,9	98,4	111,3
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	959,0	1 044,7	987,4	853,1	1 567,9
część równoważąca balancing part	846,6	912,7	841,0	703,2	1 380,9
część wyrównawcza equalizing part	112,4	132,0	146,4	149,9	187,0

Tablica 4.5. Subwencja ogólna dla miast na prawach powiatu (dok.)
Table 4.5. General subvention for cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %				
Subwencja ogólna **General subvention**	**100,0**	**104,1**	**100,1**	**100,4**	**100,1**
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
część rozwojowa development part	.	.	.	.	100,2
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	98,4	136,7	108,9	102,4	114,9
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Subwencja ogólna **General subvention**	**109,8**	**121,3**	**93,0**	**134,1**	**122,2**
część oświatowa educational part	109,7	104,6	108,3	117,3	136,7
część rozwojowa development part	.	.	.	.	.
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	94,9	1376,0	7,7	1 629,0	3,9
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	105,2	110,0	112,9	117,8	109,6
część wyrównawcza equalizing part	107,8	125,7	120,4	123,0	108,1
część rekompensująca compensatory part	13211,2	28,3	100,0	103,6	164,6
część równoważąca balancing part	92,1	91,3	95,5	102,6	113,1
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	117,8	108,9	94,5	86,4	183,8
część równoważąca balancing part	117,4	107,8	92,1	83,6	196,4
część wyrównawcza equalizing part	121,0	117,4	110,9	102,4	124,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.2. Wydatki miast na prawach powiatu
4.2. Expenditure of cities with powiat status

W 2024 r. wydatki ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 140 364,5 mln zł i były wyższe o 11,9% w porównaniu z 2023 r. Plan wydatków ogółem wykonano w 94,9% (wobec 95,0% w 2023 r.). Wydatki bieżące w 2024 r. zamknęły się kwotą 123 725,1 mln zł, w której największy udział stanowiły pozycje wynagrodzeń – 37,7% oraz pozostałych wydatków – 30,2%. Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu wyniosły 16 639,4 mln zł i w porównaniu z 2023 r. ich poziom zmniejszył się o 25,3 %.

Tablica 4.6. Wydatki miast na prawach powiatu
Table 4.6. Expenditure of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem **Total expenditure**	**103 502,2**	**108 203,5**	**114 568,1**	**125 395,6**	**140 364,5**
wydatki bieżące **current expenditure**	**88 276,2**	**92 555,3**	**97 310,3**	**103 105,8**	**123 725,1**
w tym including					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contribution charged	32 508,3	34 647,3	37 417,4	42 601,1	52 910,7
dotacje grants	9 749,9	10 576,0	11 962,3	14 203,0	18 462,6
na obsługę długu on debt service	739,6	557,5	1 922,2	2 800,6	3 035,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	4,8	9,3	17,6	8,4	18,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	17 614,5	17 197,0	13 100,8	6 364,7	6 952,1
pozostałe wydatki other expenditure	27 659,0	29 568,3	32 890,0	37 128,0	42 345,7
wydatki majątkowe **property expenditure**	**15 226,0**	**15 648,2**	**17 257,8**	**22 289,8**	**16 639,4**
inwestycyjne investment	14 059,5	13 895,4	14 720,4	19 531,6	14 392,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem **Total expenditure**	**110 861,9**	**115 172,5**	**121 726,7**	**131 951,3**	**147 932,4**
wydatki bieżące **current expenditure**	**92 234,0**	**95 741,2**	**101 282,1**	**106 940,7**	**128 463,3**
w tym including					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contribution charged	33 213,7	35 176,2	38 030,9	43 291,5	53 730,8
dotacje grants	9 977,4	10 712,5	12 142,2	14 370,6	18 674,0
na obsługę długu on debt service	1 011,0	730,1	1 976,6	2 947,4	3 212,8

Tablica 4.6. Wydatki miast na prawach powiatu (cd.)
Table 4.6. Expenditure of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)				
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	74,6	70,1	50,8	34,7	162,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	17 750,0	17 307,4	13 659,9	6 510,7	7 135,7
pozostałe wydatki other expenditure	30 207,3	31 744,8	35 421,7	39 785,8	45 548,0
wydatki majątkowe **property expenditure**	**18 627,9**	**19 431,3**	**20 444,6**	**25 010,6**	**19 469,1**
inwestycyjne investment	17 364,1	17 549,6	17 844,3	22 151,2	17 071,7
	WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %				
Wydatki ogółem **Total expenditure**	**93,4**	**93,9**	**94,1**	**95,0**	**94,9**
wydatki bieżące **current expenditure**	**95,7**	**96,7**	**96,1**	**96,4**	**96,3**
w tym including					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contribution charged	97,9	98,5	98,4	98,4	98,5
dotacje grants	97,7	98,7	98,5	98,8	98,9
na obsługę długu on debt service	73,2	76,4	97,2	95,0	94,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	6,5	13,2	34,6	24,2	11,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	99,2	99,4	95,9	97,8	97,4
pozostałe wydatki other expenditure	91,6	93,1	92,9	93,3	93,0
wydatki majątkowe **property expenditure**	**81,7**	**80,5**	**84,4**	**89,1**	**85,5**
inwestycyjne investment	81,0	79,2	82,5	88,2	84,3
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Wydatki ogółem **Total expenditure**	**106,8**	**104,5**	**105,9**	**109,5**	**111,9**
wydatki bieżące **current expenditure**	**109,0**	**104,8**	**105,1**	**106,0**	**120,0**

Tablica 4.6. Wydatki miast na prawach powiatu (dok.)
Table 4.6. Expenditure of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
w tym including					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contribution charged	107,9	106,6	108,0	113,9	124,2
dotacje grants	107,3	108,5	113,1	118,7	130,0
na obsługę długu on debt service	83,5	75,4	344,8	145,7	108,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	52,5	192,4	189,8	47,7	219,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	124,4	97,6	76,2	48,6	109,2
pozostałe wydatki other expenditure	103,5	106,9	111,2	112,9	114,1
wydatki majątkowe **property expenditure**	**95,8**	**102,8**	**110,3**	**129,2**	**74,7**
inwestycyjne investment	95,9	98,8	105,9	132,7	73,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 4.6. Struktura wydatków miast na prawach powiatu
Chart 4.6. Structure of expenditure of cities with powiat status

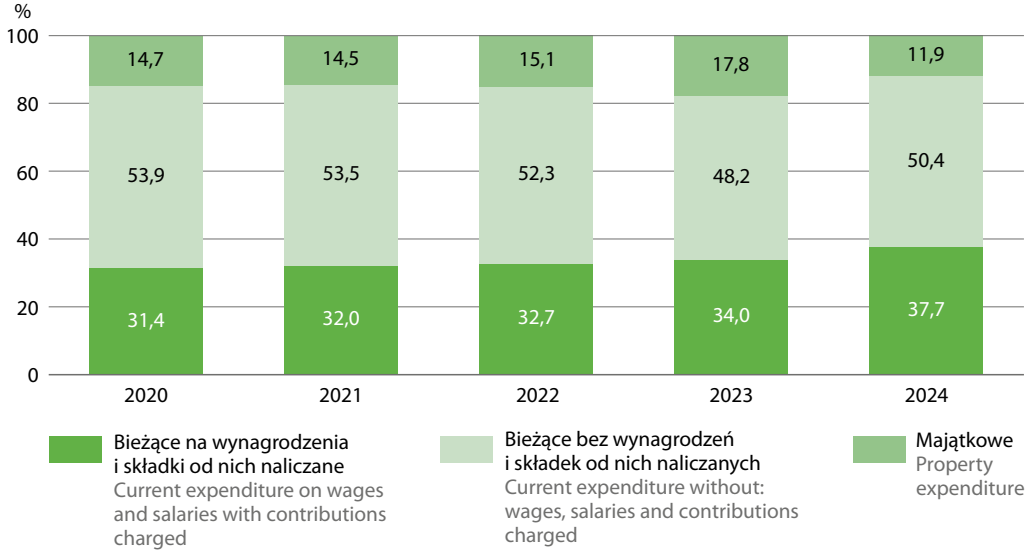

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 4.7. Zmiany wybranych kategorii wydatków miast na prawach powiatu (r/r)
Chart 4.7. Changes of selected categories of expenditure of cities with powiat status (y/y)

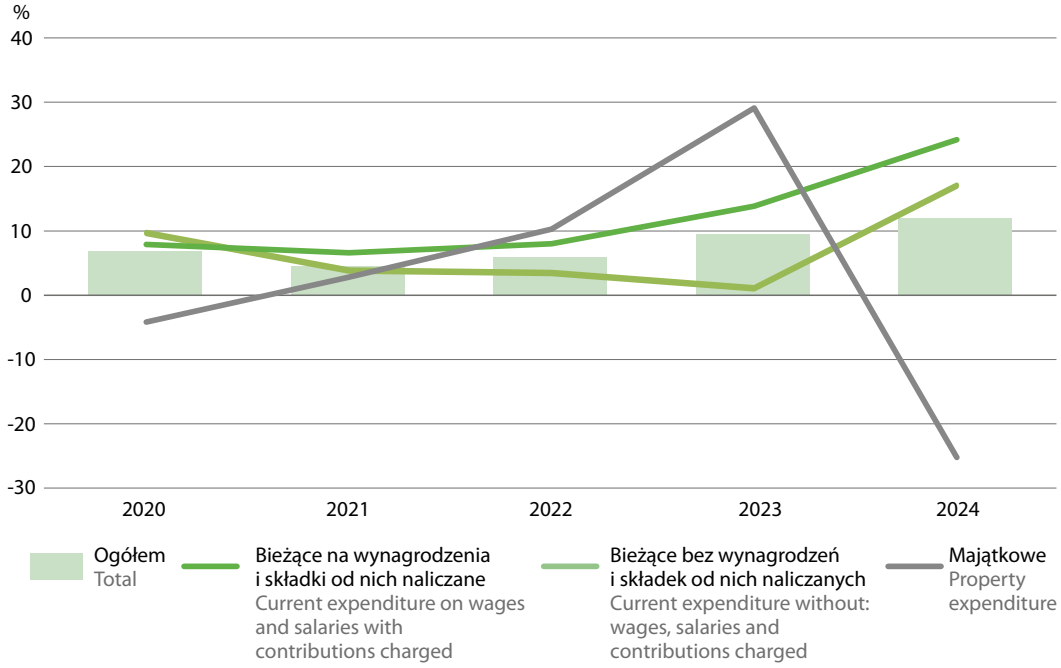

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r. największy udział stanowiły wydatki w działach: „Oświata i wychowanie" (36,1%), „Transport i łączność" (16,2%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" (7,3%), „Administracja publiczna" (6,8%), „Pomoc społeczna" (5,9%), „Rodzina" (5,7%), „Gospodarka mieszkaniowa" (4,4%), „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" (3,1%) oraz „Kultura fizyczna" (2,7%). Pozostałe działy łącznie stanowiły 11,8% całości wydatków miast na prawach powiatu w 2023 r.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w 2024 r. zwiększyły się w ciągu roku o 20,0% do kwoty 123 725,1 mln zł. Udział dotacji w wydatkach bieżących wyniósł 14,9%, świadczeń na rzecz osób fizycznych 5,6%, a wydatków na obsługę długu 2,5%. Na pozostałe wydatki przypadało 34,2% ogółu wydatków bieżących.

W 2024 r. miasta na prawach powiatu wydały na wynagrodzenia i składki od nich naliczane kwotę 52 910,7 mln zł, tj. o 24,2% więcej niż w 2023 r.

Wydatki majątkowe w 2024 r. zmniejszyły się w ciągu roku o 25,3% i wyniosły 16 639,4 mln zł, tj. 85,5% planowanej kwoty. Wydatki inwestycyjne wyniosły 14 392,7 mln zł i stanowiły 86,5% wydatków majątkowych oraz 10,3% wydatków ogółem.

Wykres 4.8. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów
Chart 4.8. Structure of cities with powiat status' expenditure by divisions

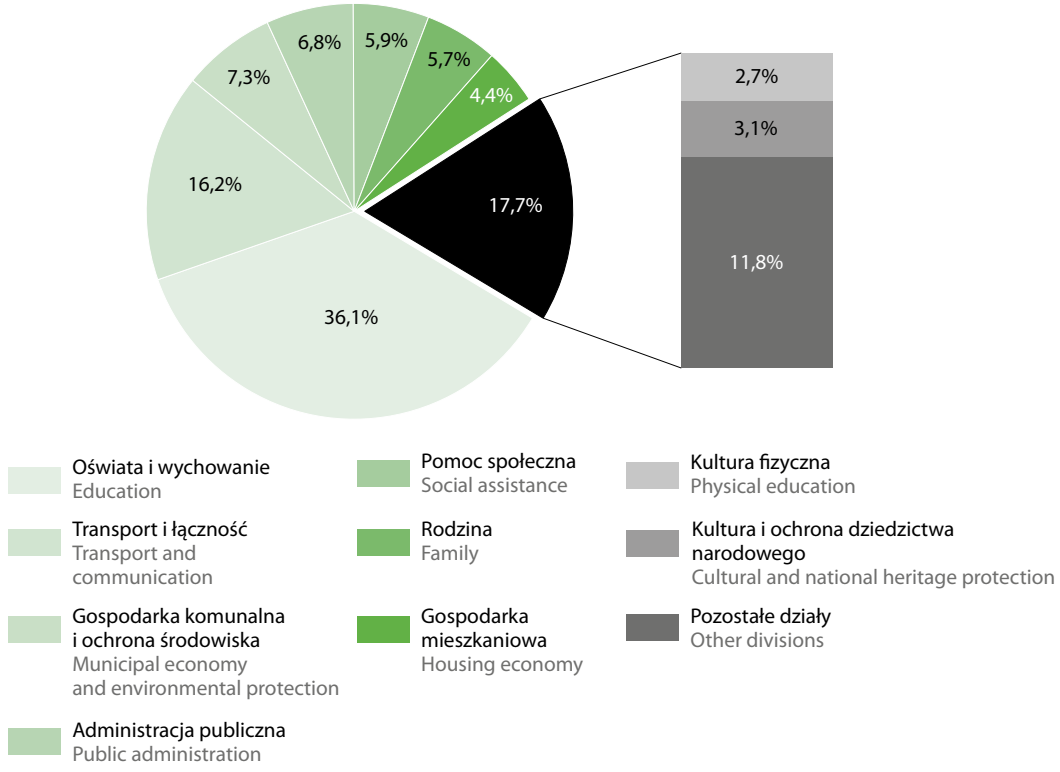

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu
4.3. Result of budgets of cities with powiat status

W 2024 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się deficytem w wysokości 2 134,8 mln zł przy zakładanym deficycie w wysokości 9 631,0 mln zł. Nadwyżkę budżetową wypracowało 17 jednostek, a deficyt odnotowano dla 49 jednostek. W miastach na prawach powiatu, które wykazały nadwyżkę, poziom relacji wyniku do dochodów ogółem dla jednego miasta (Gliwice) wynósł 7,1% a dla pozostałych 16 miast nie przekroczył 5%. Wśród 49 miast na prawach powiatu wykazujących w 2024 r. deficyt dla 4 jednostek jego wielkość kształtowała się w przedziale 10-15%, dla 10 jednostek – w przedziale 5-10%, dla 35 jednostek – w przedziale 0-5%.

Wykres 4.9. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku do dochodów
Chart 4.9. Cities with powiat status by result/revenue relation

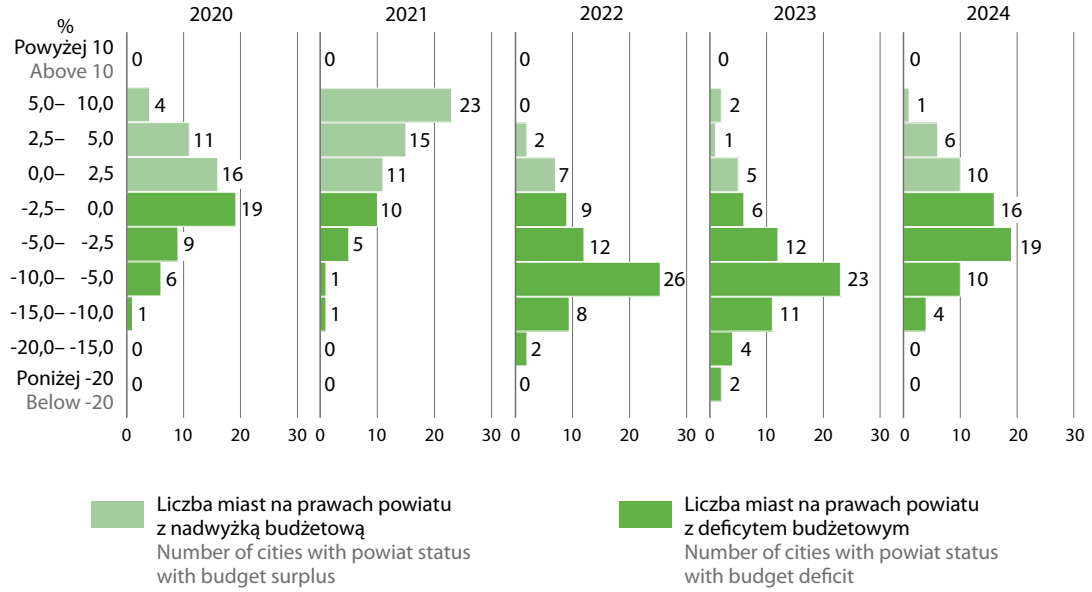

Uwaga. Przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.
Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

4.4. Finansowanie
4.4. Financing

Miasta na prawach powiatu zrealizowały w 2024 r. łącznie przychody w kwocie 14 982,5 mln zł, wobec 20 228,6 mln zł w 2023 r. W strukturze przychodów 52,4% stanowiły przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, a 8,0% przychody ze sprzedaży papierów wartościowych. Udział wolnych środków[27] na rachunkach bieżących miast na prawach powiatu w przychodach za 2024 r. wyniósł 27,5%, a nadwyżki z lat ubiegłych 9,1%. Pozostałe kategorie przychodów miast na prawach powiatu stanowiły łącznie 3,1%.

Łączna wartość rozchodów miast na prawach powiatu według stanu na koniec 2024 r. wyniosła 5 131,7 mln zł wobec 3 747,5 mln zł w 2023 r. Spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 80,0% rozchodów (4 106,7 mln zł). Wykup papierów wartościowych stanowił 6,4% rozchodów (wobec 5,0% w 2023 r.). Wartość pożyczek udzielonych w 2024 r. przez miasta na prawach powiatu wyniosła 58,6 mln zł, stanowiąc 1,1% udziału w rozchodach. W kategorii „inne cele" ujęto kwotę 966,4 mln zł, stanowiącą 18,8% rozchodów.

27 Patrz: podrozdział 2.4. Finansowanie

Wykres 4.10. Przychody miast na prawach powiatu
Chart 4.10. Proceeds of cities with powiat status

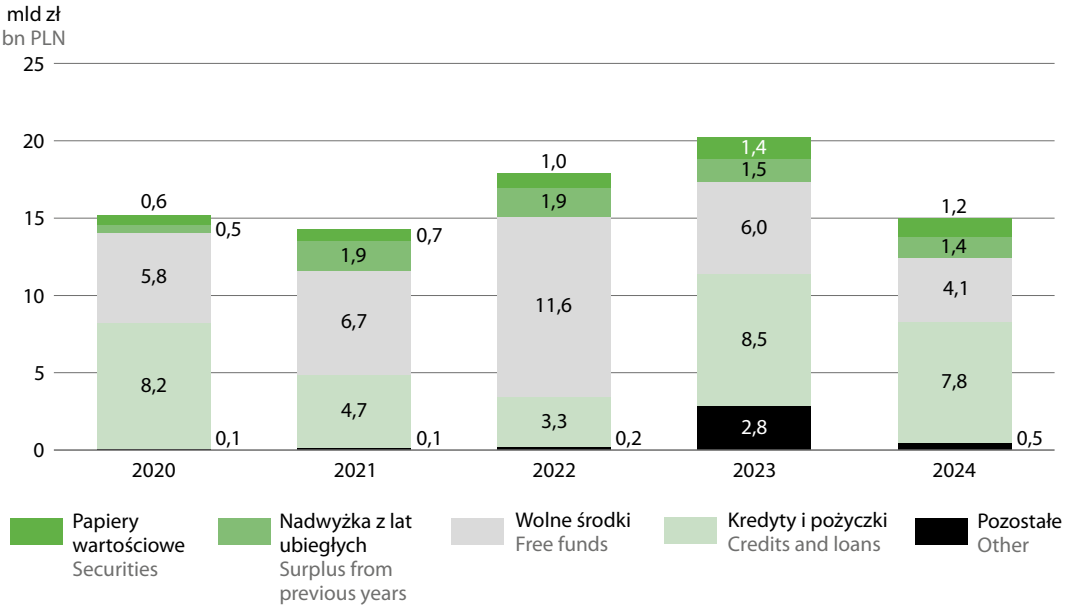

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 4.11. Rozchody miast na prawach powiatu
Chart 4.11. Outlays of cities with powiat status

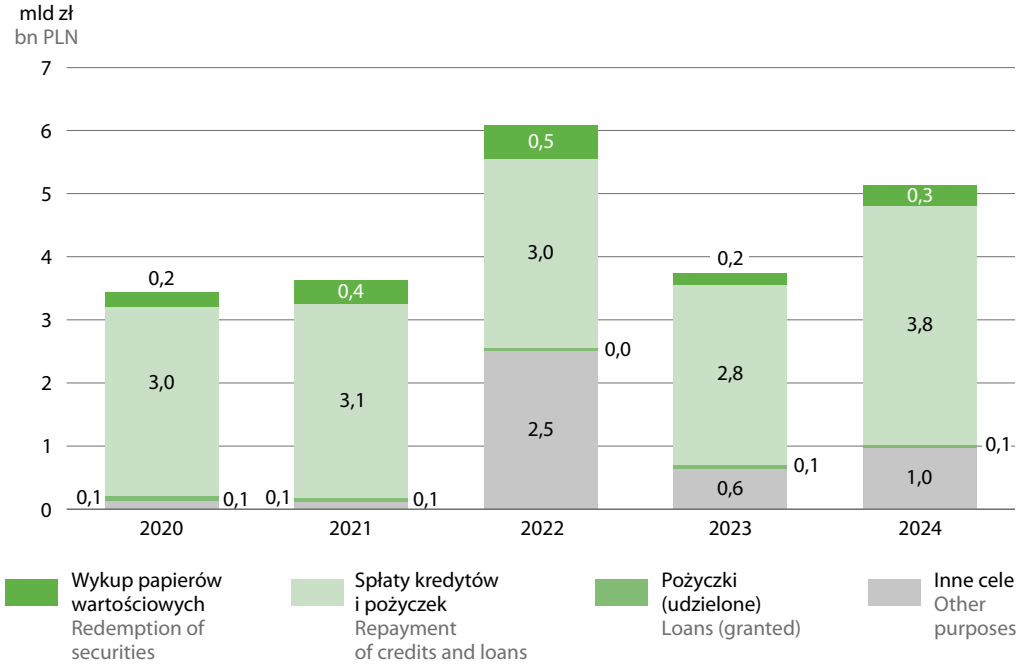

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 5. Gospodarka finansowa powiatów
Chapter 5. Financial economy of powiats

W 2024 r. dochody powiatów wyniosły 55 596,9 mln zł, natomiast wydatki 54 925,5 mln zł. W porównaniu z rokiem 2023 dochody zwiększyły się o 22,8%, zaś wydatki o 17,3%. Rok budżetowy 2024 powiaty zakończyły dodatnim wynikiem, po raz pierwszy od dwóch lat. Wynik budżetu powiatów w 2024 r. osiągnął wartość dodatnią na poziomie 671,4 mln zł, w porównaniu z deficytem w kwocie 1 560,7 mln zł wykazanym w 2023 r. Dodatni wynik budżetu powiatów w 2024 r. pojawił się po raz pierwszy od roku 2021, kiedy to osiągnął kwotę 1 880,6 mln zł.

Tablica 5.1. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów
Table 5.1. Revenue, expenditure and result of powiats' budgets

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	34 568,6	36 053,3	39 020,5	45 275,5	55 596,9
Wydatki Expenditure	32 313,9	34 172,7	40 003,2	46 836,2	54 925,5
Wynik Result	**2 254,7**	**1 880,6**	**-982,8**	**-1 560,7**	**671,4**
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	33 681,5	35 446,1	39 775,4	45 647,2	55 830,9
Wydatki Expenditure	35 257,9	37 650,6	43 608,1	50 259,1	58 911,9
Wynik Result	**-1 576,4**	**-2 204,5**	**-3 832,7**	**-4 611,9**	**-3 081,1**
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	102,6	101,7	98,1	99,2	99,6
Wydatki Expenditure	91,7	90,8	91,7	93,2	93,2
Wynik Result	.	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	109,8	104,3	108,2	116,0	122,8
Wydatki Expenditure	103,4	105,8	117,1	117,1	117,3
Wynik Result	.	.	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W okresie czteroletnim 2020-2023, średni wzrost zrealizowanych dochodów powiatów wynosił 10,0%, a średni wzrost wykonanych wydatków osiągnął 12,4%. Wzrosty w roku 2024 dla obu wskaźników wynosiły odpowiednio 22,8% oraz 17,3%. Były zatem, w przypadku dochodów, ponad dwukrotnie wyższe niż średnia czteroletnia, liczona dla lat 2020-2023 (12,8 p. proc. różnicy).

W analizowanym pięcioletnim okresie 2020-2024 nadwyżki budżetowe w powiatach odnotowano w latach 2020-2021 oraz w 2024 r., deficyty budżetowe notowano natomiast w trakcie dwóch lat 2022-2023.

Wykres 5.1. Budżety powiatów
Chart 5.1. Budgets of powiats

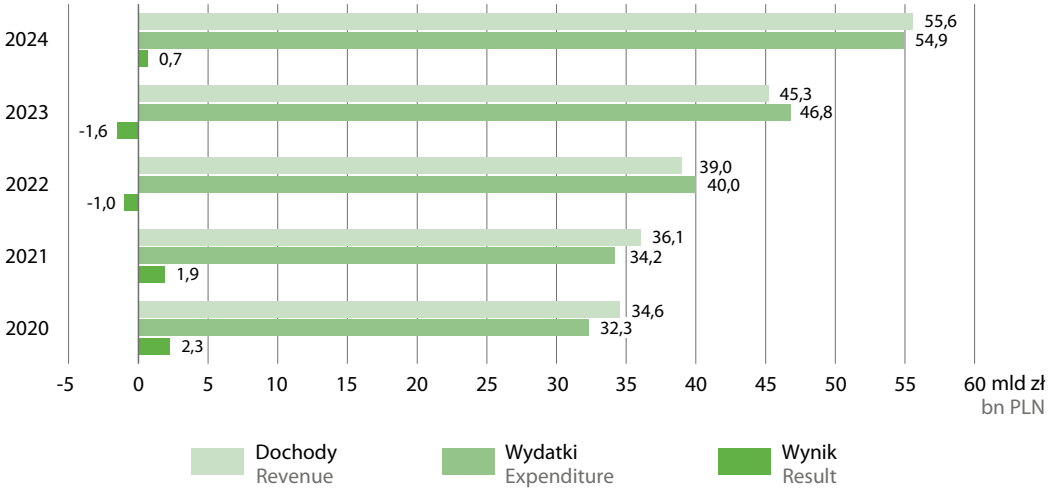

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

5.1. Dochody powiatów
5.1. Revenue of powiats

W 2024 r. na kwotę wykonanych dochodów ogółem powiatów złożyły się dochody własne, dotacje, oraz subwencja ogólna. Subwencja ogólna w kwocie 23 708,0 mln zł stanowiła w 2024 r. największą kategorię dochodową, większą od dochodów własnych, osiągając 42,6% całości dochodów ogółem (40,5% w 2023 r.). W strukturze dochodów drugą co do wielkości kategorią były dochody własne, w wysokości 18 898,8 mln zł, co oznaczało 34,0% dochodów ogółem (o 0,8 p. proc. więcej niż w 2023 r.). Dotacje, w kwocie 12 990,1 mln zł, stanowiły udział 23,4% w dochodach ogółem (o 1,9 p. proc. mniej w porównaniu z 2023 r.).

Tablica 5.2. Dochody powiatów
Table 5.2. Revenue of powiats

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**34 568,6**	**36 053,3**	**39 020,5**	**45 275,5**	**55 596,9**
dochody własne own revenue	13 994,5	13 747,4	15 397,6	15 028,8	18 898,8
dotacje ogółem grants total	7 157,0	7 343,5	9 056,8	11 890,2	12 990,1
subwencja ogólna general subvention	13 417,1	14 962,4	14 566,1	18 356,6	23 708,0
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**33 681,5**	**35 446,1**	**39 775,4**	**45 647,2**	**55 830,9**
dochody własne own revenue	12 597,0	12 930,8	15 186,2	14 602,9	18 461,4
dotacje ogółem grants total	7 677,1	7 827,6	10 039,7	12 799,9	13 813,8
subwencja ogólna general subvention	13 407,4	14 687,6	14 549,5	18 244,4	23 555,6

Tablica 5.2. Dochody powiatów (dok.)
Table 5.2. Revenue of powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem Revenue total	**102,6**	**101,7**	**98,1**	**99,2**	**99,6**
dochody własne own revenue	111,1	106,3	101,4	102,9	102,4
dotacje ogółem grants total	93,2	93,8	90,2	92,9	94,0
subwencja ogólna general subvention	100,1	101,9	100,1	100,6	100,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	**112,6**	**104,3**	**108,2**	**116,0**	**122,8**
dochody własne own revenue	113,7	98,2	112,0	97,6	125,8
dotacje ogółem grants total	106,2	102,6	123,3	131,3	109,3
subwencja ogólna general subvention	115,2	111,5	97,4	126,0	129,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

O ile w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego dochody ogółem powiatów były nominalnie wyższe o 22,8%, to wśród składników dochodów największy wzrost zaobserwowano w wartości subwencji ogólnej – o 29,2%, a następnie w dochodach własnych – o 25,8%. Najmniej wzrastały dotacje ogółem powiatów, o 9,3%.

Wykres 5.2. Dochody powiatów
Chart 5.2. Revenue of powiats

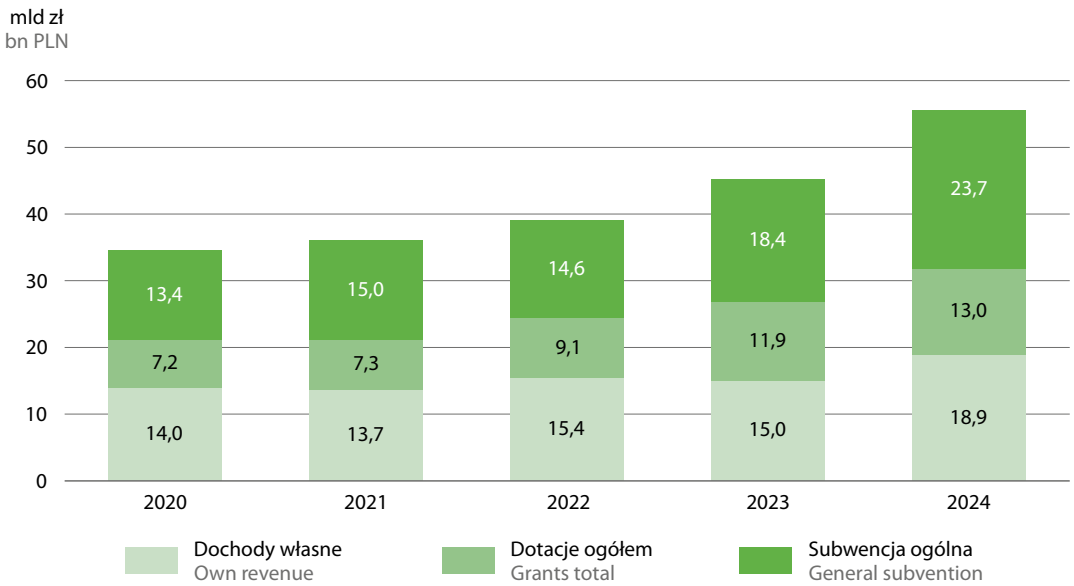

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dochody własne powiatów
Own revenue of powiats

W 2024 r. dochody własne powiatów osiągnęły wartość 18 898,8 mln zł, co oznaczało wzrost o 25,8% względem 2023 r., kiedy wynosiły jedynie 15 028,8 mln zł. Wykonanie (skorygowanego) planu dochodów własnych powiatów w 2024 r. osiągnęło 102,4%.

W strukturze dochodów własnych w 2024 r. znacznie zwiększyły się (nominalnie o 54,3%) wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), rosnąc od kwoty 5 780,5 mln zł w 2023 r. do wartości 8 920,5 mln zł. Przełożyło się to na wzrost udziałów PIT w dochodach własnych powiatów z 38,5% w 2023 r. do 47,2%[28]. Udziały wpływów powiatów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w 2024 r. zachowywały się dość stabilnie, tak samo jak przed rokiem stanowiąc 3,2% ogółu przychodów własnych powiatów. Jednocześnie dynamika wzrostu CIT, który sięgnął w powiatach kwoty 597,0 mln zł, w 2024 r. wyniosła 25,7% r/r, .

Wśród segmentów dochodów własnych najbardziej stabilną dynamikę wzrostu wykazały w powiatach kwoty dochodów z majątku (wzrost o 0,2% w porównaniu z 2023 r.). Silniejsze zwiększenie wpływów zaobserwowano natomiast w pozycji „pozostałych dochodów" (o 7,2%). Na „pozostałe dochody" powiatów składają się w szczególności wpływy z usług, środki na dofinansowanie własnych inwestycji pozyskane z innych źródeł, oraz środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących, pozyskane z innych źródeł. Pozycja ta wyniosła 9 022,6 mln w 2024 r. i drugi już rok z rzędu przewyższała dochody z PIT w powiatach.

Tablica 5.3. **Dochody własne powiatów**
Table 5.3. Own revenue of powiats

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**13 994,5**	**13 747,4**	**15 397,6**	**15 028,8**	**18 898,8**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	241,5	339,6	314,1	475,1	597,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	6 172,8	6 940,2	8 008,8	5 780,5	8 920,5
dochody z majątku revenue from the property	364,2	360,8	440,7	358,0	358,7
pozostałe dochody other revenue	7 216,0	6 106,7	6 634,0	8 415,2	9 022,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**12 597,0**	**12 930,8**	**15 186,2**	**14 602,9**	**18 461,4**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	195,4	256,0	313,4	474,3	596,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	6 145,8	6 414,6	7 787,4	5 776,1	8 779,8
dochody z majątku revenue from the property	350,9	377,7	482,8	445,6	392,8
pozostałe dochody other revenue	5 904,9	5 882,5	6 602,6	7 906,9	8 692,4

28 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST

Tablica 5.3. Dochody własne powiatów (dok.)
Table 5.3. Own revenue of powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %				
Dochody własne Own revenue	**111,1**	**106,3**	**101,4**	**102,9**	**102,4**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	123,6	132,7	100,2	100,2	100,1
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	100,4	108,2	102,8	100,1	101,6
dochody z majątku revenue from the property	103,8	95,5	91,3	80,3	91,3
pozostałe dochody other revenue	122,2	103,8	100,5	106,4	103,8
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Dochody własne Own revenue	**113,7**	**98,2**	**112,0**	**97,6**	**125,8**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	111,1	140,6	92,5	151,3	125,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	98,7	112,4	115,4	72,2	154,3
dochody z majątku revenue from the property	146,3	99,1	122,1	81,2	100,2
pozostałe dochody other revenue	129,1	84,6	108,6	126,8	107,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 5.3. Struktura dochodów własnych powiatów
Chart 5.3. Structure of own revenue of powiats

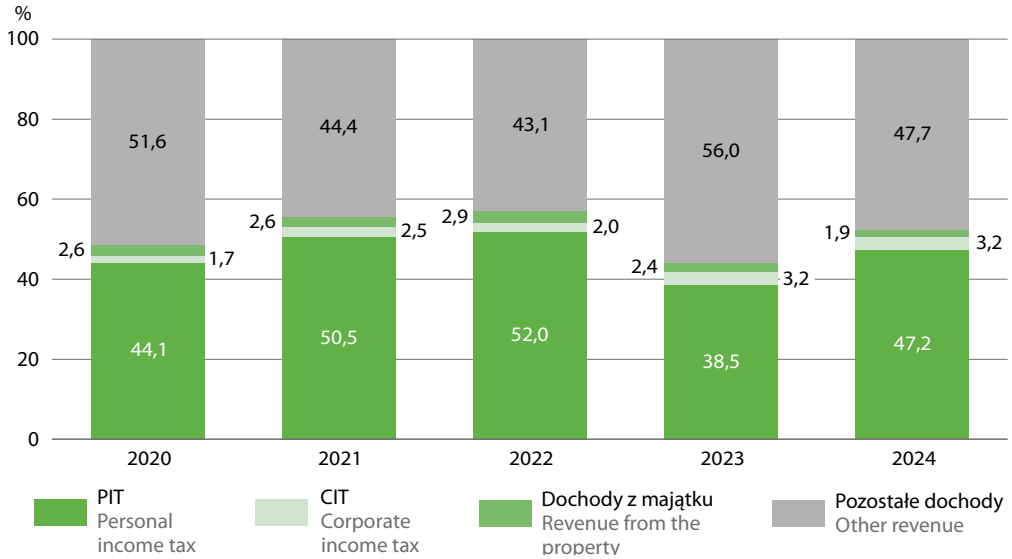

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 5.4. **Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)**
Chart 5.4. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

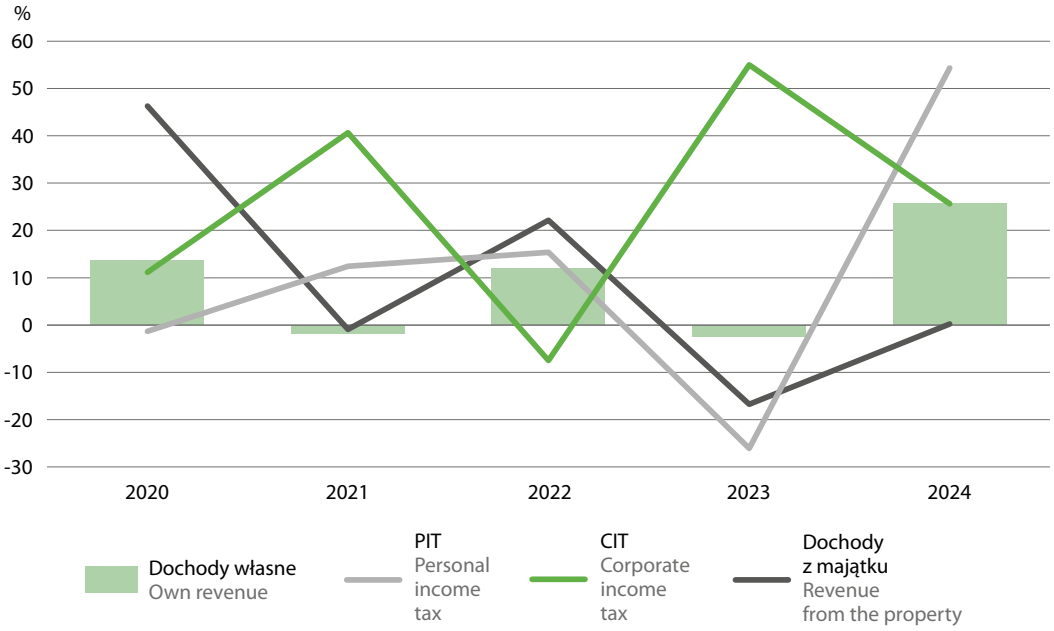

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje ogółem
Grants total

W 2024 r. dotacje ogółem dla powiatów osiągnęły wartość 12 990,1 mln zł, tj. o 9,3% więcej w porównaniu z 2023 r. Dotacje ogółem w 2024 r. stanowiły 23,4% dochodów ogółem osiągniętych przez powiaty (w roku poprzednim – 26,3%).

Uwzględniając bardziej szczegółowy podział – dotacje celowe, które osiągnęły wartość 11 680,0 mln zł w 2024 r., obejmowały wtedy 21,0% dochodów powiatów (23,8% w 2023 r.). Dotacje celowe w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. wzrosły o 8,3% (odpowiednio o 37,0% w roku poprzednim). Jednocześnie dotacje z §§ 200 i 620 oraz z §§ 205 i 625, w łącznej kwocie 1 310,1 mln zł, stanowiły w 2024 r. 2,4% dochodów ogółem (tyle samo co rok wcześniej).

Tablica 5.4. **Dotacje powiatów**
Table 5.4. Grants for powiats

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**7 157,0**	**7 343,5**	**9 056,8**	**11 890,2**	**12 990,1**
dotacje celowe targeted grants	**5 489,1**	**6 153,8**	**7 868,2**	**10 782,6**	**11 680,0**

Tablica 5.4. Dotacje powiatów (cd.)
Table 5.4. Grants for powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	3 377,8	3 587,2	3 632,8[29]	3 303,1	3 969,3
inwestycyjne investment	134,6	80,9	92,0	134,3	170,8
na zadania własne for own tasks	924,8	871,6	931,4	1 202,2	1 290,4
inwestycyjne investment	98,0	102,1	194,3	206,6	168,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	43,3	57,1	111,6	104,3	104,4
inwestycyjne investment	1,8	3,9	6,9	5,7	3,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks carried out on the basis of agreements between local government units	390,2	375,7	410,7	461,5	499,8
inwestycyjne investment	58,0	56,2	60,9	73,1	77,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	655,7	649,2	827,4	938,7	886,0
inwestycyjne investment	531,0	519,5	685,9	756,7	678,6
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	97,3	76,1	134,4	127,8	104,3
inwestycyjne investment	80,4	57,5	102,2	96,6	70,9
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	1,0	1,6	0,8
inwestycyjne investment	.	.	0,7	1,0	0,7
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	536,9	853,6	3 739,1	4 116,6
inwestycyjne investment	.	488,4	793,5	3 726,8	4 069,1
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	965,3	904,4	708,4
inwestycyjne investment	.	.	0,1	0,0	0,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**1 667,9**	**1 189,7**	**1 188,5**	**1 107,5**	**1 310,1**
inwestycyjne §§ 620 i 625 *investment* §§ 620, 625	778,3	613,2	563,1	638,6	776,1

29 Do 31 grudnia 2021 r. wypłaty świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci były zadaniami samorządów, finansowanymi z dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej. Od 1 stycznia 2022 r. zadanie to przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w okresie przejściowym jednostki kontynuowały wypłaty świadczeń, które zostały przyznane na okres do dnia 31 maja 2022 r. Ponadto od 1 stycznia 2023 r. wyłączono obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za wybrane grupy ubezpieczonych, za których składka zdrowotna była dotychczas finansowana ze środków budżetu państwa. W związku z tym, powiaty otrzymały w porównaniu z 2022 r. tylko niewielkie kwoty dotacji w dziale Ochrona Zdrowia.

Tablica 5.4. Dotacje powiatów (cd.)
Table 5.4. Grants for powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**7 677,1**	**7 827,6**	**10 039,7**	**12 799,9**	**13 813,8**
dotacje celowe targeted grants	**5 705,3**	**6 329,9**	**8 625,7**	**11 547,5**	**12 365,9**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	3 480,8	3 681,4	3 671,0	3 321,9	3 993,1
inwestycyjne investment	201,9	147,4	94,0	135,5	171,2
na zadania własne for own tasks	952,0	913,7	957,5	1 255,3	1 355,4
inwestycyjne investment	117,1	140,5	214,3	242,5	198,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	59,0	69,7	130,0	113,7	118,6
inwestycyjne investment	3,7	5,7	7,4	6,7	4,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks carried out on the basis of agreements between local government units	420,8	387,4	423,5	480,3	510,3
inwestycyjne investment	71,0	59,8	70,0	83,9	80,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	701,7	767,5	928,9	1 030,0	963,7
inwestycyjne investment	568,1	623,1	775,0	833,9	743,9
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	90,9	88,5	133,1	135,2	108,0
inwestycyjne investment	73,3	69,7	98,4	103,1	76,8
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	1,0	7,4	0,8
inwestycyjne investment	.	.	0,8	6,8	0,7
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	421,6	1 338,9	4 253,6	4 568,9
inwestycyjne investment	.	373,2	1 278,8	4 234,6	4 520,2
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	1 041,9	950,0	747,2
inwestycyjne investment	.	.	0,1	.	0,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**1 971,8**	**1 497,7**	**1 414,0**	**1 252,4**	**1 447,9**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	980,9	792,1	726,9	768,6	776,1

Tablica 5.4. Dotacje powiatów (cd.)
Table 5.4. Grants for powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem Grants total	**93,2**	**93,8**	**90,2**	**92,9**	**94,0**
dotacje celowe targeted grants	**96,2**	**97,2**	**91,2**	**93,4**	**94,5**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	97,0	97,4	99,0	99,4	99,4
inwestycyjne investment	66,6	54,9	97,9	99,1	99,7
na zadania własne for own tasks	97,1	95,4	97,3	95,8	95,2
inwestycyjne investment	83,7	72,6	90,7	85,2	84,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration units	73,5	81,9	85,9	91,7	88,0
inwestycyjne investment	49,7	68,3	93,0	85,9	89,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks carried out on the basis of agreements between local government units	92,7	97,0	97,0	96,1	97,9
inwestycyjne investment	81,7	93,9	87,1	87,1	96,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	93,4	84,6	89,1	91,1	91,9
inwestycyjne investment	93,5	83,4	88,5	90,7	91,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	107,0	86,0	101,0	94,5	96,6
inwestycyjne investment	109,7	82,5	103,9	93,7	92,3
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	96,8	21,4	103,1
inwestycyjne investment	.	.	95,6	14,6	100,0
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	127,3	63,8	87,9	90,1
inwestycyjne investment	.	130,8	62,0	88,0	90,0
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	92,7	95,2	94,8
inwestycyjne investment	.	.	83,7	.	.
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**84,6**	**79,4**	**84,1**	**88,4**	**90,5**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	79,3	77,4	77,5	83,1	100,0

Tablica 5.4. Dotacje powiatów (dok.)
Table 5.4. Grants for powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem **Grants total**	**106,2**	**102,6**	**123,3**	**131,3**	**109,3**
dotacje celowe **targeted grants**	**107,3**	**112,1**	**127,9**	**137,0**	**108,3**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	113,6	106,2	101,3	90,9	120,2
inwestycyjne investment	174,9	60,1	113,7	146,0	127,1
na zadania własne for own tasks	89,4	94,3	106,9	129,1	107,3
inwestycyjne investment	46,1	104,2	190,4	106,3	81,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration units	132,7	131,8	195,5	93,4	100,1
inwestycyjne investment	173,1	212,6	176,9	82,6	64,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	101,5	96,3	109,3	112,4	108,3
inwestycyjne investment	101,4	96,8	108,4	120,0	106,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	103,9	99,0	127,5	113,5	94,4
inwestycyjne investment	96,4	97,8	132,0	110,3	89,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	155,5	78,3	176,6	95,1	81,6
inwestycyjne investment	162,9	71,5	177,8	94,5	73,4
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	.	158,0	51,6
inwestycyjne investment	.	.	.	134,5	71,1
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	.	159,0	438,1	110,1
inwestycyjne investment	.	.	162,5	469,7	109,2
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	.	93,7	78,3
inwestycyjne investment	.	.	.	.	.
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**103,0**	**71,3**	**99,9**	**93,2**	**118,3**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	80,7	78,8	91,8	113,4	121,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. najwięcej środków z tytułu dotacji celowych pochodzących z budżetu państwa powiaty otrzymały z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym m.in. z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych). Ich wartość wyniosła 4 116,6 mln zł, co stanowiło 35,2% wartości dotacji celowych ogółem (34,7% przed rokiem). Duża część, bo 98,8% wartości Funduszu, została przeznaczona na inwestycje.

Drugą co do wielkości pozycję dotacji celowych stanowiły w 2024 r. wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – 3 969,3 mln zł czyli 34,0% dotacji celowych ogółem (w 2023 r. odpowiednio: 3 303,1 mln zł oraz 30,6%). Łącznie obie wspomniane grupy dotacji stanowiły udział 69,2% w dotacjach celowych w 2024 r. Warto przypomnieć, iż w okresie przed dominacją funduszy pandemicznych, jeszcze w latach 2020-2021, kwoty wydatkowane na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej stanowiły ponad połowę wartości dotacji celowych.

Wykres 5.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty
Chart 5.5. Structure of targeted grants received by powiats

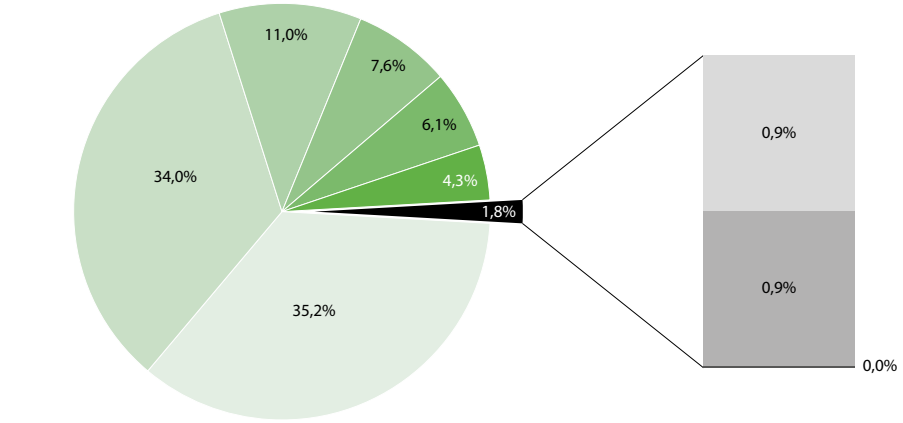

Otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
Received from COVID-19 Counteracting Fund

Na zadania z zakresu adm. rządowej
For tasks of the government administration

Na zadania własne
For own tasks

Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań
From financial assistance granted between local government units for financing own tasks

Otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków
Received from Aid Fund or other means

Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST
For tasks realized on the basis of agreements between local government units

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej
For tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies

Otrzymane z funduszy celowych
Received from appropriated funds

Na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach
For financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dochodów powiatów wykonanych z tytułu dotacji ogółem, dotacje na zadania bieżące w 2024 r. wyniosły 6 974,6 mln zł, tj. 53,7% dotacji ogółem, zaś dotacje na zadania inwestycyjne osiągnęły kwotę 6 015,5 mln zł, czyli odpowiednio 46,3% ogółu dotacji. W szczególności na zadania bieżące obszaru „§§ 200, 205, 620 i 625" przeznaczono 534,0 mln zł, tj. 40,8% środków tych dotacji, a na zadania inwestycyjne w tym obszarze kwotę 776,8 mln zł, tj. pozostałe 59,2% wykonanych środków.

Kwota dotacji celowych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej prawie w całości była przeznaczona na wydatki bieżące (95,7%), a zaledwie w 4,3% na wydatki inwestycyjne (170,8 mln zł). Na zadania

własne powiaty otrzymały w 2024 r. z budżetu państwa kwotę 1 290,4 mln zł, tj. 11,0% ogółu dotacji celowych. Z tego na zadania bieżące przekazano 1 122,3 mln zł, czyli 87,0% dotacji na zadania własne.

Obok dotacji celowej Funduszu COVID-19, której wartość w roku 2024 spowolniła, lecz nadal rosła, warto zwrócić uwagę na wielkość Funduszu Pomocy, skierowanego na zapobieganie skutkom trwającej od 2022 r. agresji Rosji na Ukrainę. Ma on charakter funduszu wydatków bieżących, praktycznie bez udziału inwestycji. W latach 2022-2023 osiągał corocznie kwotę przekraczającą 900 mln zł. W 2024 r. w kwocie 708,4 mln zł stanowił 6,1% wartości dotacji celowych ogółem (przy 8,4% w 2023 r. oraz 12,3% w 2022 r.).

Subwencja ogólna
General subvention

W 2024 r. subwencja ogólna dla powiatów osiągnęła kwotę 23 708,0 mln zł, co oznaczało jej wzrost o 29,2% w porównaniu do poprzedniego roku, przy wykonaniu planu w 100,6%. Na rachunki powiatów przekazano środki pochodzące z subwencji ogólnej w łącznej wysokości z tytułu m.in.: części oświatowej subwencji ogólnej, części wyrównawczej subwencji ogólnej, części równoważącej subwencji ogólnej. Wprowadzona po raz pierwszy w 2024 r. dla JST wszystkich kategorii część rozwojowa subwencji ogólnej w przypadku powiatów wyniosła 434,1 mln. zł.

Na duży wzrost subwencji ogólnej powiatów wpłynął znaczny przyrost części wyrównawczej, która wzrosła o 56,5%. Wysokie tempo wzrostu w powiatach w 2024 r. wykazały także jej część oświatowa (wzrost o 35,4%) oraz część równoważąca (wzrost o 40,7%).

Tablica 5.5. Subwencja ogólna powiatów
Table 5.5. General subvention of powiats

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	**13 417,1**	**14 962,4**	**14 566,1**	**18 356,6**	**23 708,0**
część oświatowa educational part	9 918,6	10 166,3	10 755,7	12 689,5	17 187,1
część równoważąca balancing part	719,1	785,7	910,7	804,9	1 132,6
część wyrównawcza equalizing part	2 606,8	2 867,7	2 676,9	2 729,5	4 272,7
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	434,1
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	172,7	1 142,8	222,8	2 132,8	681,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	**13 407,4**	**14 687,6**	**14 549,5**	**18 244,4**	**23 555,6**
część oświatowa educational part	9 917,7	10 167,3	10 751,8	12 683,7	17 165,6
część równoważąca balancing part	719,1	785,7	910,7	805,2	1 132,6
część wyrównawcza equalizing part	2 606,8	2 867,7	2 676,9	2 729,8	4 272,7
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	434,1
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	163,8	867,1	210,2	2 025,7	550,6

Tablica 5.5. Subwencja ogólna powiatów (dok.)
Table 5.5. General subvention of powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %				
Subwencja ogólna General subvention	**100,1**	**101,9**	**100,1**	**100,6**	**100,6**
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	105,4	131,8	106,0	105,3	123,8
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Subwencja ogólna General subvention	**115,2**	**111,5**	**97,4**	**126,0**	**129,2**
część oświatowa educational part	115,8	102,5	105,8	118,0	135,4
część równoważąca balancing part	108,5	109,3	115,9	88,4	140,7
część wyrównawcza equalizing part	115,9	110,0	93,3	102,0	156,5
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	.
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	101,9	661,9	19,5	957,2	32,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Podobnie jak w latach ubiegłych, największa część subwencji ogólnej otrzymywanej przez powiaty przeznaczona była na finansowanie zadań oświatowych. W ramach części oświatowej subwencji ogólnej w 2024 r. przekazano powiatom kwotę 17 187,1 mln zł, czyli 72,5% przyznanej im subwencji ogólnej (rok wcześniej 69,1%).

5.2. Wydatki powiatów
5.2. Expenditure of powiats

W 2024 r. wydatki ogółem powiatów osiągnęły wartość 54 925,5 mln zł, tj. o 17,3% więcej niż w 2023 r., utrzymując tym samym wykraczające ponad 17%, stabilne roczne tempo wzrostu kolejnych trzech lat 2022-2024. W 2024 r. wydatki bieżące w powiatach (43 340,7 mln zł) wzrosły o 20,5%, natomiast wydatki majątkowe (11 584,8 mln zł) – o 6,5%, a zatem znacznie poniżej czterdziestoprocentowego tempa wzrostu w okresie lat 2022-2023. Plan wydatków ogółem na 2024 r. w powiatach został wykonany w 93,2%, czyli z takim samym udziałem, jak w roku poprzednim. W strukturze wydatków powiatów wydatki bieżące stanowiły 78,9%, zaś wydatki majątkowe pozostałe 21,1%.

Tablica 5.6. Wydatki powiatów
Table 5.6. Expenditure for powiats

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**32 313,9**	**34 172,7**	**40 003,2**	**46 836,2**	**54 925,5**
wydatki bieżące current expenditure	**27 027,9**	**28 745,1**	**32 260,5**	**35 957,4**	**43 340,7**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	16 967,7	18 095,4	19 668,2	22 709,4	28 244,6
dotacje grants	2 064,1	2 174,5	2 424,6	2 847,7	3 688,4
na obsługę długu on debt service	131,5	86,7	332,9	451,9	449,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	3,9	4,1	3,3	1,0	3,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	1 176,1	1 191,3	1 157,5	1 195,4	1 222,3
pozostałe wydatki other expenditure	6 684,5	7 193,0	8 674,0	8 751,9	9 732,3
wydatki majątkowe property expenditure	**5 286,0**	**5 427,7**	**7 742,7**	**10 878,9**	**11 584,8**
inwestycyjne investment	5 196,4	5 324,0	7 659,0	10 806,4	11 506,5
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Wydatki ogółem Total expenditure	**35 257,9**	**37 650,6**	**43 608,1**	**50 259,1**	**58 911,9**
wydatki bieżące current expenditure	**28 846,0**	**30 480,0**	**34 032,3**	**37 713,2**	**45 647,2**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	17 424,3	18 513,0	20 094,2	23 144,9	28 924,4
dotacje grants	2 184,3	2 290,9	2 539,0	2 941,9	3 826,7
na obsługę długu on debt service	175,8	132,5	353,6	484,4	491,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	31,1	32,9	20,9	17,1	27,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	1 261,6	1 258,3	1 220,5	1 254,3	1 294,1
pozostałe wydatki other expenditure	7 768,8	8 252,5	9 804,1	9 870,5	11 082,5
wydatki majątkowe property expenditure	**6 412,0**	**7 170,5**	**9 575,8**	**12 545,9**	**13 264,7**
inwestycyjne investment	6 313,6	7 059,1	9 490,2	12 467,6	13 185,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Total expenditure	**91,7**	**90,8**	**91,7**	**93,2**	**93,2**
wydatki bieżące current expenditure	**93,7**	**94,3**	**94,8**	**95,3**	**94,9**

Tablica 5.6. Wydatki powiatów (dok.)
Table 5.6. Expenditure for powiats (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION in % (cont.)					
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	97,4	97,7	97,9	98,1	97,6
dotacje grants	94,5	94,9	95,5	96,8	96,4
na obsługę długu on debt service	74,8	65,5	94,2	93,3	91,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	12,5	12,5	16,0	5,8	13,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	93,2	94,7	94,8	95,3	94,4
pozostałe wydatki other expenditure	86,0	87,2	88,5	88,7	87,8
wydatki majątkowe property expenditure	**82,4**	**75,7**	**80,9**	**86,7**	**87,3**
inwestycyjne investment	82,3	75,4	80,7	86,7	87,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Total expenditure	**109,1**	**105,8**	**117,1**	**117,1**	**117,3**
wydatki bieżące current expenditure	**111,0**	**106,4**	**112,2**	**111,5**	**120,5**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane wages and salaries with contributions charged	112,9	106,6	108,7	115,5	124,4
dotacje grants	111,1	105,3	111,5	117,5	129,5
na obsługę długu on debt service	73,0	66,0	383,8	135,7	99,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	40,6	105,1	81,4	29,8	377,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	105,4	101,3	97,2	103,3	102,2
pozostałe wydatki other expenditure	108,8	107,6	120,6	100,9	111,2
wydatki majątkowe property expenditure	**99,9**	**102,7**	**142,7**	**140,5**	**106,5**
inwestycyjne investment	99,6	102,5	143,9	141,1	106,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 5.6. Struktura wydatków powiatów według działów
Chart 5.6. Structure of powiats' expenditure by divisions

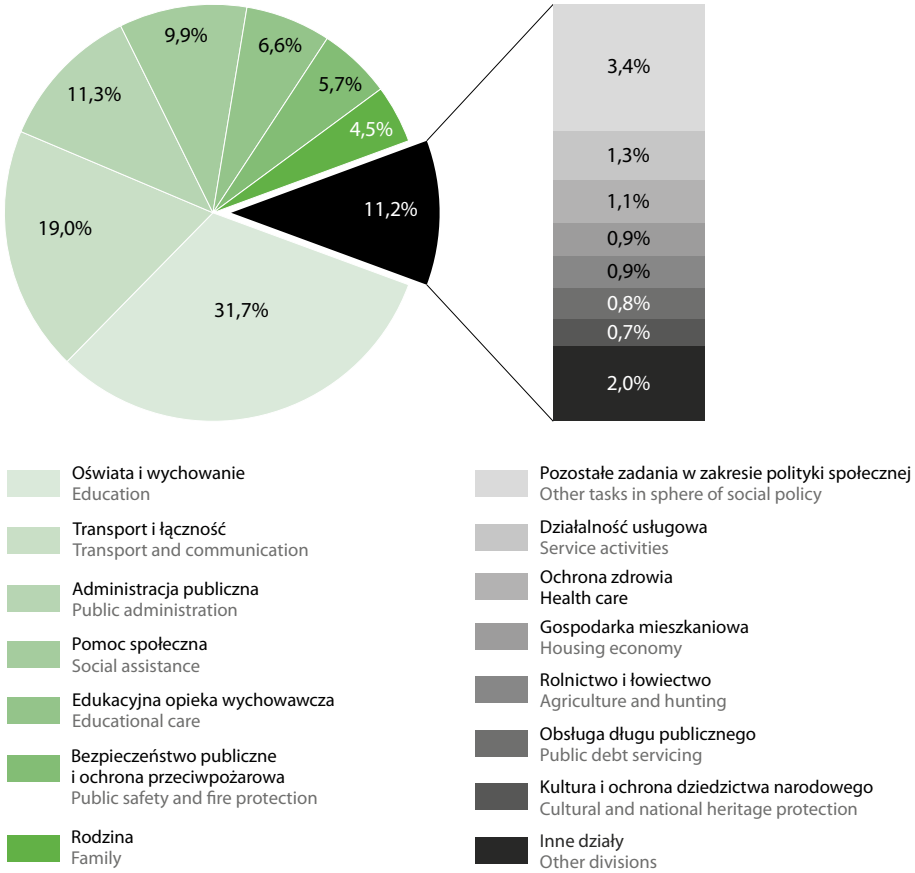

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. największą kategorię wydatków powiatów stanowiły działy: „Oświata i wychowanie" – 31,7% (wzrost o 2,2 p. proc. rok do roku) oraz „Transport i łączność" – 19,0 (spadek o 1,0 p. proc r/r). Kolejne działy co do wielkości wydatków stanowiły „Administracja publiczna" – 11,3% (odpowiednio 11,4% w roku poprzednim), „Pomoc społeczna" – 9,9% (10,2%), „Edukacyjna opieka wychowawcza" – 6,6% (6,4%,) „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa" – 5,7% (6,0%), „Rodzina" – 4,4% (4,4%), „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej" – 3,4% (3,7%). Wydatki w reszcie działów stanowiły łącznie 7,8% (8,5%) wydatków powiatów ogółem.

Wykres 5.7. Wydatki bieżące i majątkowe powiatów
Chart 5.7. Current and capital expenditure of powiats

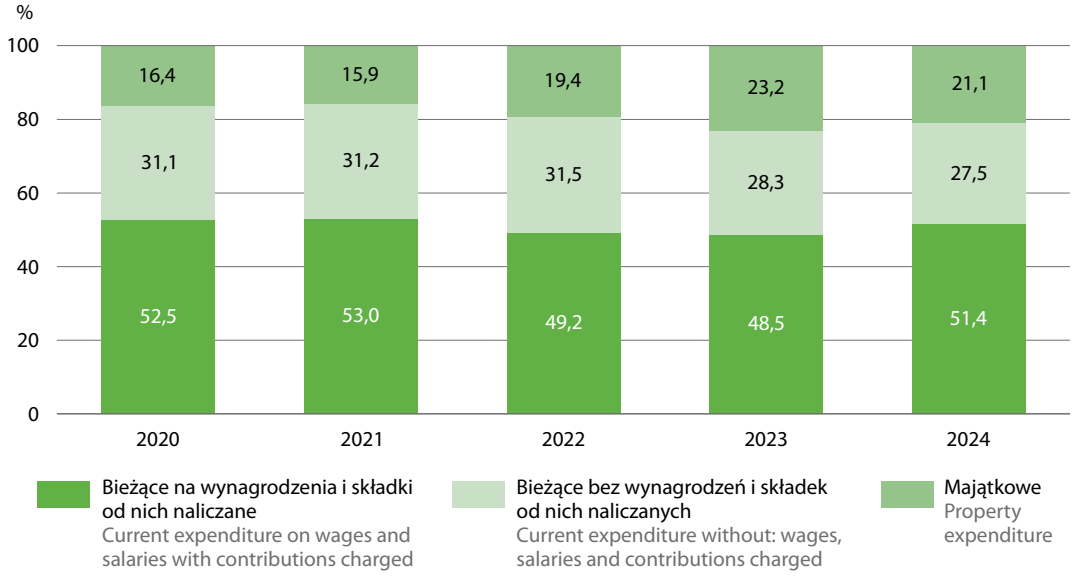

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 5.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r)
Chart 5.8. Changes of selected categories of powiats expenditure (y/y)

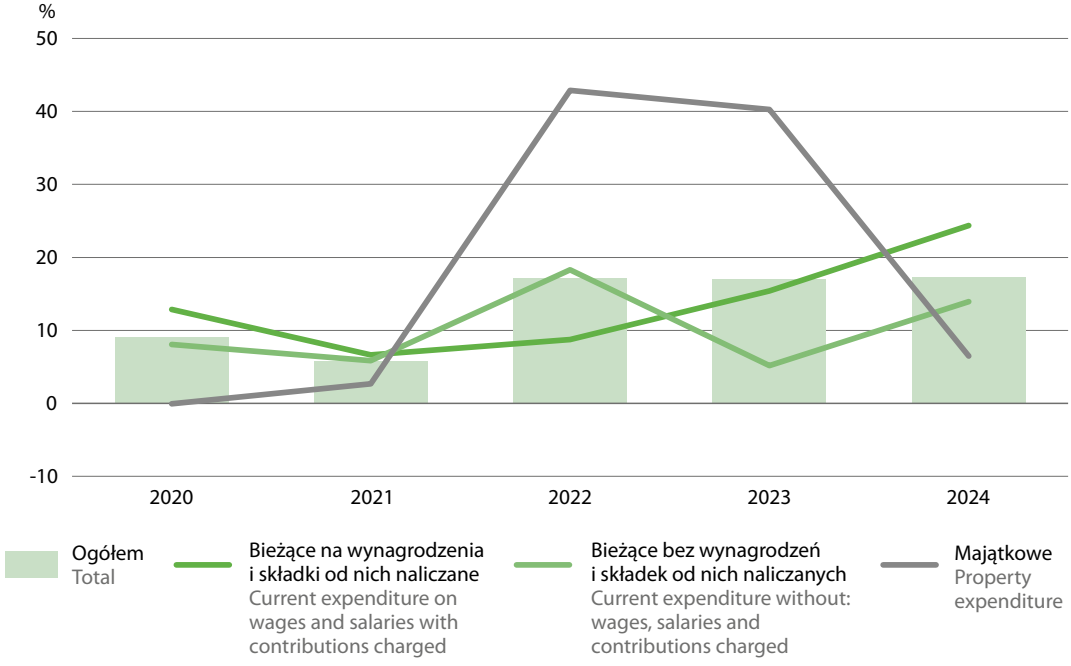

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r., podobnie jak we wcześniejszych okresach, największą kategorię wydatków stanowiły w powiatach wynagrodzenia (wraz z naliczanymi składkami), na co przeznaczono 28 244,6 mln zł (51,4% ogółu wydatków, 65,2% wydatków bieżących). Była to kwota o 24,4% większa niż w 2023 r. Duży wpływ wywarły

na to stosunkowo wysokie podwyżki płac nauczycieli. Wydatki majątkowe powiatów, które w 2024 r. wyniosły 11 584,8 mln zł, niemal w całości (99,3%) przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych.

5.3. Wynik budżetów powiatów
5.3. Result of budgets of powiats

Rok 2024 budżet powiatów zamknął się dodatnim wynikiem o wartości 671,4 mln zł (przy planowanym deficycie na poziomie 3 081,1 mln zł).

Na 314 powiatów ogółem funkcjonujących w Polsce nadwyżka budżetowa 2024 r. wystąpiła w 197 powiatach (86 w 2023 r.). W 63 powiatach w 2024 r. nadwyżka przekraczała poziom 5% w relacji wyniku do dochodów (w 21 w 2023 r.). Deficyt budżetowy odnotowano w 117 powiatach (odpowiednio 228). W tym deficyt na poziomie 10% lub głębszy zanotowano w 13 powiatach (39 w 2023 r.).

Wykres 5.9. Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów
Chart 5.9. Powiats by result/revenue relation

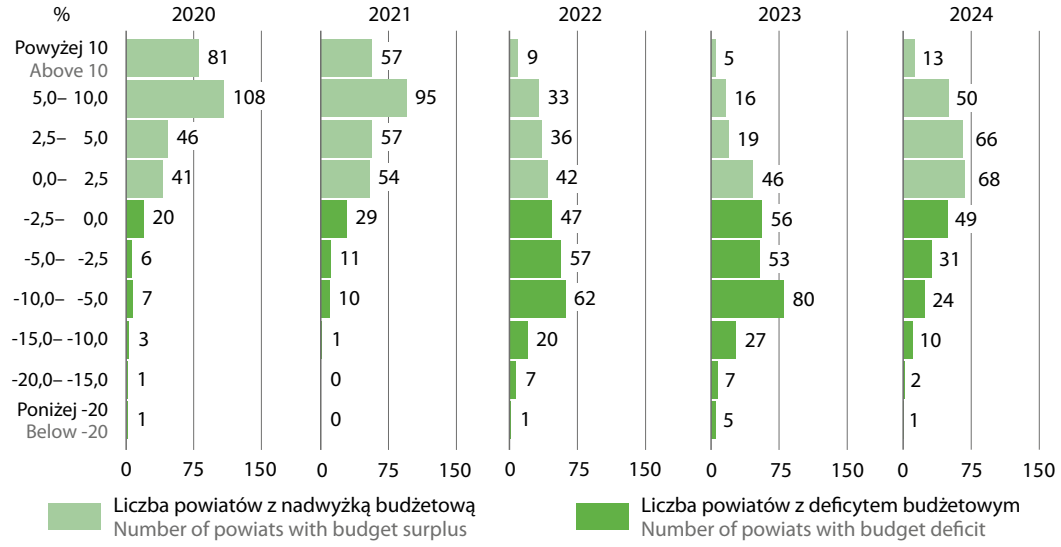

Uwaga. przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.
Note. the intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

5.4. Finansowanie
5.4. Financing

W 2024 r. przychody powiatów zostały zrealizowane w wysokości 6 198,4 mln zł, co stanowiło 142,0% planowanej kwoty przychodów. Jednocześnie przychody powiatów były nominalnie niższe o 15,8% w porównaniu z 2023 r. Największą kategorię przychodów stanowiła pozycja „wolne środki"[30] o wartości 2 326,3 mln zł (tj. 37,5% ogółu przychodów powiatów). Nadwyżka z lat ubiegłych (pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych) osiągnęła wartość 1 435,3 mln zł (23,2% ogółu przychodów).

30 Patrz: podrozdział 2.4. Finansowanie

Wykres 5.10. Przychody powiatów
Chart 5.10. Proceeds of powiats

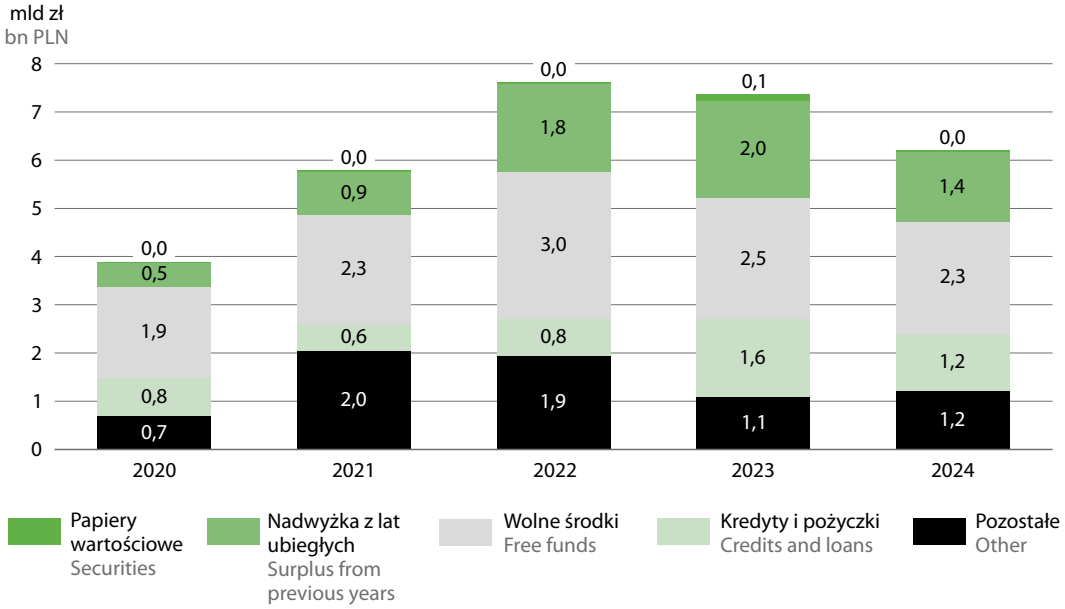

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. rozchody ogółem powiatów wyniosły 1 172,1 mln zł, co oznacza że nominalnie wzrosły o 12,4% względem 2023 r., kiedy wynosiły 1 043,1 mln zł. Największy w 2024 r. udział w strukturze rozchodów powiatów, wynoszący 74,1%, stanowiły spłaty kredytów i pożyczek (w 2023 r. udział ten wyniósł 75,3%).

Wykres 5.11. Rozchody powiatów
Chart 5.11. Outlays of powiats

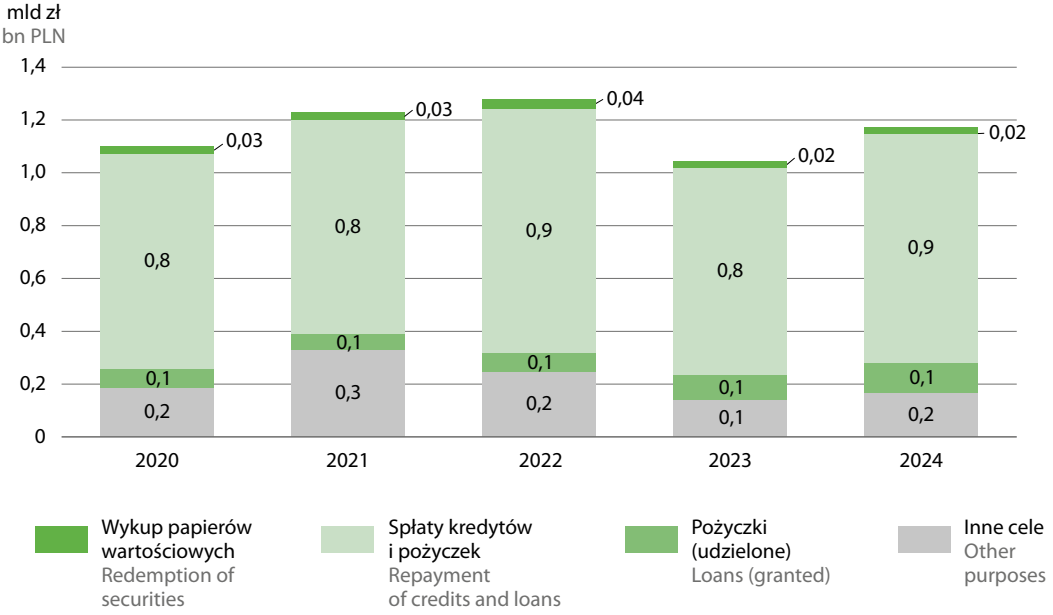

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 6. Gospodarka finansowa województw
Chapter 6. Financial economy of voivodships

W 2024 r. dochody województw wyniosły 35 743,2 mln zł, wydatki 33 189,9 mln zł, a wynik (stanowiący różnicę między dochodami a wydatkami) osiągnął 2 553,3 mln zł (nadwyżka). W porównaniu z rokiem poprzednim dochody wzrosły o 11,2%, zaś wydatki były wyższe o 4,6%. Wynik budżetów województw po raz kolejny osiągnął wartość dodatnią i zamknął się nadwyżką w wysokości 2 553,3 mln zł przy planowanym deficycie 310,3 mln zł.

W latach 2020-2023 r. dochody województw rosły średnio o 14,8%, a wydatki o 3,9 %. W 2024 r. dochody wzrosły o 11,2%. W latach 2020-2024 największą pozycją w kategorii dochodów województw były dochody własne.

Tablica 6.1. **Dochody, wydatki i wynik budżetów województw**
Table 6.1. Voivodships revenue, expenditure and budgets result

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody Revenue	20 956,6	22 826,6	24 642,7	32 141,1	35 743,2
Wydatki Expenditure	19 708,0	20 802,1	23 780,8	31 734,4	33 189,9
Wynik Result	**1 248,6**	**2 024,5**	**861,9**	**406,7**	**2 553,3**
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody Revenue	20 488,4	21 843,6	24 803,5	32 069,4	35 982,6
Wydatki Expenditure	21 605.0	22 963,2	25 659,9	33 893,4	36292,8
Wynik Result	**-1 116,7**	**-1 119,5**	**-856,5**	**-1 824,0**	**-310,3**
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody Revenue	102,3	104,5	99,4	100,2	99,3
Wydatki Expenditure	91,2	90,6	92,7	93,6	91,5
Wynik Result	.	.	.	.	.
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	111,7	108,9	108,0	130,4	111,2
Wydatki Expenditure	107,2	105,6	114,3	133,4	104,6
Wynik Result	.	.	.	.	.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6.1. Budżety województw
Chart 6.1. Budgets of voivodships

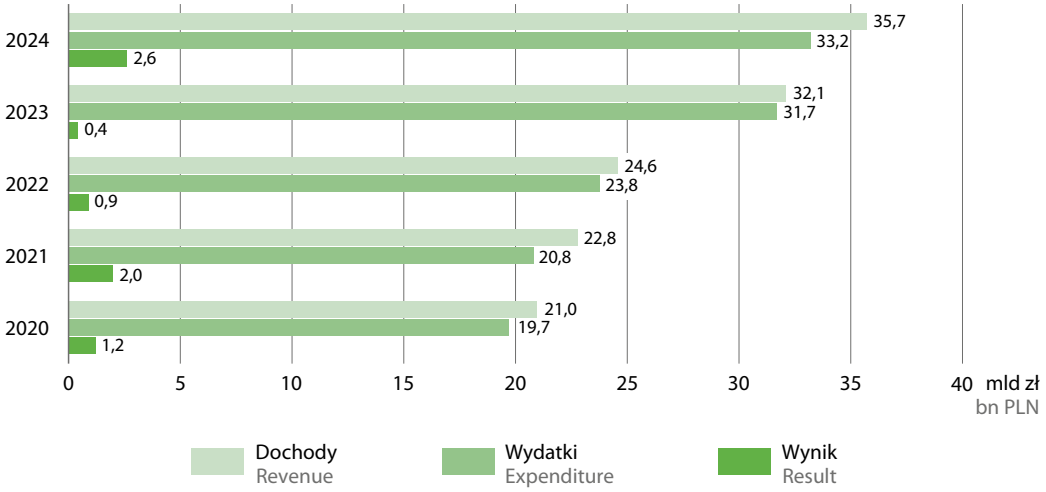

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

6.1. Dochody województw
6.1. Revenue of voivodships

W 2024 r. dochody ogółem województw wyniosły 35 743,2 mln zł (o 11,2% więcej niż w 2023 r.) co stanowiło 99,3% planu. W strukturze dochodów województw największą pozycją były dochody własne 22 091,5 mln zł, tj. 61,8%. Dotacje ogółem wynosiły 7 307,0 mln zł i stanowiły 20,4% dochodów ogółem, zaś subwencja ogólna 6 344,7 mln zł, tj. 17,8%. W porównaniu do 2023 r. zwiększył się udział dochodów własnych o 5,4 p. proc., natomiast udział dotacji zmniejszył się o 4,9 p. proc., a udział subwencji spadł o 0,5 p. proc.

Tablica 6.2. Dochody województw
Table 6.2. Revenue of voivodships

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**20 956,6**	**22 826,6**	**24 642,7**	**32 141,1**	**35 743,2**
dochody własne own revenue	10 669,2	12 698,8	14 009,5	18 126,4	22 091,5
dotacje ogółem grants total	7 078,3	6 453,7	6 376,3	8 126,3	7 307,0
subwencja ogólna general subvention	3 209,1	3 674,1	4 257,0	5 888,4	6 344,7
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody ogółem Revenue total	**20 488,4**	**21 843,6**	**24 803,5**	**32 069, 4**	**35 982,6**
dochody własne own revenue	9 736,7	11 124,9	13 833,6	17 770,6	21 743,5

Tablica 6.2. Dochody województw (dok.)
Table 6.2. Revenue of voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					
dotacje ogółem grants total	7 542,7	7 078,3	6 712,9	8 410,4	7 894,4
subwencja ogólna general subvention	3 209,1	3 657,0	4 257,0	5 888,4	6 344,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	**102,3**	**104,5**	**99,4**	**100,2**	**99,3**
dochody własne own revenue	109,6	114,1	101,3	102,0	101,6
dotacje ogółem grants total	93,8	91,4	95,0	96,6	92,6
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,5	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	**111,7**	**108,9**	**108,0**	**130,4**	**111,2**
dochody własne own revenue	107,6	119,0	110,3	129,4	121,9
dotacje ogółem grants total	112,7	91,2	98,8	127,4	89,9
subwencja ogólna general subvention	125,3	114,5	115,9	138,3	107,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6.2. Dochody województw
Chart 6.2. Revenue of voivodships

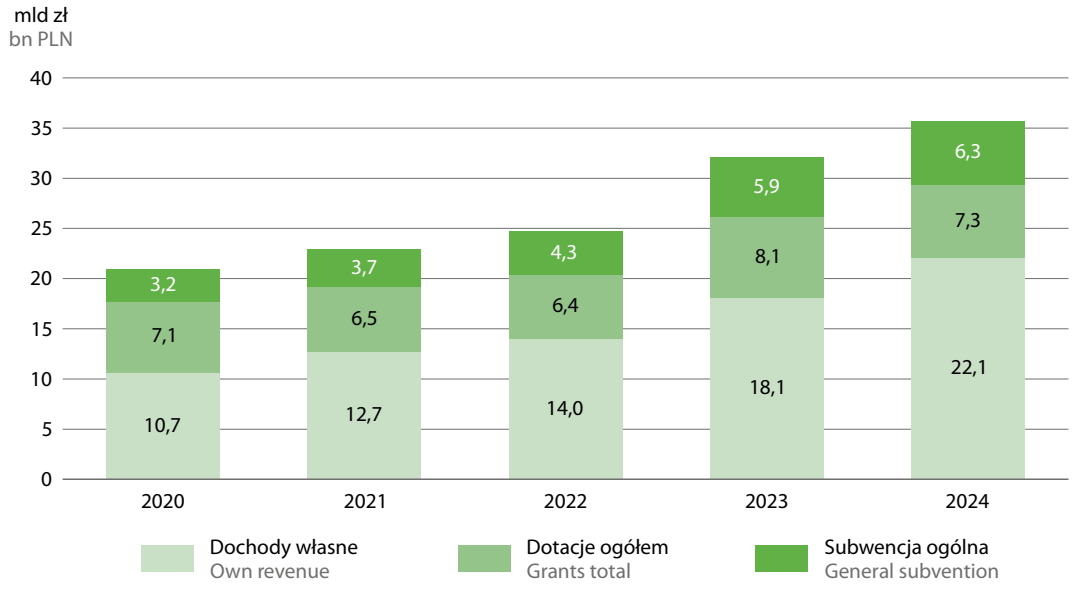

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dochody własne
Own revenue

W 2024 r. dochody własne województw wyniosły 22 091,5 mln zł, co oznaczało wzrost o 21,9% w relacji do roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 101,6%. W strukturze dochodów własnych województw największą pozycją (74,7%) były wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w wysokości 16 512,8 mln zł.

Tablica 6.3. Dochody własne województw
Table 6.3 Own revenue of voivodships

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**10 669,2**	**12 698,8**	**14 009,5**	**18 126,4**	**22 091,5**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	7 291,7	9 239,9	9 787,5	14 074,5	16 512,8
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 762,1	1 983,4	2 342,3	1 647,3	2 563,7
dochody z majątku revenue from the property	244,4	287,0	227,5	230,8	291,6
pozostałe dochody other revenue	1 370,9	1 188,4	1 652,2	2 173,9	2 723,4
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dochody własne Own revenue	**9 736,6**	**11 124,9**	**13 833,6**	**17 770,6**	**21 743,5**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	6 657,5	7 933,7	9 788,1	14 074,5	16 512,8
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 711,9	1 836,0	2 342,3	1 647,3	2 554,0
dochody z majątku revenue from the property	241,4	250,5	184,1	183,2	227,9
pozostałe dochody other revenue	1 125,9	1 104,7	1 519,1	1 865,6	2 448,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody własne Own revenue	**109,6**	**114,1**	**101,3**	**102,0**	**101,6**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	109,5	116,5	100,0	100,0	100,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	102,9	108,0	100,0	100,0	100,4
dochody z majątku revenue from the property	101,2	114,6	123,5	125,9	128,0
pozostałe dochody other revenue	121,8	107,6	108,8	116,5	111,2

Tablica 6.3. Dochody własne województw (dok.)
Table 6.3 Own revenue of voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Dochody własne Own revenue	**107,6**	**119,0**	**110,3**	**129,4**	**121,8**
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	103,7	126,7	105,9	143,8	117,3
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	98,0	112,6	118,1	70,3	155,6
dochody z majątku revenue from the property	135,0	117,4	79,3	101,4	126,3
pozostałe dochody other revenue	152,5	86,7	139,0	131,6	125,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w dochodach własnych województw zmniejszył się w stosunku do poprzedniego roku o 2,9 p. proc., zaś udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) zwiększył się o 2,5 p. proc. W 2024 r. dochody województw z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) wzrosły o 55,6%, z 1 647,3 mln zł do 2 563,7 mln zł[31]. Dochody z majątku zwiększyły się o 26,3% i wyniosły 291,6 mln zł. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększyły się o 17,3%, a pozostałe dochody wzrosły o 25,3%.

Wykres 6.3. Struktura dochodów własnych województw
Chart 6.3. Structure of own revenue of voivodships

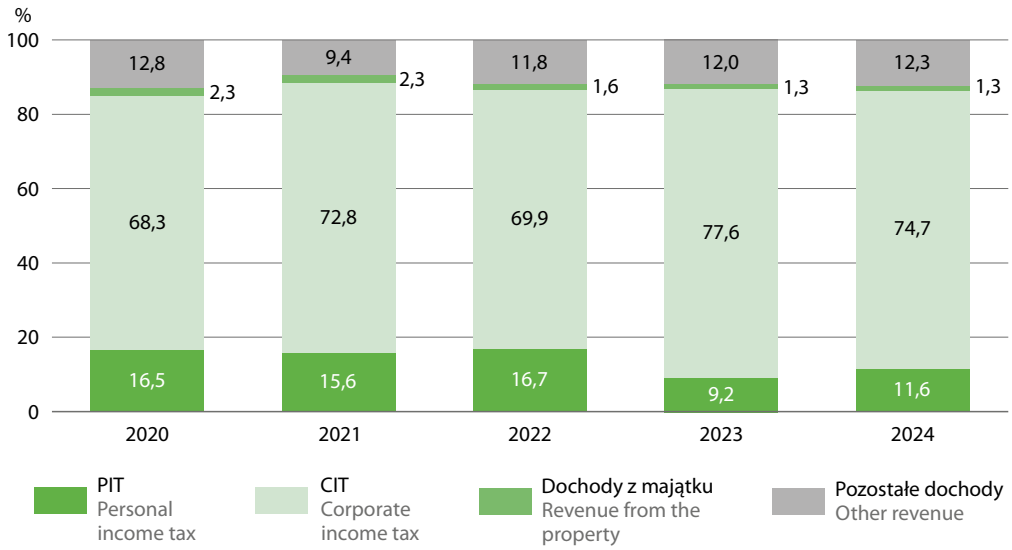

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

31 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST.

Wykres 6.4. **Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)**
Chart 6.4. Change of selected categories of own revenue (y/y)

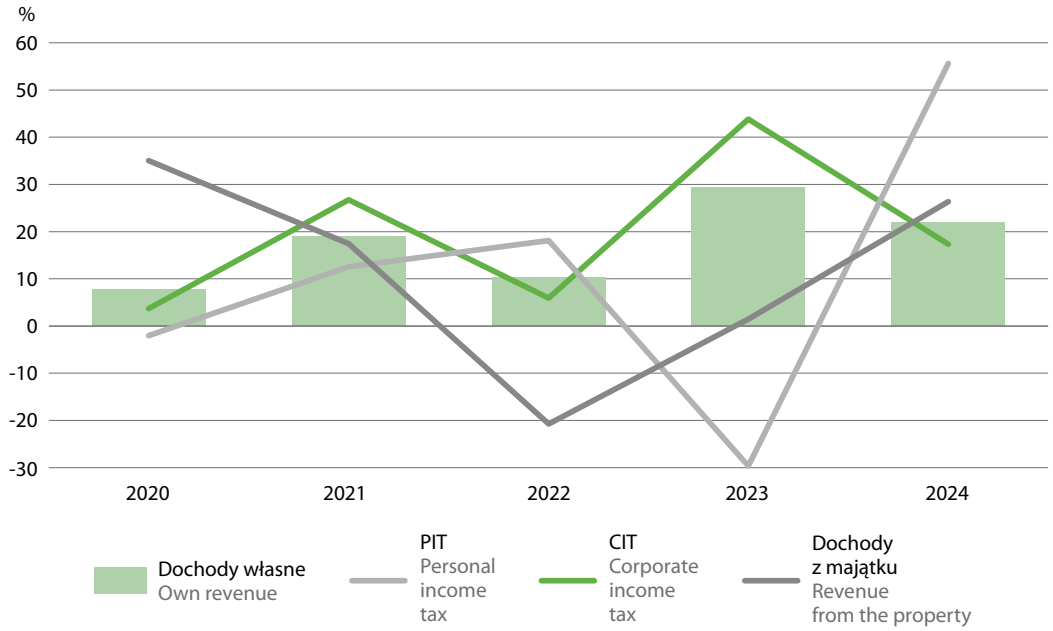

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje ogółem
Grants total

W 2024 r. dotacje ogółem dla województw wyniosły 7 307,0 mln zł, co oznaczało ich spadek o 10,1% w odniesieniu do 2023 r. i wykonanie planu w 92,6%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez województwa dotacje stanowiły 20,4%. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 stanowiły 56,0% dotacji ogółem, a 44,0% stanowiły dotacje celowe.

Tablica 6.4. **Dotacje ogółem dla województw**
Table 6.4. Total grants for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**7 078,3**	**6 453,7**	**6 376,3**	**8 126,3**	**7 307,0**
dotacje celowe targeted grants	**949,9**	**1 451,0**	**1 876,4**	**2 695,4**	**3 211,8**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	614,7	944,3	1 371,5	1 736,6	1 985,6
inwestycyjne investment	52,6	10,5	3,6	10,2	1,8
na zadania własne for own tasks	51,0	66,4	56,0	63,9	121,9
inwestycyjne investment	23,1	39,6	30,5	36,3	89,1

Tablica 6.4. Dotacje ogółem dla województw (cd.)
Table 6.4. Total grants for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł (dok.) EXECUTION in million PLN (cont.)					
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agrements with government administration bodies	15,7	35,4	27,9	29,0	39,2
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	57,0	62,9	63,1	56,7	59,5
inwestycyjne investment	4,7	5,8	13,9	6,6	2,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	132,4	161,1	193,8	189,8	205,6
inwestycyjne investment	90,8	99,8	132,3	110,5	91,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	79,2	57,3	68,7	74,4	51,6
inwestycyjne investment	22,0	8,0	19,1	34,3	13,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidising investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	0,0	0,0	0,3
inwestycyjne investment	.	.	0,0	0,0	0,3
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	123,5	63,4	501,1	704,1
inwestycyjne investment		121,9	63,1	501,1	704,1
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	32,0	43,9	44,1
inwestycyjne investment	.	.	0,0	0,0	0,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**6 128,4**	**5 002,7**	**4 499,0**	**5 430,9**	**4 095,2**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	3 244,9	3 032,7	2 527,4	3 453,7	1 889,3
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Dotacje ogółem Grants total	**7 542,7**	**7 061,7**	**6 712,9**	**8 410,4**	**7 894,4**
dotacje celowe targeted grants	**1 102,2**	**1 599,1**	**1 971,8**	**2 750,1**	**3 410,9**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	754,5	1 079,6	1 393,0	1 775,7	2 046,8
inwestycyjne investment	63,5	11,5	3,6	10,2	1,8

Tablica 6.4. Dotacje ogółem dla województw (cd.)
Table 6.4. Total grants for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
PLAN w mln zł (dok.) PLAN in million PLN (cont.)					
na zadania własne for own tasks	71,2	85,6	75,9	68,2	123,5
inwestycyjne investment	40,3	58,1	50,3	40,5	89,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agrements with government administration units	19,5	39,1	29,6	30,1	41,1
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	61,2	75,5	69,4	62,4	60,5
inwestycyjne investment	6,7	16,9	19,5	9,9	2,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	136,8	181,2	207,3	210,2	253,4
inwestycyjne investment	94,4	118,1	143,9	129,1	138,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	59,1	57,6	70,3	74,6	51,7
inwestycyjne investment	0,5	8,0	19,0	34,3	13,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidising investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments		.	0,0	0,0	0,3
inwestycyjne investment		.	0,0	0,0	0,3
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund		80,4	91,6	485,8	789,9
inwestycyjne investment		78,8	91,4	485,8	789,9
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means		.	34,7	43,0	43,6
inwestycyjne investment		.	0,0	0,0	0,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**6 440,5**	**5 462,7**	**4 741,0**	**5 660,3**	**4 483,5**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	3 380,4	3 299,0	2 650,2	3 549,3	2 018,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem Grants total	**93,8**	**91,4**	**95,0**	**96,6**	**92,6**
dotacje celowe targeted grants	**86,2**	**90,7**	**95,2**	**98,0**	**94,2**
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	81,5	87,5	98,5	97,8	97,0
inwestycyjne investment	82,8	91,3	99,5	99,8	99,4

Tablica 6.4. Dotacje ogółem dla województw (cd.)
Table 6.4. Total grants for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WSKAŹNIK WYKONANIA w % (dok.) RATE OF EXECUTION % (cont.)					
na zadania własne for own tasks	71,6	77,5	73,7	93,6	98,7
inwestycyjne investment	57,3	68,2	60,7	89,6	99,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration units	80,7	90,4	94,3	96,1	95,4
inwestycyjne investment	0,0	85,3	100,0	100,0	95,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	93,1	83,3	90,9	90,8	98,3
inwestycyjne investment	73,4	34,1	71,2	66,7	83,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	96,8	88,9	93,5	90,3	81,1
inwestycyjne investment	96,2	84,5	92,0	85,5	65,9
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	134,0	99,6	97,8	99,7	99,8
inwestycyjne investment	4 400,5	99,9	100,3	99,9	100,0
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidising investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	0,0	0,0	99,0
inwestycyjne investment	.	.	0,0	0,0	99,0
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	153,6	69,1	103,2	89,1
inwestycyjne investment	.	154,7	69,1	103,2	89,1
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	92,3	102,0	101,2
inwestycyjne investment	.	.	.	.	.
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**95,2**	**91,6**	**94,9**	**95,9**	**91,3**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	96,0	91,9	95,4	97,3	93,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	**112,7**	**91,2**	**98,8**	**127,4**	**89,9**
dotacje celowe targeted grants	**68,6**	**152,7**	**129,3**	**143,6**	**119,2**

Tablica 6.4. Dotacje ogółem dla województw (dok.)
Table 6.4. Total grants for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	83,8	153,6	145,2	126,6	114,3
inwestycyjne investment	2 023,1	20,0	34,3	283,3	17,6
na zadania własne for own tasks	13,4	130,2	84,3	114,1	190,8
inwestycyjne investment	22,5	171,4	77,0	119,0	245,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks carried out on the basis of agreements with government administration units	341,3	225,5	78,8	103,9	135,2
inwestycyjne investment	.	.	.	200,0	150,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	101,1	110,4	100,3	89,8	104,9
inwestycyjne investment	46,1	123,4	239,7	47,7	34,8
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	105,0	121,7	120,3	97,9	108,3
inwestycyjne investment	92,4	109,9	132,6	83,5	82,8
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	94,0	72,3	119,9	108,3	69,4
inwestycyjne investment	1 571,4	36,4	238,8	179,3	37,9
na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach for financing or subsidising investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments	.	.	.	.	.
inwestycyjne investment	.	.	.	.	.
otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 received from COVID-19 Counteracting Fund	.	.	51,3	790,4	140,5
inwestycyjne investment	.	.	51,8	794,1	140,5
otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków received from Aid Fund or other means	.	.	0,0	137,2	100,5
inwestycyjne investment	.	.	0,0	0,0	0,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 **grants §§ 200, 620 and 205, 625**	**125,1**	**81,6**	**89,9**	**120,7**	**75,4**
inwestycyjne §§ 620 i 625 investment §§ 620, 625	100,6	93,5	83,3	136,7	54,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Dotacje celowe dla województw wyniosły 3 211,8 mln zł, tj. o 19,2% więcej niż w roku poprzednim. Część dotacji celowych przekazana na zadania inwestycyjne wyniosła 902,2 mln zł, co stanowiło 28,1%.

Tytułem dotacji celowych z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej województwa otrzymały 1 985,6 mln zł, tj. 61,8% wszystkich dotacji celowych. Dotacje celowe na zadania własne wyniosły 121,9 mln zł, tj. 3,8%, a pozostałe kategorie stanowiły 34,4% dotacji celowych.

Wykres 6.5. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa
Chart 6.5. Structure of targeted grants received by voivodships

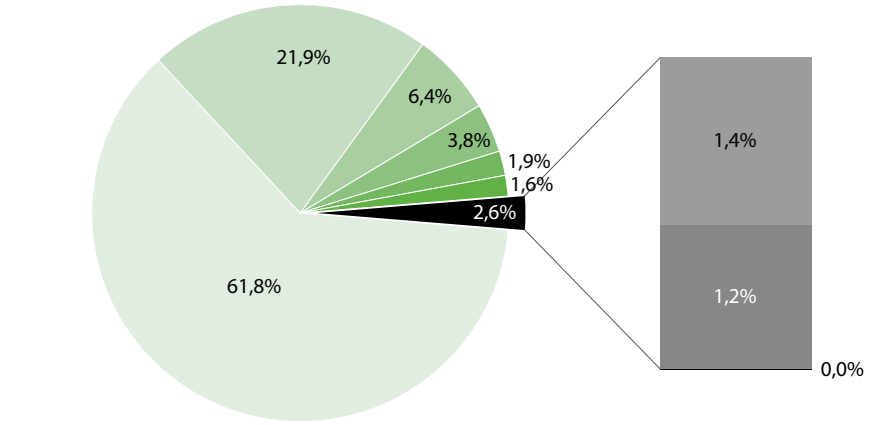

Na zadania z zakresu adm. rządowej
For tasks of the government administration

Otrzymane ze środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
Received from COVID-19 Counteracting Fund

Na zadania własne
For own tasks

Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań
From financial assistance granted between local government units for financing own tasks

Otrzymane z Funduszu Pomocy lub z innych środków
Received from Aid Fund or other means

Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST
For tasks realized on the basis of agreements between local government units

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej
For tasks carried out on the basis of agreements with government administration bodies

Otrzymane z funduszy celowych
Received from appropriated funds

Na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych oraz prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach
For financing or subsidizing investment tasks of historic buildings as well as renovation and conservation work on monuments

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2024 r. w ramach dotacji celowych z budżetu państwa dla województw z przeznaczeniem na zadania z zakresu administracji rządowej na zadania inwestycyjne przeznaczono 1,8 mln zł. Na zadania inwestycyjne, w ramach dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne, przeznaczono 89,1 mln zł.

W ramach dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 województwom przekazano 4 095,2 mln zł, czyli o 24,6% mniej niż w 2023 r. Na realizację zadań inwestycyjnych przekazano 1 889,3 mln zł, co stanowiło 46,1% tej dotacji.

Subwencja ogólna
General subvention

W 2024 r. subwencja ogólna dla województw wyniosła 6 344,7 mln zł, co oznaczało wzrost o 7,7% w porównaniu do 2023 r. Wydatki budżetu państwa z tytułu subwencji ogólnej dla województw zostały zrealizowane w pełnej wysokości środków zaplanowanych na 2024 r.

Tablica 6.5. Subwencja ogólna województw
Table 6.5. General subvention from the state budget for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	**3 209,1**	**3 674,1**	**4 257,0**	**5 888,4**	**6 344,7**
część oświatowa educational part	642,7	661,1	694,9	792,3	1 087,8
część regionalna regional part	592,6	638,8	885,0	1 169,1	1 257,1
część wyrównawcza equalizing part	1 576,1	1 738,7	2 319,7	3 171,3	3 511,4
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	102,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	397,7	635,5	357,4	755,7	385,6
PLAN w mln zł PLAN in million PLN					
Subwencja ogólna General subvention	**3 209,1**	**3 657,0**	**4 257,0**	**5 888,4**	**6 344,7**
część oświatowa educational part	642,7	661,1	694,9	792,9	1 087,8
część regionalna regional part	592,6	638,8	885,0	1 169,1	1 257,1
część wyrównawcza equalizing part	1 576,1	1 738,7	2 319,7	3 171,3	3 511,4
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	102,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	397,7	618,4	357,4	755,2	385,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna General subvention	**100,0**	**100,5**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0
część regionalna regional part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	100,0	102,8	100,0	100,1	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	**125,3**	**114,5**	**115,9**	**138,3**	**107,7**
część oświatowa educational part	105,4	102,9	105,1	114,0	137,3
część regionalna regional part	116,3	107,8	138,5	132,1	107,5
część wyrównawcza equalizing part	113,2	110,3	133,4	136,7	110,7

Tablica 6.5. Subwencja ogólna województw (dok.)
Table 6.5. General subvention from the state budget for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
część rozwojowa developing part	.	.	.	.	.
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	808,3	159,8	56,2	211,5	51,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą częścią subwencji ogólnej pozostawała część wyrównawcza, która stanowiła 55,3% (wobec 53,9% rok wcześniej). Udział części oświatowej zwiększył się do 17,1% (z 13,5% w 2023 r.), zaś część regionalna zmniejszyła się do 19,8% (wobec 19,9% w 2023 r.) wartości ogólnej subwencji.

6.2. Wydatki województw
6.2. Expenditure of voivodships

W 2024 r. wydatki ogółem województw wyniosły 33 189,9 mln zł, a ich plan został wykonany w 91,5%. W strukturze wydatków województw wydatki bieżące stanowiły 67,4%, zaś wydatki majątkowe 32,6%. W 2024 r. wydatki ogółem województw wzrosły o 4,6% w porównaniu z 2023 r., wydatki bieżące były wyższe o 13,9%, a wydatki majątkowe były niższe o 10,6%.

Tablica 6.6. Wydatki województw
Table 6.6. Expenditure of voivodships

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	WYKONANIE w mln zł EXECUTION in million PLN				
Wydatki ogółem Total expenditure	**19 708,0**	**20 802,1**	**23 780,8**	**31 734,4**	**33 189,9**
wydatki bieżące current expenditure	**12 720,1**	**13 290,7**	**15 838,7**	**19 645,1**	**22 377,5**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries with contributions charged	3 162,5	3 419,4	3 906,5	4 687,6	5 547,9
dotacje grants	5 922,9	5 519,9	6 569,3	8 045,6	9 217,5
na obsługę długu on debt service	98,2	62,1	253,4	315,7	266,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	9,5	14,6	18,9	26,5	23,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	112,5	121,6	160,2	187,4	162,0
pozostałe wydatki other expenditure	3 414,7	4 153,0	4 930,5	6 382,4	7 160,6
wydatki majątkowe property expenditure	**6 987,9**	**7 511,4**	**7 942,1**	**12 089,2**	**10 812,3**
inwestycyjne investment	6 663,0	7 097,4	7 409,6	11 425,4	10 089,9

Tablica 6.6. Wydatki województw (cd.)
Table 6.6. Expenditure of voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	PLAN w mln zł PLAN in million PLN				
Wydatki ogółem Total expenditure	**21 605,0**	**22 963,2**	**25 659,9**	**33 893,4**	**36 292,8**
wydatki bieżące current expenditure	**13 845,2**	**14 427,8**	**16 736,5**	**20 823,9**	**23 965,7**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries with contributions charged	3 335,5	3 579,9	4 069,7	4 940,5	5 802,3
dotacje grants	6 299,1	5 855,7	6 749,0	8 232,0	9 480,5
na obsługę długu on debt service	106,9	93,9	266,9	359,0	293,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	42,5	46,4	21,9	42,2	55,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	127,8	144,5	177,0	199,0	179,4
pozostałe wydatki other expenditure	3 933,4	4 707,4	5 452,1	7 051,3	8 154,8
wydatki majątkowe property expenditure	**7 759,8**	**8 535,4**	**8 923,4**	**13 069,5**	**12 327,1**
inwestycyjne investment	7 430,2	8 117,7	8 383,5	12 405,5	11 604,7
	WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %				
Wydatki ogółem Total expenditure	**91,2**	**90,6**	**92,7**	**93,6**	**91,5**
wydatki bieżące current expenditure	**91,9**	**92,1**	**94,6**	**94,3**	**93,4**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries with contributions charged	94,8	95,5	96,0	94,9	95,6
dotacje grants	94,0	94,3	97,3	97,7	97,2
na obsługę długu on debt service	91,8	66,1	94,9	87,9	90,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	22,2	31,5	86,5	62,8	41,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	88,0	84,2	90,5	94,2	90,3
pozostałe wydatki other expenditure	86,8	88,2	90,4	90,5	87,8
wydatki majątkowe property expenditure	**90,1**	**88,0**	**89,0**	**92,5**	**87,7**
inwestycyjne investment	89,7	87,4	88,4	92,1	86,9
	ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100				
Wydatki ogółem Total expenditure	**107,2**	**105,6**	**114,3**	**133,4**	**104,6**
wydatki bieżące current expenditure	**111,5**	**104,5**	**119,2**	**124,0**	**113,9**
wynagrodzenia i składki od nich naliczane on wages and salaries with contributions charged	104,8	108,1	114,2	120,0	118,4
dotacje grants	120,0	93,2	119,0	122,5	114,6
na obsługę długu on debt service	70,6	63,2	408,1	124,6	84,4

Tablica 6.6. Wydatki województw (dok.)
Table 6.6. Expenditure of voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ROK POPRZEDNI = 100 (dok.) PREVIOUS YEAR = 100 (cont.)				
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	113,1	154,8	129,5	140,1	86,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	83,8	108,1	131,7	117,0	86,4
pozostałe wydatki other expenditure	107,6	121,6	118,7	129,4	112,2
wydatki majątkowe property expenditure	**100,3**	**107,5**	**105,7**	**152,2**	**89,4**
inwestycyjne investment	99,9	106,5	104,4	154,2	88,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6.6. Struktura wydatków województw według działów
Chart 6.6. Structure of expenditure of voivodships by divisions

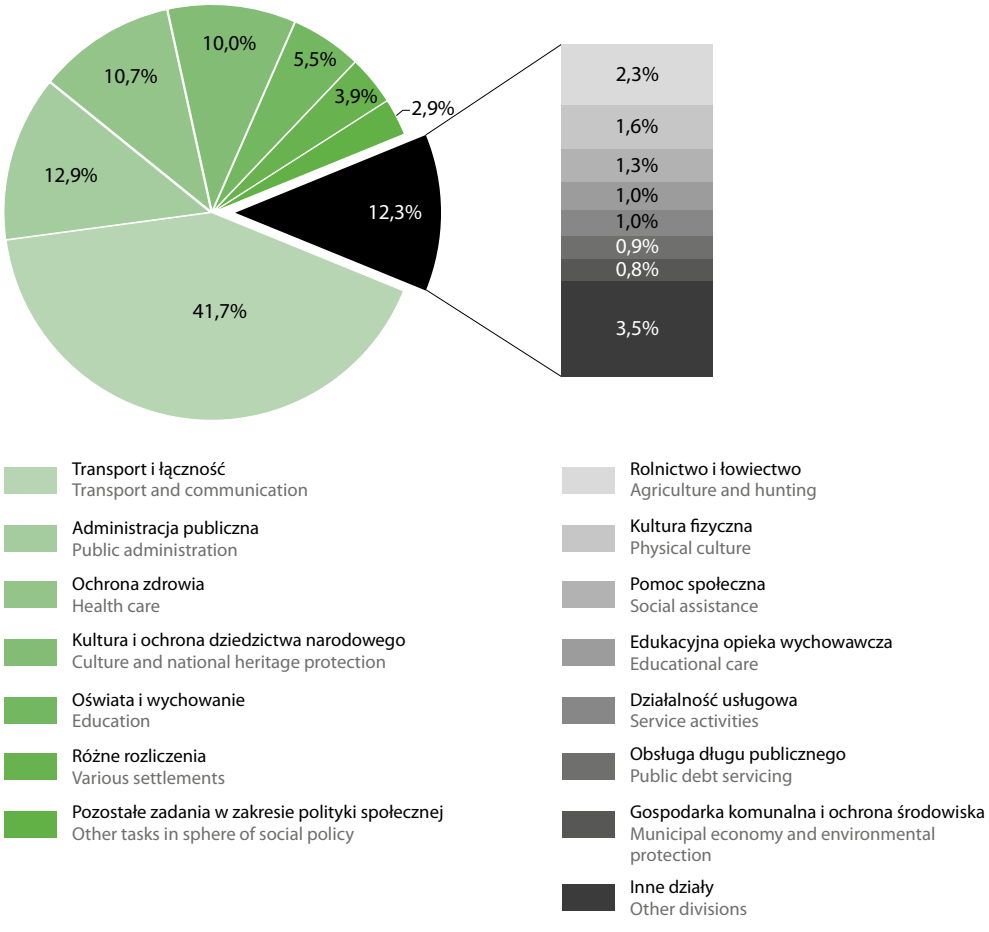

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków województw według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r. największy udział miały wydatki w dziale „Transport i łączność" – 41,7%. W dziale tym najważniejszą kategorię wydatkową stanowiły wydatki na wojewódzkie drogi publiczne – 52,9% oraz wydatki na krajowe przewozy kolejowe – 34,2%. Znaczący udział w wydatkach ogółem województw odnotowano w następujących działach: „Administracja publiczna" – 12,9%, „Ochrona zdrowia" – 10,7%, „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" – 10,0%.

W dziale „Transport i łączność" wystąpił wzrost wydatków o 2,5%, natomiast w dziale „Ochrona zdrowia" nastąpił ich spadek o 0,9%. Najwyższe wydatki w dziale „Ochrona zdrowia" odnotowano w rozdziale „Szpitale ogólne" – 52,0% oraz „Staże i specjalizacje medyczne" – 23,3%.

Wykres 6.7. Struktura wydatków województw
Chart 6.7. Structure of expenditure of voivodships

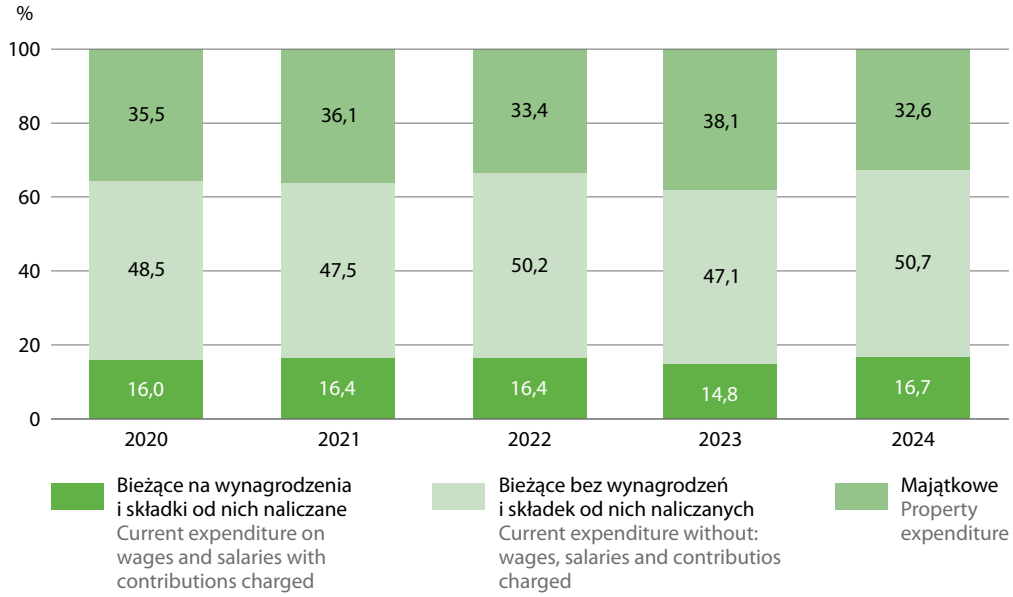

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6.8. Zmiany wybranych kategorii wydatków województw (r/r)
Chart 6.8. Changes of selected categories of voivodships expenditure (y/y)

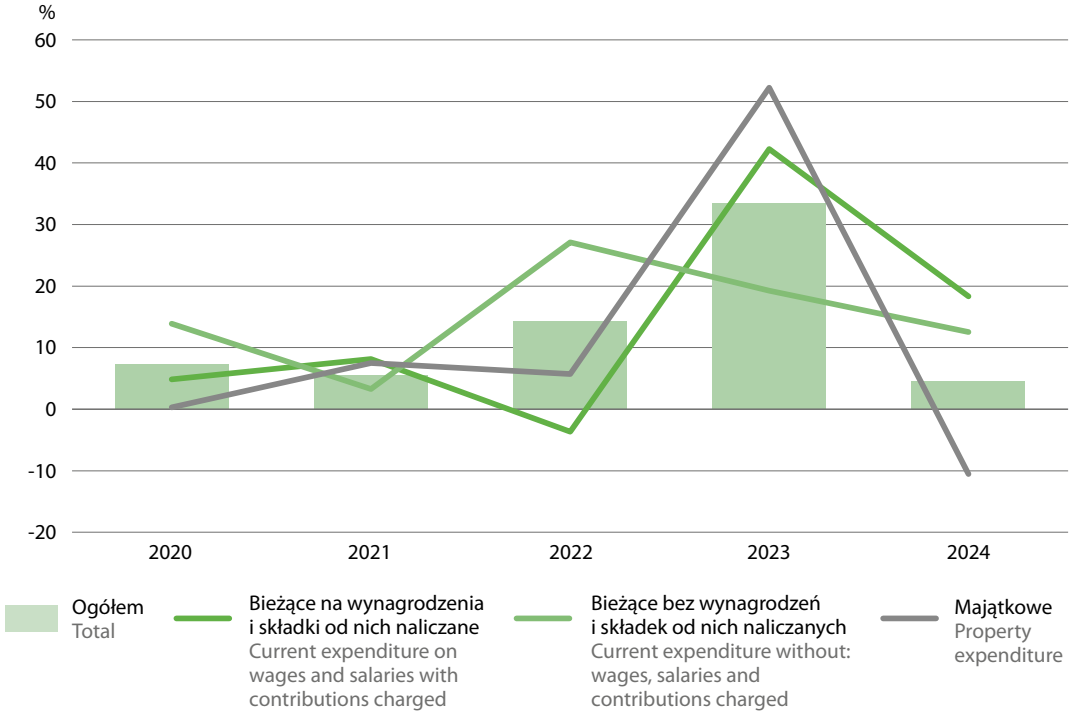

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Istotny udział w wydatkach bieżących województw miały dotacje (41,2%, tj. 9 217,5 mln zł) oraz wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (24,8%, tj. 5 547,9 mln zł). W strukturze wydatków na wynagrodzenia największą kategorię wydatkową stanowił dział „Administracja publiczna" (52,6%). W dalszej kolejności były to: „Oświata i wychowanie" (20,5%) oraz „Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej" (8,5%).

Wydatki majątkowe wyniosły 10 812,3 mln zł. Większość wydatków majątkowych województw, tj. 57,2%, zrealizowano w dziale „Transport i łączność". Znaczna część wydatków majątkowych została zrealizowana także w działach „Ochrona zdrowia" (19,3%) oraz „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego" (5,9%).

6.3. Wynik budżetów województw
6.3. Result of budgets of voivodships

W 2024 r. budżety województw ogółem zamknęły się nadwyżką w wysokości 2 553,3 mln zł, przy planowanym deficycie 310,3 mln zł (w 2023 r. odnotowano nadwyżkę w wysokości 406,7 mln zł). W 2024 r. czternaście województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 2 708,3 mln zł, a dwa województwa zamknęły budżet deficytem 155,0 mln zł.

Wykres 6.9. Województwa według relacji wyniku do dochodów
Chart 6.9. Voivodships by result/ revenue relation

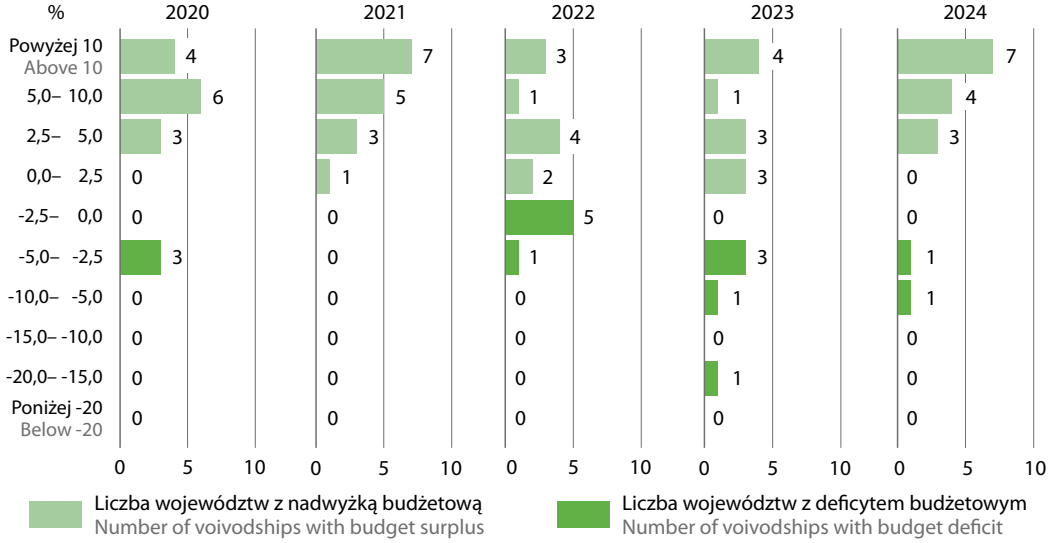

Uwaga. przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.
Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

6.4. Finansowanie
6.4. Financing

W 2024 r. województwa zrealizowały przychody w łącznej wysokości 5 096,5 mln zł, a rozchody w wysokości 1 340,0 mln zł. Największy udział w przychodach (43,4%) miała kategoria tzw. wolnych środków[32] w wysokości 2 210,8 mln zł. Przychody z kredytów i pożyczek stanowiły 4,7% wartości przychodów, zaś nadwyżka z lat ubiegłych 33,5%. Rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 53,7%, a z tytułu wykupu papierów wartościowych stanowiły 2,0% rozchodów ogółem województw.

32 Patrz: podrozdział 2.4. Finansowanie

Wykres 6.10. Przychody województw
Chart 6.10. Proceeds of voivodships

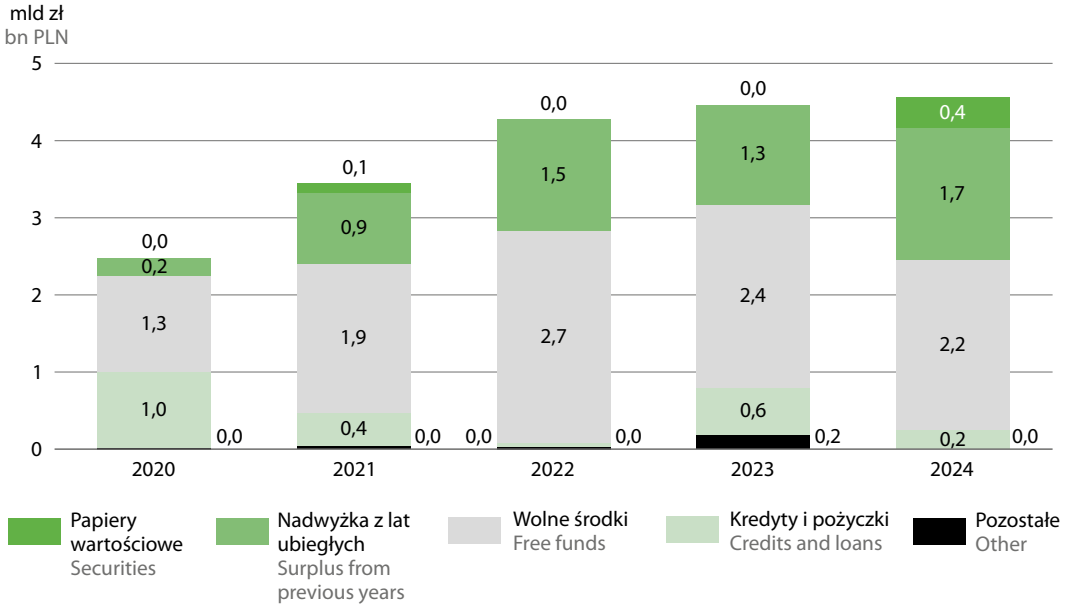

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6.11. Rozchody województw
Chart 6.11. Outlays of voivodships

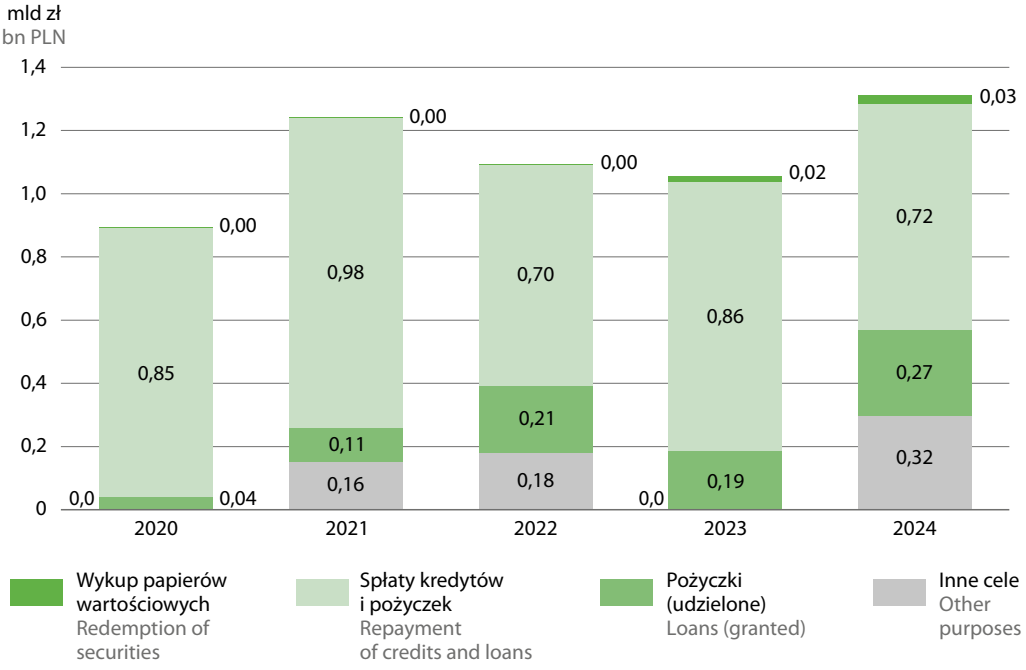

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rozdział 7. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego
Chapter 7. Debt of local government units

W 2024 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 111 056,9 mln zł (dane nieskonsolidowane). Udział tych jednostek w całości zadłużenia sektora finansów publicznych wyniósł 6,9%. W porównaniu do 2023 r. zobowiązania JST zwiększyły się o 8,1%.

Zmniejszenie zadłużenia w stosunku do 2023 r. odnotowano tylko dla kategorii województw. Zadłużenie województw wyniosło 4 601,1 mln zł i zmniejszyło się o 3,8%. W miastach na prawach powiatu odnotowano wzrost zadłużenia o 8,3%. Dla gmin i powiatów wzrost zadłużenia wyniósł odpowiednio 9,9% oraz 4,6% w stosunku do 2023 r. Kwota zobowiązań miast na prawach powiatu stanowiła 50,9% całości zadłużenia JST. Zadłużenie gmin stanowiło 38,4% całości zadłużenia, a zadłużenie powiatów oraz województw odpowiednio: 6,5% i 4,1% całości zadłużenia JST.

Tablica 7.1. Zobowiązania ogółem poszczególnych kategorii JST
Table 7.1. Total liabilities of individual categories of local government units

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
			w mln zł in million PLN		
JST ogółem **JST total**	**89 845,1**	**91 122,8**	**90 825,6**	**102 723,7**	**111 056,9**
gminy gminas	34 235,9	34 175,7	34 105,7	38 824,4	42 684,7
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	42 989,9	45 046,6	45 622,5	52 168,9	56 501,9
powiaty powiats	6 505,5	6 214,1	6 025,4	6 947,0	7 269,1
województwa voivodships	6 113,8	5 686,3	5 072,0	4 783,4	4 601,1
			ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100		
JST ogółem **JST total**	**109,5**	**101,4**	**99,7**	**113,1**	**108,1**
gminy gminas	105,8	99,8	99,8	113,8	109,9
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	115,9	104,8	101,3	114,3	108,3
powiaty powiats	98,9	95,5	97,0	115,3	104,6
województwa voivodships	102,1	93,0	89,2	94,3	96,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 102 782,7 mln zł, co stanowiło 92,5% zobowiązań ogółem JST – dług w tej kategorii zwiększył się o 6,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 8 173,8 mln zł i stanowiły 7,4% ogółu zobowiązań JST; odnotowano wzrost zadłużenia w tej kategorii długu o 31,0% w porównaniu z 2023 r. Zobowiązania wymagalne wyniosły

83,9 mln zł i w zestawieniu z poprzednim rokiem zmniejszyły się o 19,0%. Ich udział w zobowiązaniach ogółem był jednak marginalny i stanowił 0,1%.

Wykres 7.1. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu
Chart 7.1. Debt of local government units according to the place of issue

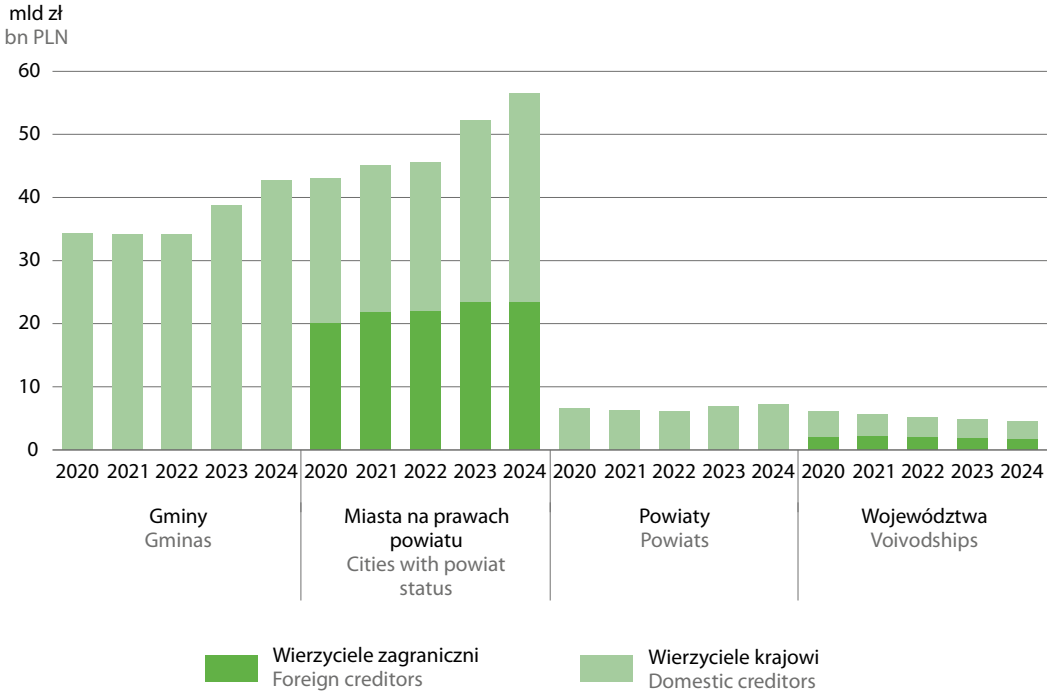

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zobowiązania JST wobec wierzycieli zagranicznych w 2024 r. wyniosły 25 316,1 mln zł i stanowiły 22,8% wszystkich wierzytelności. Nastąpiło zmniejszenie udziału o 1,9 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższy udział tych zobowiązań wystąpił w miastach na prawach powiatu, których zadłużenie wobec wierzycieli zagranicznych wyniosło 23 505,9 mln zł i stanowiło 92,8% całości zobowiązań zagranicznych JST. Dla miast na prawach powiatu zobowiązania wobec wierzycieli zagranicznych stanowiły 41,6% długu ogółem tej kategorii JST (45,0% przed rokiem). W województwach zobowiązania wobec wierzycieli zagranicznych w 2024 r. wyniosły 1810,2 mln zł i stanowiły 39,3% zobowiązań województw oraz 7,2% zobowiązań zagranicznych całości JST. Gminy i powiaty posiadają wyłącznie wierzytelności krajowe.

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego wobec wierzycieli nienależących do strefy euro wyniosły 20,1 mln zł.

Pod względem podziału na grupy wierzycieli jednostki samorządu terytorialnego w 2024 r. zadłużały się głównie w bankach krajowych. Zobowiązania wobec banków krajowych stanowiły 69,7% zadłużenia ogółem JST i wyniosły 77 457,4 mln zł. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych długoterminowych wyniosły 8 173,8 mln zł i stanowiły 7,4% całości zadłużenia JST. Zadłużenie u innych jednostek samorządu terytorialnego oraz zadłużenie w podlegających JST: zakładach, instytucjach i osobach prawnych[33] wyniosło 1954,1 mln zł, czyli 1,8% ogólnego zadłużenia JST.

33 Obejmuje: jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, w celu wykonywania zadań publicznych; z wyłączeniem banków i spółek prawa handlowego, zgodnie z art. 8 Ustawy o finansach publicznych z 2009 r. (Dz.U. 2023 poz. 1270).

Tablica 7.2. Wskaźnik zadłużenia do dochodów JST
Table 7.2. Debt to revenue ratio

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
	ZADŁUŻENIE JAKO % DOCHODÓW DEBT RATIO in %				
JST ogółem **JST total**	**29,5**	**27,3**	**26,3**	**28,4**	**25,7**
gminy gminas	23,0	20,9	19,9	22,8	21,1
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	42,9	40,6	41,4	45,6	40,9
powiaty powiats	18,8	17,2	15,4	15,3	13,1
województwa voivodships	29,2	24,9	20,6	14,9	12,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań do zrealizowanych dochodów ogółem w 2024 r. dla wszystkich JST wyniósł 25,7% i zmniejszył się o 2,6 p. proc. w stosunku do 2023 r. Zmniejszenie tego wskaźnika zadłużenia w porównaniu do poprzedniego roku odnotowano we wszystkich JST: gminach – o 1,7 p. proc., miastach na prawach powiatu – o 4,7 p. proc., powiatach – o 2,3 p. proc. i w województwach – o 2,0 p. proc.

Wykres 7.2. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.2. Debt to revenue ratio

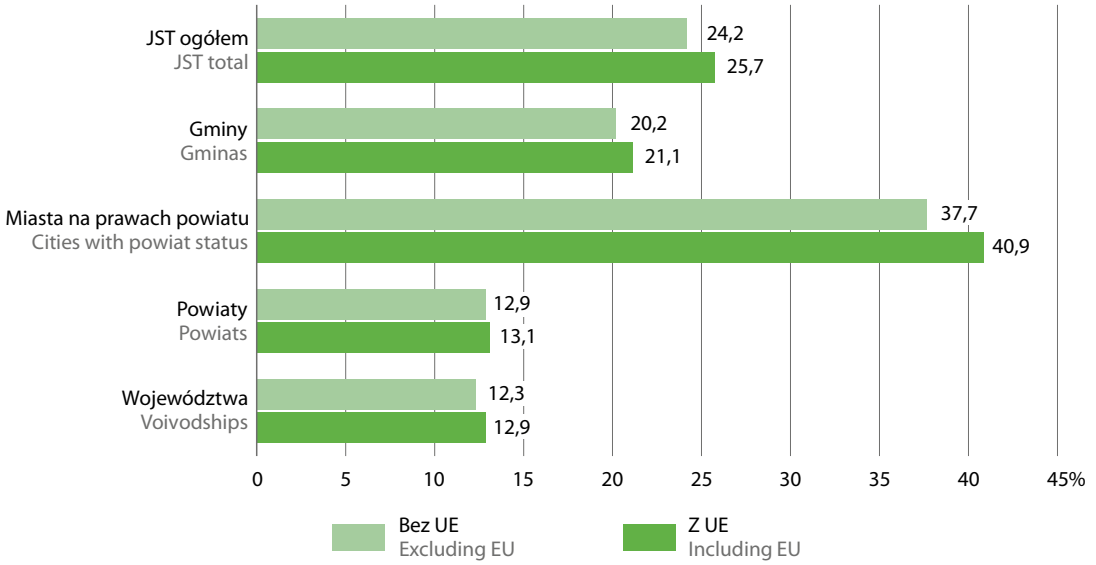

Uwaga: bez UE - bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych; z UE - całość zobowiązań, łącznie z zadłużeniem na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.
Note: Without EU – without liabilities on programs and projects financed with EU funds; with EU - all liabilities, of which programs and projects financed with EU funds

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia JST (bez uwzględniania zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych[34]) w 2024 r. wyniósł 24,2%. Zmniejszenie ww. wskaźnika zadłużenia w porównaniu do 2023 r. wystąpiło dla wszystkich JST: dla JST ogółem odnotowano jego zmniejszenie o 2,1 p. proc w stosunku do 2023 r., dla gmin – o 1,4 p. proc., dla miast na prawach powiatu – o 3,6 p. proc., dla powiatów – o 2,2 p. proc., dla województw – o 1,8 p. proc.

Kwota zobowiązań JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej w 2024 r. wyniosła 6 746,4 mln zł i była o 9,5% niższa niż w 2023 r. Udział tej kwoty w całości zobowiązań JST w 2024 r. stanowił 6,1% i w porównaniu do 2023 r. zmniejszył się o 1,2 p. proc. Najbardziej zadłużone z tego tytułu były miasta na prawach powiatu, których kwota zobowiązań stanowiła 66,0% zadłużenia wszystkich JST (z tytułu realizacji programów i projektów z udziałem środków pochodzących z UE) i zmniejszyła się o 10,9% w odniesieniu do poprzedniego roku. Zobowiązania gmin stanowiły 29,2% ogółu zadłużenia JST z tytułu realizacji programów UE i zmniejszyły się o 3,5% w odniesieniu do 2023 r. Udział zobowiązań województw wyniósł 3,0% i były one o 22,9% niższe niż w 2023 r. Zobowiązania powiatów stanowiły 1,8% zadłużenia z tego tytułu i zmniejszyły się o 19,6% w porównaniu do 2023 r.

Tablica 7.3. Zobowiązania poszczególnych kategorii JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE

Table 7.3. Liabilities of individual categories of local government units due to loans and borrowings related to the use of EU funds

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023	2024
			w mln zł in million PLN		
JST ogółem **JST total**	**6 715,9**	**7 008,5**	**7 105,7**	**7 454,4**	**6746,4**
gminy gminas	1 831,8	2 145,0	2 037,4	2 043,1	1971,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	4 115,2	4 237,4	4 547,7	4 996,3	4449,9
powiaty powiats	166,8	160,3	144,5	150,9	121,4
województwa voivodships	602,1	465,8	376,1	264,0	203,6
			ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100		
JST ogółem **JST total**	**141,8**	**104,4**	**101,4**	**104,9**	**90,5**
gminy gminas	104,0	117,1	95,0	100,3	96,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	186,6	103,0	90,2	109,9	89,1
powiaty powiats	90,5	96,1	107,3	104,4	80,4
województwa voivodships	102,7	77,4	80,7	70,2	77,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

34 Ważnym czynnikiem zabezpieczającym jednostki samorządu terytorialnego przed nadmiernym zadłużeniem jest indywidualny limit (wskaźnik) zadłużenia. Z mechanizmu wyliczania tego wskaźnika wykluczone są spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych papierów wartościowych na realizację projektów z udziałem środków unijnych.

W 2024 r. zadłużone były 2593 jednostki samorządu terytorialnego, tj. 92,4% ogólnej liczby JST (bez uwzględniania zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych). Zadłużeniem do 40% wykonanych dochodów charakteryzowało się 2378 jednostek, tj. 91,7% wszystkich zadłużonych JST.

Zgodnie z danymi zawartymi w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na 2024 r. (wg stanu na dzień 30 września 2024 r.), wynika, że 9 jednostek samorządu terytorialnego realizowało swoje budżety z uwzględnieniem zasad dotyczących programów postępowań naprawczych zawartych w art. 240a ustawy o finansach publicznych, w tym 5 jednostek samorządu terytorialnego realizowało swoje budżety na podstawie programu postępowania naprawczego, który uzyskał pozytywną opinię właściwej regionalnej izby obrachunkowej.

Wykres 7.3. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.3. Number of JST by debt to revenue ratio

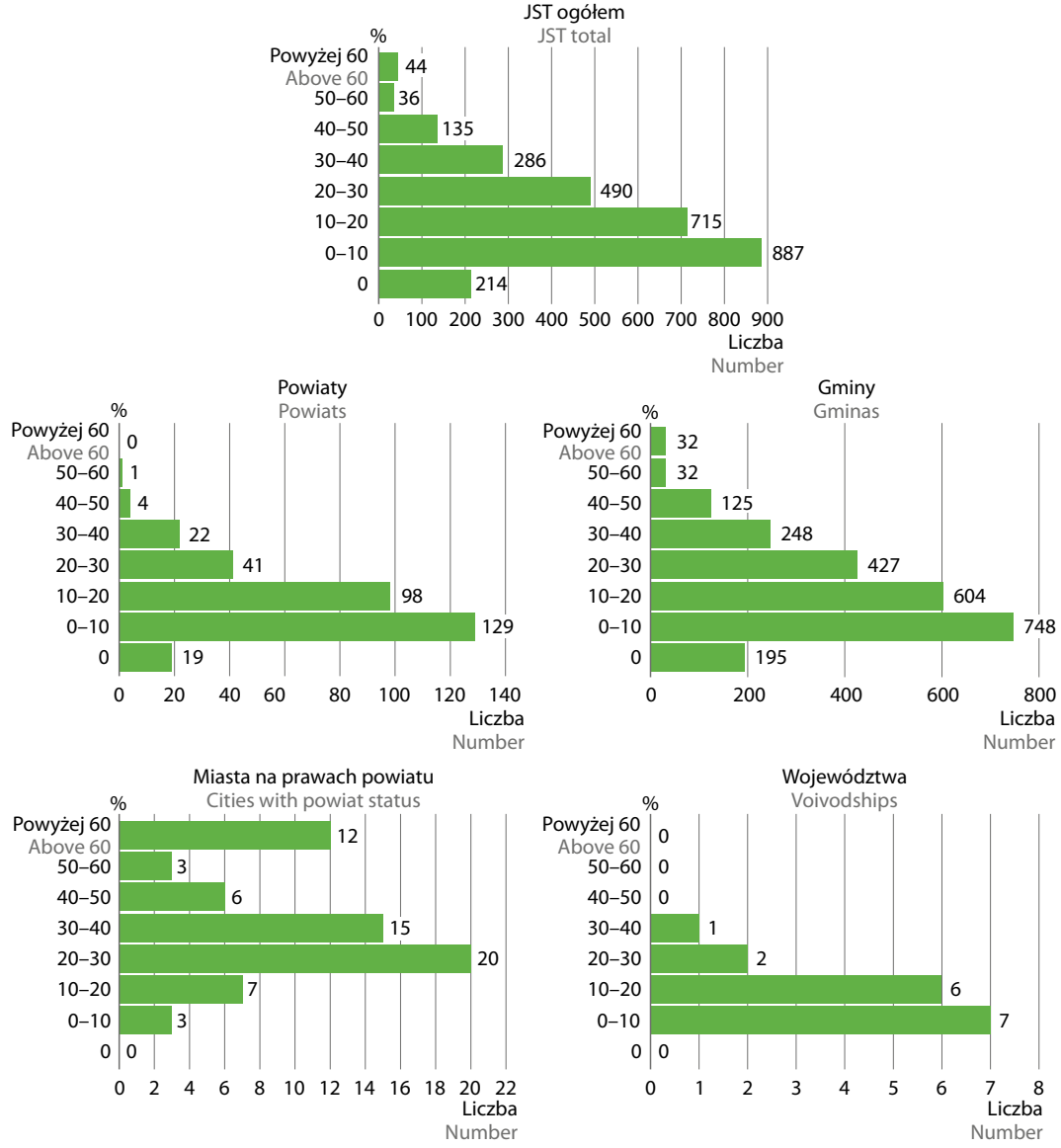

Uwaga. bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.
Note. without liabilities on programs and projects financed with EU funds.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, art. 224 umożliwia udzielenie pomocy z budżetu państwa dla tych JST, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej. W 2024 r. dwie jednostki otrzymały pożyczkę z budżetu państwa. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. do spłaty otrzymanych pożyczek z budżetu państwa w latach kolejnych zobligowane były 22 jednostki samorządu terytorialnego. Łączna kwota należności głównej z tytułu udzielonych tym jednostkom pożyczek tj. kwota kapitału pozostająca do spłaty w latach kolejnych wyniosła 863,4 mln zł. (według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.).

7.1. Zadłużenie gmin
7.1. Debt of gminas

W 2024 r. zobowiązania gmin ogółem wzrosły o 8,1% w porównaniu do 2023 r. i wystąpiły w 2216 gminach, tj. 91,9% ogółu gmin. Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 41 655,2 mln zł, co stanowiło 97,6% zobowiązań ogółem gmin i zwiększyło się o 10,2%. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 969,0 mln zł i wzrosły o 0,4%. Zobowiązania wymagalne wyniosły 59,1 mln zł i zmniejszyły się o 6,0% w porównaniu do 2023 r.

Tablica 7.4. **Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia**
Table 7.4. Gminas in voivodships according to the debt ratio

Województwo Voivodship	Liczba gmin ogółem Number of gminas	Liczba gmin w danym przedziale Number of gminas in intervals				Udział gmin w danym przedziale (%) Share of gminas in intervals (%)			
		0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60	0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60
Polska Poland	**2411**	**1493**	**702**	**181**	**35**	**61,9**	**29,1**	**7,5**	**1,5**
Dolnośląskie	165	82	50	27	6	49,7	30,3	16,4	3,6
Kujawsko-pomorskie	140	89	38	10	3	63,6	27,1	7,1	2,1
Lubelskie	209	140	60	6	3	67,0	28,7	2,9	1,4
Lubuskie	80	47	25	8	0	58,8	31,3	10,0	0,0
Łódzkie	174	118	43	11	2	67,8	24,7	6,3	1,1
Małopolskie	179	105	56	16	2	58,7	31,3	8,9	1,1
Mazowieckie	309	192	87	25	5	62,1	28,2	8,1	1,6
Opolskie	70	55	11	4	0	78,6	15,7	5,7	0,0
Podkarpackie	156	104	45	7	0	66,7	28,8	4,5	0,0
Podlaskie	115	86	25	4	0	74,8	21,7	3,5	0,0
Pomorskie	119	55	48	13	3	46,2	40,3	10,9	2,5
Śląskie	148	104	40	4	0	70,3	27,0	2,7	0,0
Świętokrzyskie	101	48	36	14	3	47,5	35,6	13,9	3,0
Warmińsko-mazurskie	114	58	41	13	2	50,9	36,0	11,4	1,8
Wielkopolskie	222	141	63	13	5	63,5	28,4	5,9	2,3
Zachodniopomorskie	110	69	34	6	1	62,7	30,9	5,5	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów gmin w 2024 r. wyniósł 21,1%, co oznaczało jego zmniejszenie o 1,7 p. proc. w stosunku do 2023 r. Wśród typów gmin najwyższy wskaźnik zadłużenia zaobserwowano w gminach miejskich – 24,4%, najniższy natomiast wśród gmin wiejskich – 17,6%. W przypadku gmin miejsko-wiejskich wskaźnik zadłużenia ukształtował się na poziomie 23,5%. Wskaźnik zadłużenia gmin bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wynosił 20,2%, co oznacza zmniejszenie o 1,4 p. proc. w porównaniu do 2023 r.

Wykres 7.4. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.4. Gminas according to the debt to revenue ratio

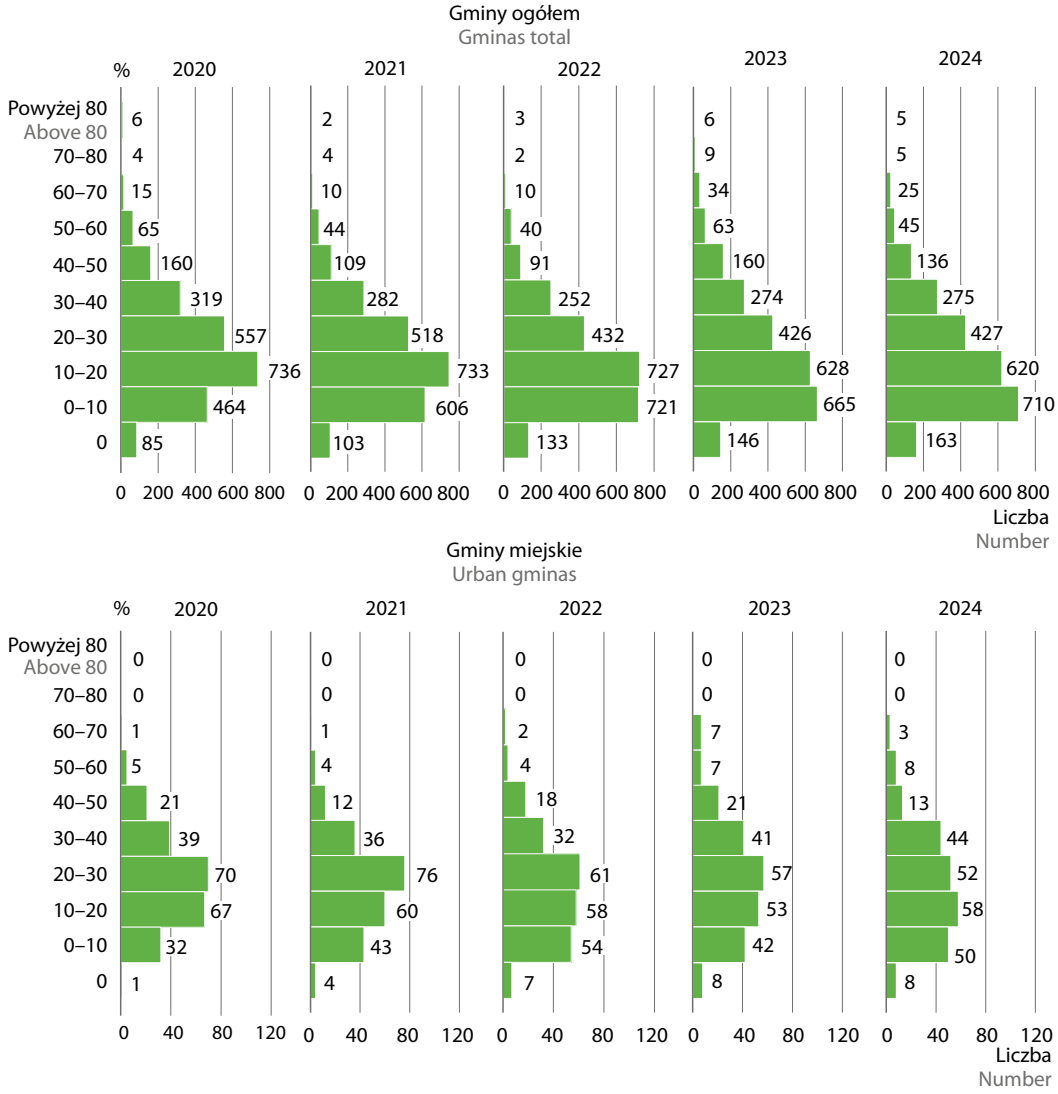

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 7.4. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów (dok.)
Chart 7.4. Gminas according to the debt to revenue ratio (cont.)

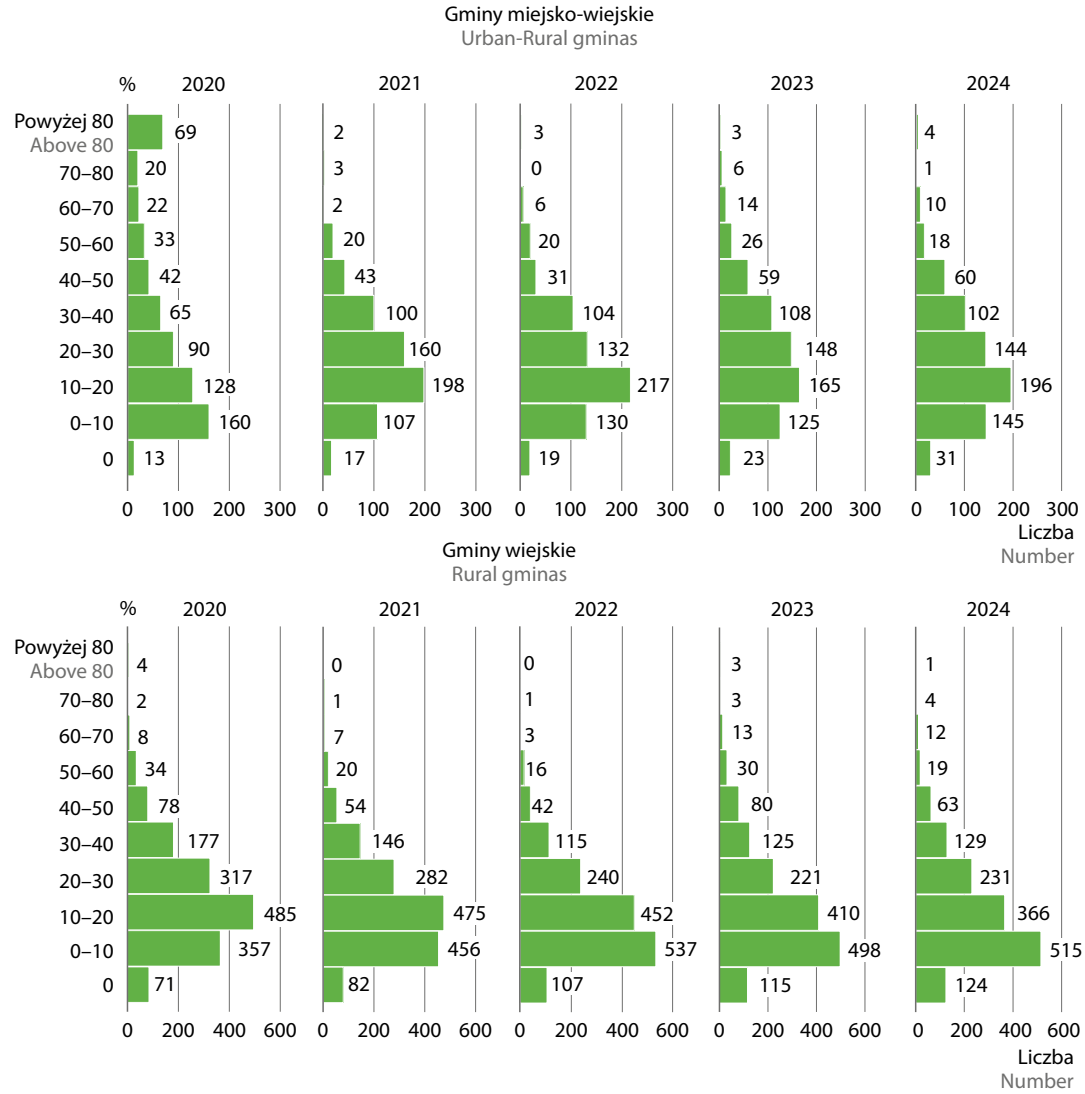

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.2. Zadłużenie miast na prawach powiatu
7.2. Debt of cities with powiat status

W 2024 r. zobowiązania wystąpiły we wszystkich miastach na prawach powiatu i wyniosły 56 501,9 mln zł, co oznacza, że w porównaniu do 2023 r. wzrosły o 8,3%. Zadłużenie miast na prawach powiatu z tytułu kredytów i pożyczek osiągnęło poziom 49 869,4 mln zł, tj. o 5,7% więcej niż rok wcześniej. W 2024 r. łączna wartość wymagalnych zobowiązań wyniosła 23,2 mln zł i zmniejszyła się o 26,0% w stosunku do roku 2023. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły w tym okresie 6 609,4 mln zł, co stanowiło 11,7% ogółu zadłużenia miast na prawach powiatu. W porównaniu z poprzednim rokiem wielkość zobowiązań z tego tytułu wzrosła o 33,1%.

Wartość wskaźnika zadłużenia miast na prawach powiatu liczona jako relacja zobowiązań do dochodów ogółem, zmniejszyła się z 45,6% w 2023 r. do poziomu 40,9% w 2024 r. Wartość wskaźnika zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem w 2024 r. wyniosła 37,7%, wobec 41,3% w roku poprzednim.

Wykres 7.5. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.5. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio

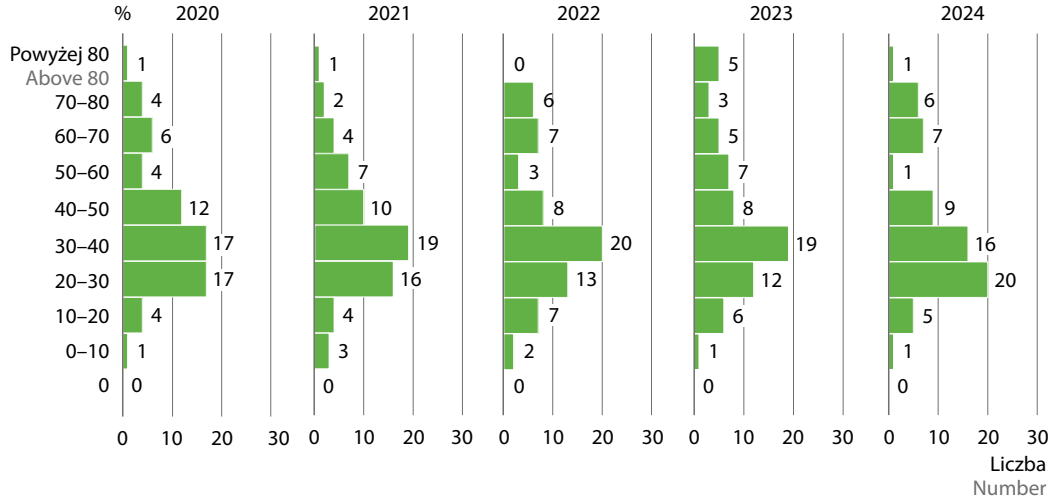

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.3. Zadłużenie powiatów
7.3. Debt of powiats

W 2024 r. zobowiązania ogółem powiatów wyniosły 7 269,1 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 4,6% w relacji do poprzedniego roku. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły 7 243,5 mln zł i stanowiły 99,6% kwoty całego zadłużenia powiatów. Zobowiązania wymagalne zmniejszyły się z 8,6 mln zł w 2023 r. do 1,1 mln zł w 2024 r. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły w tym okresie 9,5 mln zł i stanowiły 0,1% ogółu zadłużenia.

Wskaźnik zadłużenia powiatów, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów powiatów w 2024 r. osiągnął poziom 13,1% i zmniejszył się o 2,3 p. proc. w stosunku do 2023 r. Przy nieuwzględnianiu zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów unijnych, wskaźnik ten wyniósł 12,9%, co oznacza spadek o 2,2 p. proc.

Wykres 7.6. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.6. Powiats according to the debt to revenue ratio

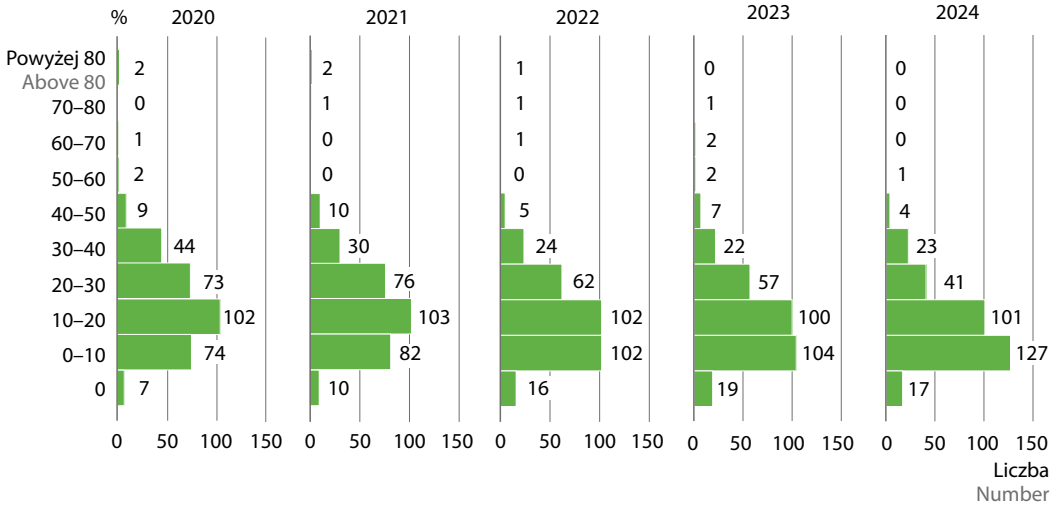

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

7.4. Zadłużenie województw
7.4. Debt of voivodships

Zobowiązania wystąpiły we wszystkich województwach i na koniec 2024 r. wyniosły łącznie 4 601,1 mln zł i zmniejszyły się o 3,8% w stosunku do 2023 r. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek zmniejszyły się o 12,1% w stosunku do 2023 r., wyniosły 4 014,7 mln zł i stanowiły 87,3% całości zadłużenia województw. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 586,0 mln zł, czyli o 175,2% więcej niż w roku poprzednim. Zobowiązania wymagalne zmniejszyły się z 0,8 mln zł w 2023 r. do 0,5 mln zł w 2024 r.

Wskaźnik zadłużenia województw, liczony jako udział zobowiązań w dochodach ogółem w 2024 r., wyniósł 12,9%, podczas gdy w 2023 r. było to 14,9%. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wynosił 12,3%, co oznacza spadek o 1,8 p. proc. w porównaniu do 2023 r.

Wykres 7.7. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów
Chart 7.7. Voivodships according to the debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie XLS (spis tablic)

Statistical appendix available in the electronic version in XLS format (List of tables)

Dane finansowe

Financial data

B.I. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego (JST) – ogółem
Financial economy of local government units (JST) - total

Tabl. 1. Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Revenue, expenditure and result of budgets of local government units

Tabl. 2. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin razem
Revenue, expenditure and result of budgets of gminas

Tabl. 3. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów
Revenue, expenditure and result of budgets of powiats

Tabl. 4. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu
Revenue, expenditure and result of budgets of cities with powiat status

Tabl. 5. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw
Revenue, expenditure and result of budgets of voivodships

B.II. Wydatki JST według województw
Expenditure of local government units by voivodships

Tabl. 1. Wydatki gmin w "Dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa" według województw
Expenditure of gminas in "Division 700 - Housing economy" by voivodships

Tabl. 2. Wydatki gmin w "Dziale 801 – Oświata i wychowanie" według województw
Expenditure of gminas in "Division 801 - Education" by voivodships

Tabl. 3. Wydatki gmin w "Dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza" według województw
Expenditure of gminas in "Division 854 - Educational care" by voivodships

Tabl.4. Wydatki gmin w "Dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" według województw
Expenditure of gminas in "Division 900 - Municipal economy and environmental protection" by voivodships

Tabl. 5. Wydatki powiatów w "Dziale 801 – Oświata i wychowanie" według województw
Expenditure of powiats in "Division 801 - Education" by voivodships

Tabl. 6. Wydatki miast na prawach powiatu w "Dziale 801 – Oświata i wychowanie" według województw
Expenditure of cities with powiat status in "Division 801 - Education" by voivodships

Tabl. 7. Wydatki miast na prawach powiatu w "Dziale 851 – Ochrona zdrowia", w "Działach 852 i 853 – Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej" oraz w „Dziale 855 – Rodzina" według województw

Expenditure of cities with powiat status in "Division 851 – Health care" and "Divisions 852 & 853 – Social assistance and other tasks in the sphere of social policy" and "Divisions 855 – Family" by voivodships

Tabl. 8. Wydatki miast na prawach powiatu w "Dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska" według województw
Expenditure of cities with powiat status in "Division 900 - Municipal economy and environmental protection" by voivodships

Tabl. 9. Wydatki samorządów województw w „Dziale 600 – Transport i łączność" oraz w „Dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo" według województw
Expenditure of voivodships in "Division 600 - Transport and communication" and "Division 010 - Agriculture and hunting" by voivodships

Tabl. 10. Wydatki samorządów województw w "Dziale 851 – Ochrona zdrowia" oraz w "Dziale 801 – Oświata i wychowanie" według wojewodztw
Expenditure of voivodships in "Division 851 – Health care" and "Division 801 – Education" by voivodships

B.III. Wydatki JST według działów
Expenditure of local government units by division

Tabl. 1. Wydatki gmin na inwestycje według wybranych działów
Expenditure of gminas on investment by selected divisions

Tabl. 2. Wydatki gmin według rodzajów i wybranych działów
Expenditure of gminas by type of expenditures and selected divisions

Tabl. 3. Wydatki powiatów według rodzajów i wybranych działów
Expenditure of powiats by type of expenditures and selected divisions

Tabl. 4. Wydatki miast na prawach powiatu według rodzajów i wybranych działów
Expenditure of cities with powiat status by type of expenditures and selected divisions

B.IV. Przychody i rozchody JST
Proceeds and outlays of local government units

Tabl.1. Źródła finansowania przychodów i rozchodów jednostek samorządu terytorialnego – razem
Sources of proceeds and outlays of local government units - total

Tabl.2. Źródła finansowania przychodów i rozchodów gmin
Sources of proceeds and outlays of gminas

Tabl.3. Źródła finansowania przychodów i rozchodów powiatów
Sources of proceeds and outlays of powiats

Tabl.4. Źródła finansowania przychodów i rozchodów miast na prawach powiatu
Sources of proceeds and outlays of cities with powiat status

Tabl.5. Źródła finansowania przychodów i rozchodów województw
Sources of proceeds and outlays of voivodships

B.V. Zobowiązania JST
Liability of local government units

Tabl. 1. Zobowiązania JST według tytułów dłużnych
Liability of local government units by types of debt

Tabl. 2. Zobowiązania gmin według tytułów dłużnych
Liability of gminas by types of debt

Tabl. 3. Zobowiązania powiatów według tytułów dłużnych
Liability of powiats by types of debt

Tabl. 4. Zobowiązania miast na prawach powiatu według tytułów dłużnych
Liability of cities with powiat status by types of debt

Tabl. 5. Zobowiązania województw według tytułów dłużnych
Voivodships' liability by types of debt

B.VI. Samorządowe zakłady budżetowe
Local governments' budgetary establishments

Tabl. 1. Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych według województw
Proceeds and costs of gminas' budgetary establishments by voivodships

Tabl. 2. Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych według województw
Proceeds and costs of powiats' budgetary establishments by voivodships

Tabl. 3. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu według województw
Proceeds and costs of cities with powiat status' budgetary establishments by voivodships

Tabl. 4. Przychody i koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych według województw
Proceeds and costs of voivodships' budgetary establishments by voivodships